

Handelingen 23-24-25-26

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1984-1985

Vergaderingen van maart 1985

VLAAMSE ADVIESRAAD VOOR TOERISME
MINIMUMLEEFTIJD DEELNEMERS WIELERWEDSTRIJDEN
VERDRAG NEW YORK UITBANNING VROUWENDISCRIMINATIE
ERKENNING EN SUBSIDIËRING BEJAARDENVOORZIENING
HOGE BESCHERMING EXECUTIEVE BOEK WEGWIJS GEZONDHEID
SAMENSTELLING SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VOOR VLAANDEREN
UITBREIDING DRINKWATERVOORZIENING IN VLAANDEREN
LEEFMILIEUSITUATIE TESSENDERLO
VASTE BOEKENPRIJS
SUBSIDIËRING JEUGDHUIZEN
FINANCIERINGSWIJZE RECONVERSIEPROJECTEN IN NATIONALE SECTOREN
WERKING EN PROGRAMMERING DE BRAKKE GROND
UITVOERING BELGISCH-MEXICAANS CULTUREEL AKKOORD
WACHTTIJD LENINGSAANVRAGEN NATIONALE LANDMAATSCHAPPIJ
PLAATSING NIEUWE SCANNERS
BRT-BERICHTGEVING RAKETTENBETOOGING 17 MAART 1985
STATUUT REISBUREAUS
EEN VERNIEUWD VLAAMS GEZONDHEIDSBELEID
TOESTAND THEATERGEZELSCAPPEN CATEGORIE D
ZWIJGPLICHT AMBTENAREN VLAAMSE GEMEENSCHAP

Inhoud

Nr. 23 **Dinsdag 5 maart 1985**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 901

Ontwerp van decreet
Indiening, blz. 901

Voorstel van decreet
Intrekking, blz. 901

Verslag
Indiening, blz. 901

Schriftelijke vragen
Indiening, blz. 901

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer H. Van Wambek tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het overnemen van de Televox-uitzending door de BRT, blz. 901

Vraag van de heer J. Caudron tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, over de grenswijziging van de Polder van de Beneden-Dender, blz. 902

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Vlaamse Adviesraad voor toerisme
— 277 (1983-1984) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 903
Sprekers : de heren W. Seeuws, E. Detsutter, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur

Ontwerp van decreet houdende bepaling van de minimumleeftijd voor deelnemers aan wielervedstrijden
— 301 (1984-1985) — Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking, blz. 906
Sprekers : de heren M. Decoster, verslaggever, A. Diegenant, W. Seeuws, A. Denys, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt te New York op 18 december 1979
— 278 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 911
Spreker : de heer J. Buchmann, Gemeenschapsminister van Huisvesting

Ontwerp van decreet houdende regeling van de erkenning en subsidiëring van voorzieningen voor bejaarden
— 279 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 911
Sprekers : de heren A. Deneir, verslaggever, E. Flamant, J. Van Elewycyk, G. Verhaegen, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van Gezin en

Welzijnszorg
Regeling van de werkzaamheden, blz. 916

Nr. 24 **5 maart 1985**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 917

Ontwerp van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 917

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer F. Geyselings tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het verlenen van de hoge bescherming van de Vlaamse Executieve aan het boek Wegwijs Gezondheid, blz. 917

Sprekers : de heren F. Geyselings, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, C. De Clercq

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de niet-vertegenwoordiging van de gezinsorganisaties in de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen, blz. 919

Sprekers : de heren J. Valkeniers, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid

Interpellatie van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de uitbreiding van de drinkwatervoorziening in Vlaanderen, blz. 922

Sprekers : de heren F. Geyselings, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, P. Tant, J. Valkeniers

Interpellatie van de heer W. Desaeyere tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de leefmilieusituatie te Tessen-derlo in het algemeen en in het bijzonder de steeds weerkerende door Phillips Petroleum veroorzaakte stankhinder, blz. 927

Sprekers : de heren W. Desaeyere, F. Geyselings, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Vlaamse Adviesraad voor toerisme
— 277 (1983-1984) — Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 933
Spreker : de heer W. Seeuws

Hoofdelijke stemming, blz. 936
Spreker : de heer W. Seeuws

Ontwerp van decreet houdende bepaling van de minimumleeftijd voor deelnemers aan wielervedstrijden

— 301 (1984-1985) — Nrs. 1 tot 4
Artikelsgewijze bespreking, blz. 937
Hoofdelijke stemming, blz. 937

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt te New York op 18 december 1979

— 278 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze bespreking, blz. 938
Hoofdelijke stemming, blz. 938

Ontwerp van decreet houdende regeling van de erkenning en subsidiëring van voorzieningen voor bejaarden
— 279 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking, blz. 939
Sprekers : de heer L. Hancké, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg
Hoofdelijke stemming, blz. 949

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer L. Van den Bossche tot de heer J. Buchmann, Gemeenschapsminister van Huisvesting, over de uitvoeringsbesluiten inzake sociale huisvesting, blz. 950

Sprekers : de heren L. Van den Bossche, J. Van Elewycyk, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van Huisvesting

Interpellatie van de heer J. Gabriëls tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, over de waarde van het Plateau van Kastert te Riemst en de maatregelen om dit gebied bij prioriteit aan te kopen, blz. 955

Sprekers : de heren J. Gabriëls, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud

Interpellatie van de heer J. Gabriëls tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, over problemen van ruimtelijke ordening rond de spoorlijn Genk-Maasmechelen en het superstort in Bilzen, blz. 958,

Sprekers : de heren J. Gabriëls, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud

Regeling van de werkzaamheden, blz. 961

Nr. 25 **Donderdag 21 maart 1985**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 963

Ontwerpen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 963

Voorstel van decreet
Indiening, blz. 963

Verslagen

Indiening, blz. 963

Advies van de Raad van State

Indiening, blz. 964

Jaarverslag

Indiening, blz. 964

Motie

Indiening, blz. 964

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Indiening, blz. 964

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 964

Regeling van de werkzaamheden, blz. 964

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over stortplaatsen voor huishoudelijk afval in het Hageland, blz. 964

Vraag van de heer O. Meyntjens tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de eenheidsprijs voor het boek, blz. 965

Vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de stand van zaken betreffende de vaste boekenprijs, blz. 966

Vraag van mevrouw L. Detibge tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de werking van het zuiveringsstation Antwerpen-Middensector, blz. 966

Vraag van de heer J. Caudron tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het personeelsbestand van het Instituut voor Voortdurende Vorming van de Middenstand, blz. 967

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de subsidiëring van de jeugthuizen, blz. 969

Vraag van de heer W. Cortois tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over het voornemen van OVAM een nieuwe stortplaats voor gewoon huisvuil in te planten in het gebied DARSE op het grondgebied van de Stad Vilvoorde en van de Gemeenten Grimbergen en Zemst, blz. 970

Vraag van de heer N. De Batselier tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het aanwenden van Vlaams geld voor reconversieprojecten in nationale sectoren, blz. 971

Vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onder-

wijs, over de ronde-tafelconferentie inzake het muziekonderwijs, blz. 972

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over werking en programmering van het Vlaams Cultureel Centrum De Brakke Grond te Amsterdam, blz. 972

Vraag van de heer J. De Mol tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de uitvoering van het Belgisch-Mexicaans Cultureel akkoord, blz. 973

Vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de concrete resultaten van het werkbezoek van de Franse Cultuurminister J. Lang, blz. 974

Vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer M. Galle, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden, over het goedkeuringstoezicht op de lokale besturen, blz. 975

Vraag van de heer A. Deneir tot de heer J. Buchmann, Gemeenschapsminister van Huisvesting, over de wachttijd inzake leningsaanvragen bij de Nationale Landmaatschappij, blz. 975

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de ontoereikende kredieten toegekend aan de sector jeugthuizen voor kansarmen, waardoor leefbaarheid en werkingsmogelijkheden ervan worden bedreigd, blz. 975

Sprekers : de heren L. Hancké, G. Verhaegen, W. Seeuws, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, J. Van Elewycyk

Regeling van de werkzaamheden, blz. 982

Nr. 26

21 maart 1985
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 983

Dringende vraag (R.v.O. art. 66, 5)

Dringende vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid, over de plaatsing van nieuwe scanners, blz. 983

Dringende vraag van de heer E. Beysen tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-berichtgeving omtrent de anti-rakettenbetoging van 17 maart 1985, blz. 984

Ontwerp van decreet houdende het statuut van de reisbureaus

— 192 (1982-1983) — Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking, blz. 985

Sprekers : de heren E. Desutter (verslaggever), L. Van den Bossche, P. Breyne, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur

Artikelsgewijze bespreking, blz. 985

Beleidsnota — Een vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid

— 294 (1984-1985) — Nrs. 1 en 2

Debat, blz. 995

Sprekers : mevrouw C. Smitt, verslaggever, de heren J. Van Elewycyk, H. Van Rompaey, J. Caudron, E. De Groot, J. Valkeniers, F. Geyselings, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid

Mededeling van de Voorzitter, blz. 1011

Rouwhulde, blz. 1011

Ontwerp van decreet houdende het statuut van de reisbureaus

— 192 (1982-1983) — Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemming, blz. 1011

Spreker : de heer E. Beysen

Hoofdelijke stemming, blz. 1011

Beleidsnota — Een vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid

— 294 (1984-1985) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1012

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de dreiging tot niet-subsidiëring en derhalve tot sluiting van een aantal theatergezelschappen in categorie D en de onzekerheid waarin deze voor de nabije toekomst verkeren, blz. 1013

Sprekers : de heren L. Hancké, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de zwijgplicht van de ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, blz. 1018

Sprekers : de heren J. De Mol, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid

Indiening van moties, blz. 1022

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1022

VOORZITTER : de heer J. Pede

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

H. de Bruyne, R. Vannieuwenhuyze ; gezondheidsredenen.

W. Peeters ; buitenslands.

J. De Bremaeker, J. De Seranno, H. Draulans, J. Leclercq, G. Temmerman ; ambtsverplichtingen.

DRINGENDE VRAGEN (R.v.O. art. 66, 5)

Dringende vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid, over de plaatsing van nieuwe scanners

De Voorzitter : Aan de orde is de dringende vraag van de heer Valkeniers tot de heer De Wulf, Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid, over de plaatsing van nieuwe scanners.

De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, volgens de ziekenhuiswet van 1963, aangevuld door het KB van 16 juni 1976, dat bepaalde wat moest worden verstaan onder zware medische apparatuur, en volgens het KB nummer 283 van 31 maart 1984, dat de terugbetaling verbiedt van prestaties uitgevoerd door niet-geprogrammeerde scanners, was het perfect mogelijk geweest op te treden tegen de plaatsing van wilde scanners.

Op 31 juli 1984 sprak Minister Dehaene zich dan ook in die zin uit, wanneer hij op een schriftelijke vraag van collega Franz Van Steenkiste antwoordde dat in overleg met de Gemeenschappen een streng beleid zou worden gevoerd waarbij alle huidige of toekomstige overtredingen van de programmering onmiddellijk zouden worden bestraft.

De recente show van dokter Wijnen waarin hij zowel de wetgevende als de uitvoerende macht belachelijk maakte, heeft dan ook een diepe indruk gemaakt op het publiek, dat de laksheid aankloeg van de uitvoerende machten die weigerden of niet durfden of konden optreden.

In zijn antwoord op mijn mondelinge vraag over deze materie heeft Minister Dehaene op 21 februari 1985 alle verantwoordelijkheid ter zake naar de Gemeenschapsministers toegeschoven alhoewel de ingewijden in deze materie beter weten.

Op 14 maart 1985, dat wil zeggen een week geleden, heeft Minister Dehaene eenzijdig medegedeeld dat er 12

nieuwe scanners mogen bijkomen in Vlaanderen.

Graag wil ik u de volgende vragen stellen.

1. De kritiek van de huisartsen hernemende die van oordeel zijn dat dit niet nodig is daar er reeds genoeg geld naar de erkende prestaties gaat, wens ik te vernemen of u wel van oordeel bent dat deze plaatsing van 12 nieuwe scanners in Vlaanderen echt nodig is ?

2. Werd u geconsulteerd bij de bepaling van het aantal nieuwe scanners ?

3. Gaat u akkoord met deze manier van werken waarbij u geen zeggenschap hebt over de algemene programmering doch u wel moet instaan voor de financiering van de nieuwe scanners ?

Mijnheer de Minister, is het wel nodig dat deze scanners worden gefinancierd ? U weet ook dat een scanner die op de juiste plaats staat en op de juiste manier wordt gehanteerd zichzelf kan bedruipen. Op deze kleine bijkomende vraag zult u mij zeker wel een antwoord kunnen geven.

4. Beschikt u over de nodige fondsen ? Op hoeveel tijd ziet u de planning ?

5. Op welke manier zal de toewijzing gebeuren ? Op welke objectieve criteria zult u hiervoor steunen ?

De Voorzitter : Minister De Wulf heeft het woord.

Minister R. De Wulf (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, in antwoord op de vraag van de heer Valkeniers wens ik het volgende mede te delen.

De Wulf

1. De mogelijkheid 12 nieuwe scanners in Vlaanderen te plaatsen is een gevolg van het aangekondigde nieuwe programmeringscriterium van 1 scanner per 250.000 inwoners.

Dit programmeringscriterium werd voorgesteld door de Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen.

Het is de bevoegdheid van de nationale Minister van Sociale Zaken te beslissen of dit voorgestelde criterium een wettelijk criterium wordt.

De Minister van Sociale Zaken heeft inderdaad aangekondigd dit in de nabije toekomst te zullen doen.

Ik twijfel aan de gegrondheid van de prioriteit die aldus aan de zware medische apparatuur wordt verleend, rekening gehouden met de beperkte financiële middelen die voor de totaliteit van het gezondheidsbeleid beschikbaar zijn.

Verder meen ik dat niet het aantal scanners verantwoordelijk is voor het opdrijven van het aantal prestaties, dus voor de overconsumptie maar wel de bestaande exploitatiemodaliteiten: voor heel de „beeldvormingsapparatuur” zou moeten overgeschakeld worden van de betaling per prestatie, naar een enveloppe per dienst, rekening houdend met de onkosten, dit is personeel, infrastructuur, ondersteunende activiteiten, onderhoud, enzovoort.

Dit is in feite ook mijn antwoord op uw bijkomende vraag.

Deze bekommernissen heb ik aan collega Dehaene meegedeeld.

2. De Minister van Sociale Zaken heeft mij samen met de Franstalige Gemeenschapsminister ingelicht over zijn voornemen om het advies van de Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen in een koninklijk besluit om te zetten.

3. Ik heb op die bijeenkomst akte genomen van de informatie die de nationale Minister van Sociale Zaken mij heeft verstrekt.

4. De toelagen zullen in mindering komen van de kredieten ingeschreven

voor het Fonds van de Bouw van Ziekenhuizen en van de Medico Sociale Inrichtingen. Zoals ik reeds aan de Vlaamse Raad heb medegedeeld zijn deze kredieten ontoereikend om de globale financiële behoeften voor ziekenhuisbouw, uitrusting en betoelaging van zware medische apparatuur te dekken. Ik zal dus noodgedwongen zeer selectief moeten zijn.

5. Overeenkomstig de geldende beschikkingen zal ik de Vlaamse Programmeringscommissie raadplegen vooraleer te beslissen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Dringende vraag van de heer E. Beysen tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-berichtgeving omtrent de anti-raketenbetoging van 17 maart 1985

De Voorzitter : Aan de orde is de dringende vraag van de heer B eysen tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-berichtgeving omtrent de anti-raketenbetoging van 17 maart 1985.

De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de anti-raketenbetoging van 17 maart 1985 te Brussel was ongetwijfeld een belangrijke gebeurtenis. Er werd door de BRT-radio en -TV dan ook veel aandacht aan besteed.

Toch zou ik graag van de Minister vernemen op welke wijze de BRT-nieuwsdienst zijn informatie verzamelde.

1. Waarom werden enkel de cijfers van de organisatoren vermeld met betrekking tot het aantal betogers, variërend van 100 tot 200.000 betogers ?

2. Zijn deze cijfers door de BRT-nieuwsdienst gecontroleerd ? Zo ja, op welke wijze ?

3. De cijfers van het aantal betogers,

zoals ingeschat door de Brusselse Politie, werden niet vermeld. Graag vernam ik de reden of redenen hiervoor.

4. Zijn er regelen of richtlijnen die de journalisten in zulke gevallen moeten volgen ?

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het antwoord aan de heer B eysen bestaat uit drie delen.

Ten eerste, alvorens in te gaan op de specifieke vraag, wil ik even de juridische context van het probleem van de objectiviteit op de BRT in herinnering brengen.

Artikel 23, § 1 van het omroepdecreet van 28 december 1979 bepaalt : „De nieuwsuitzendingen worden in een geest van strenge objectiviteit en zonder enige voorafgaande censuur van de Regering gehouden...”

Wat betreft de toepassing van deze verplichting, bepaalt het KB van 18 maart 1981 houdende goedkeuring van de reglementen van beheer en van de procedure van de BRT, Nederlandse uitzendingen, het volgende :

„Artikel 3 : in het kader van zijn bevoegdheid vermeld in artikel 2, 1° van dit reglement, verricht de Raad van Beheer onder meer de volgende handelingen . . .

5° hij waakt er inzonderheid voor : a. dat de nieuwsuitzendingen en de mededelingen en programma's met een algemeen informatief karakter in een geest van strenge objectiviteit gebeuren”.

Artikel 19, § 1 van dit KB bepaalt dat de Administrateur-generaal van de BRT, onder het gezag van de Raad van Beheer, alle maatregelen treft ter uitvoering van de bepalingen van het artikel 23 van het omroepdecreet. In paragraaf 2 van dit artikel wordt gesteld : „Hij (dit is Administrateur-generaal) waakt er inzonderheid voor dat de nieuwsuitzendingen en de mededelingen en programma's met een algemeen informatief karakter in een geest van strenge objectiviteit verzorgd worden...”

Poma

Uit wat voorafgaat blijkt dat de wetgever de verantwoordelijkheid voor de objectieve berichtgeving duidelijk bij de door de Vlaamse Raad aangeduide Raad van Beheer heeft gelegd — wat, zoals ik al meermaals verklaard heb, een juiste beslissing is — en dat het de Regering of de voogdijminister niet toekomt op enige manier in te grijpen in de berichtgeving.

Dit wil uiteraard niet zeggen dat ik persoonlijk geen opinie zou hebben over de objectiviteit zoals ze in bepaalde gevallen in de BRT-Nieuwsdienst wordt toegepast.

Ten tweede zal ik me in het antwoord op de vraag van het geachte lid dan ook beperken tot de gegevens die mij deze voormiddag door de BRT zijn meegedeeld.

„De BRT heeft in het tweede televisiejournaal van zondag 17 maart wel het officiële cijfer dat door de politie werd meegedeeld, 44.000, omgeroepen. Het cijfer dat de Rijkswacht heeft gegeven, 30.000, is niet omgeroepen, noch door de televisie, noch door de radio. De cijfers van de politie en de Rijkswacht werden door het agentschap Belga om 19.12 uur definitief meegedeeld.

De radio heeft trouwens helemaal geen officiële cijfers meegedeeld, maar zich bewust beperkt tot een eigen raming, uitgaande van de algemeen aanvaarde vuistregel dat er honderdduizend betogers zijn als de middenbaan tussen Noord en Zuid in Brussel gevuld is. Dat was zondag zeker het geval. Volgens die vuistregel moeten er dus alvast honderdduizend manifestanten geweest zijn. Daarbij dienden gevoegd te worden de velen die, na een wachttijd van drie uur, omstreeks 17 uur het Rogierplein verlieten en zich op hun beurt in beweging zetten in de richting van het Brouckèreplein. Vandaar dat het aantal deelnemers aan de manifestatie groter dan honderdduizend moest geweest zijn, tussen honderd- en tweehonderdduizend volgens de radio.

Op de vragen van het geachte lid kan, aldus de BRT, dus concreet geantwoord worden :

1. De BRT-televisie heeft wel de cijfers van de politie gegeven, zij het alleen in het tweede journaal. In de andere uitzendingen van de BRT werd niet zonder meer voortgegaan op de cijfers die de organisatoren meedeelden, maar wel op een telling van de eigen reporters.

2. Voor het tellen van de manifestanten werd de algemeen aanvaarde vuistregel gehanteerd dat er honderdduizend betogers zijn als de middenbaan tussen het Brusselse Noord- en Zuidstation volgt, wat wel degelijk het geval is geweest.

3. Het cijfer van de politie, 44.000, is wel degelijk vermeld, zij het alleen in het tweede TV-journaal.

4. Concrete regels en richtlijnen voor het geven van cijfers van aantallen betogers zijn er niet. Wel is het een geplogenheid de, meestal uiteenlopende, cijfers van Rijkswacht en politie naast die van de organisatoren mee te delen, ten minste als het om aantallen gaat waarvan men moeilijk zelf een schatting kan maken. Het is nog voorgekomen dat journalisten, onafhankelijk van elkaar, tot een ongeveer gelijklopend cijfer kwamen dat erg verschilde van het officiële cijfer van de Rijkswacht of politie : in dat geval wordt het cijfer van de journalisten gegeven.

Ten derde, tot daar het antwoord mij door de BRT verstrekt. Het komt u toe te oordelen of dit antwoord bevredigend is. Zonder afbreuk te doen aan wat ik in mijn inleiding heb gesteld stel ik toch twee vragen.

Waarom wordt de algemeen aanvaarde vuistregel op basis waarvan men betogers tussen Noord en Zuid in Brussel kan schatten, blijkbaar niet aanvaard door de Rijkswacht en de politie ?

Waarom was het wel relevant de cijfers van de politie en de Rijkswacht te vermelden in het laatavond-journaal op televisie en niet in het eerste televisiejournaal of op de radio ?

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende het statuut van de reisbureaus — 192 (1982-1983) — Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking

De Voonitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende het statuut van de reisbureaus.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Desutter, verslaggever, heeft het woord.

De heer E. Desutter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de wet van 21 april 1965 regelt tot op vandaag de wijze waarop en de voorwaarden waaronder een reisbureau officieel erkend kan worden.

Op 2 april 1981 werd door mevrouw De Backer een ontwerp van decreet inzake reisbureaus voor advies aan de Raad van State overgelegd. Op 9 december 1981 brengt de Raad van State een negatief advies uit dat aanleiding gaf tot een betwisting van de bevoegdheden inzake toerisme.

Een gewijzigd ontwerp-decreet werd door de Vlaamse Executieve bij de Vlaamse Raad ingediend in maart 1983. Morgen, 22 maart 1985, is het precies twee jaar geleden dat men de bespreking van dit ontwerp van decreet in de Commissie heeft aangevangen.

Volgens de Gemeenschapsminister voor Cultuur is het ontwerp-decreet een aangelegenheid van de Gemeenschap en dit om volgende redenen.

1. De kwaliteit van de reisbureaubedrijven is een essentieel onderdeel van het toerisme.

2. Een degelijke bescherming van de gebruiker is het hoofddoel.

3. Het decreet is ook een actualisering van de wet van 1965.

4. Volgens artikel 59bis van de Grondwet zijn de Gemeenschappen verantwoordelijk voor de vrijetijdsbesteding en het toerisme.

Aan dit decreet worden vijf uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Executieve verbonden :

Desutter

1. houdende het statuut van de reisbureaus (categorieën, vergunningen, borg enz);
2. houdende oprichting van het technisch comité van de reisbureaus;
3. houdende oprichting van een verzoeningscommissie;
4. houdende oprichting van een waarborgfonds;
5. houdende de voorwaarden inzake beroepsbekwaamheid.

Door verscheidene leden werden vragen gesteld betreffende het al of niet vragen van het advies van de Hoge Raad voor het Verbruik, het feit dat ook commerciële activiteiten geregeld worden en het conflict met de vestigingwet en de toestand te Brussel.

Reeds maanden wordt er gediscussieerd tussen de nationale Regering en de Gemeenschap over de bevoegdheid inzake toerisme en de nationale Minister wenst bevoegd te blijven voor de coördinatie.

Na heel wat discussie in de Commissie verwierp deze laatste het voorstel om de Raad van State nogmaals te raadplegen, met vier stemmen voor, zes tegen en twee onthoudingen. Er werd daarna eenparig beslist om de bespreking direct te beginnen en later eventueel advies te vragen indien dit zou nodig blijken uit de bespreking.

De Gemeenschapsminister verklaarde toen dat hij zich bij het opstellen van het ontwerp, heeft laten leiden door het advies van 3 beroepsverenigingen namelijk de Vlaamse Vereniging voor Reisagentschappen, de Belgische Beroepsvereniging voor Reisagenten en de Federatie voor Belgische Autobus- en Autocarondernemingen en ten slotte nog door de VTB als verbruikersvereniging.

De besprekingen van het ontwerp werd echter onderbroken door de vraag van de Voorzitter van de Vlaamse Raad om een nieuw advies van de Raad van State. Dit stuk vindt u onder nummer 192, 3°. Ingevolge dit advies werd het ontwerp van decreet op 4 mei 1983 aan het Overlegcomité Regering-Executieven overgemaakt. Het verslag daarvan vindt u in het stuk

199, 4°.

Hierdoor werd het toerismebeleid in zijn geheel overgeheveld naar de Gemeenschappen, behalve wat de vestigingsvoorwaarden betreft die tot de nationale bevoegdheden behoren. Een lid stelt voor het principe van de implied powers opgenomen in het advies van het Overlegcomité niet te volgen, zich steunend op de wet van 8 augustus 1980.

Een ander lid meende echter dat het advies van het Overlegcomité wijs is en drong aan dat de amendementen zo spoedig mogelijk zouden worden opgemaakt waarbij alle punten die betrekking hebben op de vestigingsvoorwaarden zo beperkt mogelijk geïnterpreteerd worden. Daarna werd de artikelsgewijze bespreking aangepakt. Bij artikel 2 werd een amendement ingediend door de heer Constant De Clercq.

Na uitleg door de Gemeenschapsminister werd dit amendement teruggetrokken maar toch tekstaanpassingen doorgevoerd waarmede de Commissie instemde.

Jeugdreisbureaus, grote verkoopcentra, bankinstellingen en andere kunnen worden erkend als ze voldoen aan de voorwaarden van dit decreet.

Bij de bespreking van artikel 3 werd gehandeld over de bevoegdheid respectievelijk van de Vlaamse Executieve en het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme. Alles met betrekking tot de normering dient de Vlaamse Executieve te doen: alles in verband met de uitvoering dient het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme te regelen.

Bij artikel 5 werd een amendement van de Gemeenschapsminister eenparig aangenomen. De nieuwe tekst luidt als volgt: „De vergunning wordt verleend, gewijzigd, geschorst of ingetrokken door het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme onder de voorwaarden en volgens de procedure vastgesteld door de Vlaamse Executieve”.

Bij artikel 6 was er heel wat discussie. De Gemeenschapsminister stelde een amendement voor waarbij de vestigingsvoorwaarden in het punt 1 b zou-

den weggelaten worden.

Een lid merkte op dat men willens nilens op het terrein van de nationale Regering zal komen. Het feit dat het uitoefenen van een bepaalde werkzaamheid akankelij k wordt gesteld van het verkrijgen van een vergunning heeft automatisch een repercussie op de vestiging.

De Gemeenschapsminister deelde het advies mee van de Directie Voortdurende Vorming Middenstand van 13 februari 1984. Hieruit blijkt dat het beroep van reisbureauhouder niet gereguleerd is bij toepassing van de wet van 15 december 1970 op de beroepsuitoefeningsvoorwaarden.

Het ontwerp-decreet gaat trouwens verder dan kennisvereisten inzake bedrijfsbeheer en beroepskennis vermits ook technische vereisten vastgesteld worden om het beroep te mogen uitoefenen.

De hogergenoemde directie was van oordeel dat het ontwerp op de reisbureaus het uitdrukkelijk heeft over een voorwaarde van beroepsbekwaamheid waarvoor alleen de nationale overheid bevoegd is.

Een lid was echter van oordeel dat indien er alleen voorwaarden zijn van leeftijd en nationaliteit, en de beroepsbekwaamheid wegvalt, het ontwerp-decreet geen zin meer heeft.

De heer De Beul diende een amendement in om de tekst van artikel 6, 1° b te vervangen door „voorwaarden voor beroep sbekwaamheid voor zover en tot zolang zij niet door de nationale wetgever zijn vastgesteld”.

Hierbij bestaat het risico dat-de problemen verwezen worden naar het Arbitragehof. De Gemeenschapsminister heeft zich tegen dat amendement gekant.

De heer Breyne heeft een amendement ingediend waarbij artikel 6,1, b, wordt vervangen door: „andere voorwaarden vastgesteld door de Vlaamse Executieve op voorstel van de Vlaamse Adviesraad voor Toerisme.” De Gemeenschapsminister ging akkoord met dit amendement voor zover de woorden „het technisch comité van de reisbureaus gehoord” eraan worden

Desutter

toegevoegd.

Het artikel 6, 1, b, zoals voorgesteld door de Gemeenschapsminister, wordt aangenomen met 5 stemmen tegen 2 bij één onthouding.

Het amendement van de heer Breyne werd aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

Ondergetekende verslaggever diende eveneens een amendement in om het woord „vestiging” te vervangen door „instelling”. Collega C. De Clercq stelde voor het te vervangen door „onderneming”.

Het woord „instelling” werd aanvaard met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 6 werd met dezelfde stemverhoudingen aangenomen. Bij artikel 7 stelde de Gemeenschapsminister voor het punt 7, dat een bepaling bevatte welke betrekking heeft op de vestigingwet, weg te laten.

De heer De Beul stelde voor het punt 7 te vervangen door „de regelen betreffende de beroepsbekwaamheid”.

Het amendement van de Gemeenschapsminister werd aangenomen met 6 stemmen voor en 3 tegen.

Het aldus gewijzigd artikel werd aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

Volgens artikel 8 kan de vergunning geweigerd, geschorst of ingetrokken worden onder andere ingeval van faillissement. Ook hierover werd ruim gediscussieerd. De heer R. De Clercq diende een amendement in om dit punt weg te laten.

Nadat een lid wees op sommige misbruiken waarop de strafwet niet is berokend, werd het amendement verworpen. Het gewijzigd artikel wordt aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 9 heeft tot doel de continuïteit van de reisbureaus te verzekeren. Ondergetekende verslaggever heeft ter zake een amendement ingediend, evenals collega Diegenant. Het gewijzigd artikel 9 wordt aangenomen met

8 stemmen bij 1 onthouding.

Bij artikel 10 werd door ondergetekende opnieuw een amendement ingediend waarbij bepaald werd dat het technisch comité van de reisbureaus diende gehoord. Het aldus gewijzigde artikel 10 wordt eveneens eenparig aangenomen.

Bij artikel 11 heeft de Gemeenschapsminister een nieuwe tekst via amendement voorgesteld. Een lid was van oordeel dat de voorziene straffen niet efficiënt zouden zijn. De mogelijkheid moet blijven bestaan om een vergunning definitief in te trekken. Het geamendeerd artikel 11 werd eveneens eenparig aangenomen.

Bij artikel 12 diende de Gemeenschapsminister eveneens via amendement een nieuwe tekst in welke eenparig werd aanvaard. Ik verwijs ter zake naar het verslag.

Bij artikel 13 waren er amendementen van collega C. De Clercq welke zonder voorwerp waren geworden door de wijziging aan artikel 2. De heer Van den Bossche was van oordeel dat het bezoek „op bescheiden wijze” moet gebeuren zonder dat dit daarom in de tekst van het decreet thuishoort. Dit amendement werd aanvaard waarna artikel 13 eenparig werd aangenomen.

Bij artikel 14 verklaarde de Gemeenschapsminister dat te Brussel 18 procent van de reisbureaus tot de Nederlandstalige sector en 82 procent tot de Franstalige sector behoren.

Bij artikel 15 was er eveneens een amendement van collega C. De Clercq betreffende de datum van inwerkingtreding. Na precisering door de Gemeenschapsminister wordt dit amendement verworpen.

De Gemeenschapsminister deelde mee dat hij de Commissie zou informeren over de uitvoeringsbesluiten, daar deze bepalend zijn voor het belang van de gebruiker.

Uiteindelijk werd het ontwerp van decreet, zoals geamendeerd, eenparig door de commissieleden aangenomen.

Tot daar het verslag van de Commissie.

Tot slot wil ik toch enkele persoonlijke beschouwingen aan dit verslag toevoegen.

Ik ben namelijk van oordeel dat, gezien de betwistingen door de nationale Ministers De Croo en Nothomb van het decreet op de logiesverstrekende bedrijven, ook dit decreet door de nationale overheid zal worden betwist.

Zoals ik het reeds heb gesteld bij de bespreking van de Adviesraad voor Toerisme, meen ik dat de Vlaamse Raad hier ook geen goed werk levert. Het ware beter geweest indien de Commissie een andere tekst had aanvaard waarbij meer bevoegdheden worden toegespeeld aan de bestaande beroepsverenigingen zodat alle discussies over vestigingsvoorwaarden konden worden vermeden.

Ten slotte heeft ook dit decreet geen zin wanneer niet spoedig wordt gewerkt aan de uitvoering van het decreet op het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme dat deze Raad reeds in mei 1984 goedkeurde.

Wat baat het nieuwe decreten te stemmen wanneer de basis, het fundament van het toeristisch beleid, het uitvoeringsorgaan nog niet operationeel werd?

Mijnheer de Minister, dit zijn enkele persoonlijke beschouwingen. Aangezien wij echter met het statuut van de reisbureaus verder willen gaan, zullen wij dit decreet goedkeuren. **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Van den Bossche heeft het woord.

De heer L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik kan moeilijk oordelen over de rest van de arbeid van de verslaggever, gezien ik mij in de Commissie alleen maar heb beziggehouden met artikel 11. In alle eerbijheid moet ik echter zeggen dat wat artikel 11 betreft de verslaggever in zijn mondeling verslag van de werkzaamheden van de Commissie de waarheid toch enigszins geweld heeft aangedaan. De discussie is vrij goed weergegeven, maar het besluit is onjuist.

Het besluit was, en de Minister zal mij

Van den Bossche

niet tegenspreken, dat het Kabinet van de Minister contact zou opnemen met collega Bourgeois en met mij, ten einde een amendement waarbij de strafrechtelijke bepaling door iets anders zou worden vervangen op te stellen.

Ik ben nog jong en naïef en heb dat dus geloofd. Het is echter niet gebeurd. Waarschijnlijk had het Kabinet teveel werkzaamheden op andere vlakken om zijn formele belofte na te komen. Het is echter onder die voorwaarde dat dit driemanschap een amendement zou opstellen en in de openbare vergadering zou indienen, dat iedereen had verzekerd geen moeilijkheden te willen veroorzaken en het artikel had goedgekeurd.

Ik zie mij dus verplicht het verslag op dat punt te corrigeren omdat het de indruk geeft dat artikel 11 na een lange discussie inhoudelijk unaniem werd goedgekeurd, quod non.

Aangezien het Kabinet niet heeft gewerkt, heb ik het maar gedaan en heb ik dus in openbare zitting een amendement bij artikel 11 ingediend. Ik zal uiteraard mijn ereloonnota naar het Kabinet sturen.

Ik zal even kort herhalen wat ik in de Commissie reeds heb gezegd. Naar mijn mening gaat het niet op telkens opnieuw strafrechtelijke overtredingen uit te vinden. Hier creëren we alweer een nieuw misdrijf. Bovendien moet ik zeggen dat dit misdrijf niet eens nodig was. Met wat er thans in het strafrecht staat over valsheid in geschrifte, over het gebruik van een valse naam, over oplichting, kunt u de verschillende situaties opvangen van degenen die zich als erkend reisbureau voordoen alhoewel ze het niet, nog niet of niet meer zijn. Degenen die dus op een of andere wijze, zij het via het fameuze schild dat u gaat toekennen, zij het via de erkenning of het erkenningsnummer, bij de mensen ten onrechte de idee wekken dat ze zouden zijn wat ze juridisch niet zijn. Het bestaande strafrecht volstaat daarvoor. Wij moeten dus geen nieuwe misdrijven scheppen, want we kunnen voldoende bij het bestaande strafrecht terecht.

Ten tweede moet ik u ook zeggen dat

het Parket al die „nieuwe” misdrijven niet kent. Ik heb onlangs de test gedaan op het Parket-generaal in Gent. In verband met de wetswijziging die Minister Gol omtrent de uitbreiding van het veld voor de minnelijke schikking had doorgevoerd heb ik gevraagd of zij mij een lijst konden bezorgen van alle wetten van het bijzonder strafrecht. Dat zijn dus de wetten waarin bepalingen van strafrechtelijke aard zijn voorzien ad hoc. Het Parket-generaal van Gent, dat nochtans om zijn degelijkheid bekend staat, kon mij daarop geen direct antwoord geven. Na een aantal dagen was men tot een approximatieve lijst gekomen, waarvan men zelf erkende dat hij zeker niet volledig was. Hoe kunt u dan verlangen dat één substituut al die misdrijven nog kent? Dat gaat niet. Dus, efficiënt is dergelijke strafbepaling ook niet.

Ten derde is dit een vorm van veredelde intellectuele masturbatie. Wij stemmen een tekst, wij nemen die au sérieux, wij nemen hem zodanig au sérieux dat wij er een misdrijf van maken. En dan maar denken dat het decreet daardoor zeker zal worden nageleefd. Niets is minder waar want bijna niemand weet dat het om een misdrijf gaat. Waarschijnlijk weet 90 procent van de hier aanwezige collega's vandaag niet dat hij zich door een stemming moet uitspreken over een nieuw misdrijf.

Ten vierde, degene die voor de strafrechtbank verschijnt voelt zich op dat ogenblik ook niet meer echt geïncrimineerd. Niemand houdt eraan voor de strafrechtbank te verschijnen maar verschijnen voor een overtreding op die artikelen zal bij niemand zwaar wegen. Dat lijkt zowat op het verschijnen voor het niet-betalen van radio-taks of voor het niet dragen van de gordel. In dergelijke gevallen wordt het misdrijf als dusdanig niet meer aangevoeld. Laat ons ook hier het strafrecht niet verder uithollen en ridiculiseren.

Ten vijfde, het strafrechtelijk onderzoek duurt zodanig lang dat er hier moeilijk sprake kan zijn van efficiëntie. Het begint met een klacht of met een burgerlijke partij stelling; daarna moet de Procureur een kantschrift maken, wat dan de administratieve weg moet volgen, hopelijk niet naar

een ander Arrondissement moet, zo niet moet hij daar nog een rogatoire opdracht vragen. Dan gaat het via de langzame weg van de Politie- of Rijkswachtdiensten naar de persoon in kwestie voor ondervraging, wordt dan in een dossier gestopt; de Procureur denkt dan nog even na, maakt een nieuw kantschrift, enzovoort. Hoe dan ook zal er meer dan een jaar verstrijken tussen de vaststelling van de overtreding en de gebeurlijke vervolging. In geval men in beroep gaat komt er na het vonnis nog een arrest bij. De effectiviteit in de tijd is dus uiterst slecht.

Bij voorbeeld, u stelt vandaag vast dat ik het reisbureau Van den Bossche opricht, daar waar ik daarvoor geen enkele toelating bezit. Daarop legt u klacht neer bij het parket maar ik doe rustig voort want ik weet toch dat ik zeker nog twee à drie jaar zal kunnen voortboeren vooraleer er ooit een strafvonnis komt. De effectiviteit van uw beschermingsidee naar de gebruiker toe, die door mij om de tuin is geleid, is dus uitermate zwak via de strafrechterlijke vervolging.

Ten zesde, bovendien is het een zeer repressief ontwerp in die zin dat men bij de strafbepalingen de definitieve stopzetting voorziet van de mogelijkheid om een reisbureau uit te baten. Dat hoeft helemaal niet. Hier gaat men weer te ver; dat is een „excès de zèle”, als ik het in deze Vlaamse Raad toch in het Frans mag uitdrukken. In mijn amendement stel ik voor geen nieuw strafrecht te maken. In de Commissie leden de meeste leden, zo niet allen trouwens, akkoord met mijn redenering om geen nieuw strafrecht maar wel iets effectiefs te voorzien dat bruikbaar is: en dat snelle resultaten garandeert naar de verbruiker toe. Vandaar mijn voorstel waarbij ik stel dat de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, zetelend als in kort geding, zeer snel uitspraak doet, waarbij hij staking kan bevelen van activiteiten die in strijd zijn met de drie artikelen die u had voorzien als strafrechtelijke misbruiken, met name de drie scharnierartikelen van uw decreet: het artikel 2 paragraaf 1 en de artikelen 4 en 7. Ik neem die artikelen over en bepaal in mijn amendement dat de Voorzitter, wanneer hij vaststelt dat

Van den Bossche

een overtreding is gebeurd, kan bevelen dat die activiteit gestaakt wordt; met andere woorden, stopzetting van het optreden op de markt als reisbureau. Ik voorzie er bij „zelfs indien er strafrechtelijke vervolging of onderzoek zou zijn”. Dit moet in de tekst worden opgenomen want anders zou het kunnen dat een partij, die op die manier voor de rechtbank wordt gedaagd, zegt „le pénal tient le civil en état”; gezien er een strafonderzoek is moet ge wachten tot het einde van het strafonderzoek om mij te kunnen veroordelen. Volgens mij hoeft dit hier niet omdat er expliciet is vermeld „en beveelt de staking van een zelfs strafrechtelijk beteugelbare tekortkoming”. Er is dus geen enkel probleem op dat vlak.

Het systeem dat ik voorstel houdt in dat de Voorzitter ook gebeurlijk opheffing van de staking kan geven indien de persoon in kwestie niet meer in overtreding is met het desbetreffend artikel van het decreet.

Dat is ook logisch. Iemand maakt dat hij in de toekomst echt erkend is. Van zodra dit is gebeurd mag hij die activiteit ook uitoefenen. Volgens mijn voorstel kan het Openbaar Ministerie aan wie de overtredingen conform artikel 12 gesignaleerd worden, vorderen en de Minister in kwestie gezien hij als eerste via zijn Raden geroepen is ervoor te zorgen dat het decreet nageleefd wordt en, ten slotte elke belanghebbende, waardoor de verbruiker rechtstreeks de kans wordt geboden wanneer hij merkt dat hij gedupeerd is om onmiddellijk naar de rechtbank te stappen. Dit betekent ook dat verbruikersorganisaties, in de mate dat zij kunnen aantonen dat bepaalde van hun leden door het reisbureau om de tuin geleid zijn, tot staking kunnen vorderen. Het resultaat zal snel bereikt worden: uitspraak binnen de drie weken à één maand en de uitspraak uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk beroep en zonder borgstelling. Aldus is er binnen de maand onmiddellijk een staking van activiteit, zelfs al zou er nog beroep zijn. Op die manier is de bescherming van de consument dus uiterst efficiënt georganiseerd.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het gaat hier duidelijk niet om een politiek amendement. Wat dit betreft hebben wij geen politieke ruzie, tenzij misschien dat het naar mijn mening een welbegrepen strafpolitiek is niet te veel misdrijven te maken. Ik meen dat dit amendement op twee punten beter is dan de voorliggende tekst. Ten eerste, het maakt geen nieuw misdrijf bij en wij stoppen met de krankzinnigheid van alle mogelijke nieuwe misdrijven en ten tweede, het is veel efficiënter dan wat u voorstelt, want met mijn tekst zal binnen de maand een einde gesteld worden aan de overtreding en zal binnen de maand de consument die u terecht wenst te beschermen, dat ook zijn. Met uw systeem zou het twee tot drie jaar duren vooraleer de consument zal beschermd zijn. Ondertussen kan de persoon of de organisatie rustig en lustig verder de consument bedriegen.

Ik vraag met aandrang mijn amendement te aanvaarden. Het ligt in de lijn van de consensus in de Commissie. Via dit amendement slaan wij een nieuwe weg in. Op uw suggestie, mijnheer de Minister, ben ik trouwens bezig de consequenties te nemen wat andere decreten betreft. In onze ijver hebben wij natuurlijk al een aantal decreten gestemd in het nabije verleden waarin ook dergelijke strafbepalingen aanwezig zijn. Binnenkort zal ik namens mijn fractie een voorstel van decreet indienen waarin deze strafbepalingen ongedaan zullen gemaakt worden.

Mijnheer de Minister, vanzelfsprekend kan ik dergelijk voorstel van decreet niet in één of twee uur uit mijn mouw schudden. Ik verzeker u echter dat ik vooraleer het Paasreces voorbij is een voorstel van decreet zal neerleggen waarin al deze strafbepalingen vervangen worden door bepalingen in de zin van de voorliggende. **(Applaus bij de SP)**

De Voorzitter : De heer Breyne heeft het woord.

De heer P. Breyne (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, met mijn collega's uit de CVP-fractie van deze Raad verheug ik mij erover dat, na zo-

veel moeilijkheden, en na een meer dan drie jaar durend debat, waaraan, naast de betrokken sector, diverse geleidingen van de nieuwe staatsstructuur hebben deelgenomen, de Executieve en onze Raad erin geslaagd zijn een decreet ter bekrachtiging voor te leggen dat in de toekomst van zeer groot belang zal zijn voor de evolutie van het toerisme in Vlaanderen.

Het is een opmerkelijk feit dat de wet van 21 april 1965, houdende het statuut van de reisbureaus, die tot vandaag de interactie tussen de overheid en het toeristisch reizen beheerste, vrijwel onmiddellijk na het ingaan van de voorlopige fase van de staats-hervorming het onderwerp van studie is geworden met het oog op een aanpassing aan de nieuwe toestanden.

Begin 1981 reeds was het ontwerp van decreet klaar om voor advies naar de Raad van State gestuurd te worden. En kennelijk bestond toen niet dezelfde haast om in andere deelgebieden van het toeristisch beleid vernieuwende maatregelen te treffen of wetgevend initiatief te nemen als gevolg van de culturele autonomie.

Het is zonder meer duidelijk, dat de bevoogding waaraan de Vlaamse reisorganisatoren en -bemiddelaars in de unitaire staat onderworpen en waren, hieraan niet vreemd is.

Alhoewel de Vlaamse reisbureaus 60 procent van de Belgische vestigingen vertegenwoordigen, kregen zij slechts de helft van de mandaten in het bij koninklijk besluit van 23 november 1965 opgericht Technisch Comité van de reisbureaus. Bovendien werden de voor Vlamingen gereserveerde zetels in dat Comité ingenomen door unitaire beroepsverenigingen onder uitgesproken Franstalige dominantie, zodat, in lengte van jaren, geen kracht opgewassen bleek te zijn tegen de onwil om ééntalig Vlaamse beroepsverenigingen mee aan de gesprekstafel te laten aanzitten.

Deze vaststelling verplicht mij trouwens, mijnheer de Minister, om andermaal vanop deze tribune — het is, zoals u goed weet, lang niet de eerste maal — te betreuren dat er tot op heden nagelaten werd deze toestand te saneren, ofschoon alle daartoe nodige

PW-fractievoorzitter E. Beysen ondervraagt Minister K. Poma (PVV) over de BRT-berichtengeving omtrent de recente anti-raketenbegroting

middelen sedert 22 december 1981 volledig tot uw beschikking staan. Toen reeds was het zonder enige twijfel uw taak om dit, op basis van een nationale wetgeving samengesteld adviescollege onverwijld aan de gewestvorming aan te passen, aangezien zijn bevoegdheid uitsluitend een geregionaliseerde en gecommunautariseerde materie gold en er in de definitieve fase van de staats Hervorming geen enkele reden meer voorhanden was om de Franse Gemeenschap, via unitaire gebleven beroepsverenigingen, inspraak te verlenen in kwesties die alleen de Vlaamse Gemeenschap aangaan.

Met de gehele betrokken sector van reorganisatoren en -bemiddelaars blijven wij betreuren dat aan dit probleem, te gepasten tijde, geen oplossing kon worden gegeven, en, mede namens die sector, blijven wij erop aandringen dat ten spoedigste werk gemaakt zou worden van de installatie van het Vlaams-Commissariaat-generaal voor Toerisme en van de adviescolleges die de actie van deze nieuwe

instelling zullen begeleiden, waaronder de Vlaamse Adviesraad voor Toerisme en het nieuwe Technisch Comité van de reisbureaus.

In afwachting dat het zó ver is, kunnen de Vlaamse reisbureaus er zich over verheugen dat vandaag een nieuwe stap kan worden gezet in de richting van een betere bescherming van het beroep.

Terecht werd in de afgelopen jaren met enige onrust toegekeken op een opmerkelijke kwantitatieve groei van het aantal reisbemiddelaars en reisverkopers die niet steeds de verwachte garanties konden bieden waarop de kwaliteit van het reisbureauwezen stoelt en waarop de bescherming van de toeristische reiziger steunt.

Het is in dit opzicht van belang voor ogen te houden dat de reisbemiddelaar of verkoper niet, of nagenoeg niet, aansprakelijk is voor de uitvoering van een reiscontract.

Krachtens een internationale overeenkomst ter zake, waarbij België zich in 1973 heeft aangesloten, moet een contract dat door een reisbemiddelaar of door een persoon die afzonderlijke prestaties verstrekt zoals bij voorbeeld de reis of het logies, of de restauratie geacht wordt door de reiziger zelf gesloten te zijn.

De internationale overeenkomst bepaalt verder dat „de reisbemiddelaar niet aansprakelijk is voor de gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van de reizen, verblijven, of andere prestaties die onder de toepassing van het contract vallen.”

Het is zonder meer duidelijk dat de toeristische reiziger nood heeft aan bescherming.

Op het ogenblik waarop een reiscontract gesloten wordt, zijn alleen de prijs van de verbintenis en de verantwoordelijkheid die daar voor de reiziger uit voortvloeit, een vast gegeven. De rest zijn dromen en verwachtingen. Het vertrek op reis is een verwachting; de reisbestemming is een droom. En in al te veel gevallen moet betreurd worden dat ze tot het einde toe dromen en verwachting blijven.

Daarom moet worden toegezien op de

evolutie van de reorganisatie en de reisbemiddeling in Vlaanderen. Daarin ligt de volheid van de opdracht van vooropliggend ontwerp-decreet en heel speciaal van het artikel 2 daarvan.

Deze vaststelling doet mij betreuren, dat het Overlegcomité Regering-Excutieven, in zijn uitspraak van 14 januari 1983, de „vestigingsvoorwaarden” tot de nationale bevoegdheid gerekend heeft. Niet dat ik geen begrip zou hebben voor het belang van een nationale, éénvormige vestigingsregeling voor handelszaken, voor bedrijven of voor een aantal zogeheten liberale beroepen. Helemaal niet!

Mijn spijt ligt in de vaststelling dat het Vlaams beleid ten opzichte van de reisbureaus staat of valt met het al dan niet voorhanden zijn van de mogelijkheid om de kwaliteit van het beroep hoog te houden en de rechtszekerheid van de gebruiker te garanderen.

Mede vanuit die bekommernis stelde de wet van 1965 eisen inzake bedrijfsaccommodatie, solvabiliteit en beroepskennis en -vaardigheid. De bevoegde commissie van onze Raad heeft daarover uitvoerig gedebatteerd. Ze onderscheidde, in wezen, drie standpunten ter zake.

1. Sommige commissieleden hebben de stelling verdedigd dat de Vlaamse Gemeenschap de integrale actiesfeer van de wet van 1965 kan betreden, omdat, aldus het uitstekend verslag van collega Desutter, „ingevolge artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 wel degelijk op het terrein van de nationale wetgever mag worden gekomen” (Stuk 192 (1982-1983) — Nr. 5, blz. 10).

2. Andere commissieleden huldigden de opvatting dat de Vlaamse Gemeenschap zich ingevolge de uitspraak van het Overlegcomité niet kan inlaten met die zaken, die de nationale wetgever al reeds op het stuk van de vestigingsvoorwaarden geregeld heeft. Hierbij werd verwezen naar de wet van 15 december 1970 op de uitoefening van beroepswerkzaamheden in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen.

Onder meer naar aanleiding van twij-

Breyne

fel omtrent de betekenis van een door het Commissariaat-generaal uitgereikte vergunning stelden zij dat er geen problemen zijn „in de mate dat deze vergunning slaat op complementaire vereisten aan deze gesteld in het raam van de nationale wetgeving” (Ibidem, blz. 11).

3. Een derde groep collega's, ten slotte, was er voorstander van om alle „vestigingsvoorwaarden” uit het ontwerp-decreet te weren en alzo te vermijden dat spoedig een nieuwe conflictsituatie ontstaat als gevolg van één of andere actie van de nationale Regering of van de rechtbanken die ter zake een beslissing van het Arbitragehof zouden kunnen afdwingen.

Men kan niet ontkennen, mijnheer de Minister, waarde collega's, dat het voor goedkeuring bij onze Raad ingediende decreet op dit stuk voor betwisting vatbaar is.

Waar het Overlegcomité de „vestigingsvoorwaarden” aan onze bevoegdheid onttrekt, kan niet zo maar gesteld worden dat hiermee uitsluitend en alleen de regelen bedoeld zouden worden die de wet van 15 december 1970 heeft ingesteld.

Het ontgaat niemand van ons dat die wet niet alle beroepen, bedrijven of ambachten treft. Er zijn, naast de wet van 15 december 1970, talrijke maatregelen genomen om de bescherming van een aantal beroepsactiviteiten te organiseren.

Overigens zullen velen onder u zich herinneren dat, tijdens de voorbereiding van de genoemde wet, de reisbureaus bewust voor een andere oplossing gekozen hebben en zich niet bij die regeling hebben willen aansluiten. Dat willen ze trouwens vandaag ook niet !

Ik wil mijn bezorgdheid ter zake niet verdoezelen. Maar, integendeel, de geachte Minister vragen na de van krachtwording van dit decreet alles in het werk te stellen om een nieuw bevoegdheidsconflict te ontwijken. Het lijkt me daarom aangewezen te zijn zo snel mogelijk de in Vlaanderen gevestigde reisorganisatoren en -bemiddelaars rond de uitvoering van het nieu-

we decreet te verenigen in de bestuurs- en adviesorganen die sedert medio vorig jaar onder uw mandaat werden opgericht, maar nog niet geïnstalleerd.

Tot slot, mijnheer de Minister, heb ik mij afgevraagd of het niet goed ware geweest van deze gelegenheid gebruik te maken om een ruimer akkoord met de reisbureaus te sluiten.

De inspanning van de overheid om een betere bescherming van het beroep te organiseren was wellicht een passende aanleiding om met de sector nieuwe samenwerkingsverbanden te creëren, onder meer met het oog op een ruimere verspreiding van een standaard-reiscontract ; in het vooruitzicht ook van een nauwere samenwerking op het vlak van de promotie, speciaal wat het incoming-tourism aangaat.

Bovendien was het ogenblik misschien gunstig om, onder toezicht van de overheid, een geschillenregeling uit te werken voor een betere bescherming en meer rechtszekerheid van de gebruikers.

Ook de borgstelling vanwege de reisorganisatoren en -bemiddelaars had allicht herzien en verbeterd kunnen worden.

Ik weet wel, mijnheer de Minister, waarde collega's, dat artikel 7 van het voorliggend decreet aan de Executieve de middelen toesteeft om al die kwesties met besluiten te regelen, maar sta mij toe hierbij enig scepticisme te uiten, want, twintig jaar geleden lagen dezelfde mogelijkheden al reeds in de wet van 1965 ingesloten, maar ze werden, zoals u bekend is, tot nogtoe niet benut.

Mij rest dus nog u te vragen dat ook op deze punten een ultieme inspanning zou worden geleverd, in samenspraak, uiteraard, met de betrokkenen en via de nu bestaande overlegstructuren.

Ten slotte, wat artikel 11 en het beoog van de heer Van den Bossche betreft, ben ook ik, zoals de heer Van den Bossche van mening dat afgesproken was dat door de personen die hij heeft geciteerd een tekst zou moeten worden opgesteld over het principe van de staking van betaling als alter-

natief voor de strafbepalingen opgenomen in het ontwerp.

Ik kan mij echter bezwaarlijk zonder nader onderzoek uitspreken over de concrete amendementen die de heer Van den Bossche zopas heeft ingediend. Ik laat het aan de Minister over om deze te beoordelen en om suggesties te doen inzake de werkwijze om aan de, mijns inziens, gerechtvaardigde en terechte objectieven van de heer Van den Bossche onmiddellijk of op middellange termijn tegemoet te komen, niet alleen wat dit ontwerp van decreet betreft, maar ook in verband met andere decreten. (**Applaus bij de CVP**)

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, in verband met het decreet dat wij heden bespreken wil ik in de eerste plaats aansluiten bij de slotbeschouwingen die de verslaggever, de heer Desutter, geformuleerd heeft.

De heer Desutter heeft, in eigen naam, het volgende gezegd.

Hij is van oordeel dat er opnieuw betwistingen met de nationale Ministers zouden kunnen rijzen in verband met dit decreet. Dit is inderdaad mogelijk, maar ik wil er de aandacht op vestigen dat wij het niet zullen zijn, die betwistingen zullen uitlokken, maar wel de nationale Regering. Deze bevoegdheidsbetwistingen zijn trouwens niet specifiek voor het probleem van het toerisme. Hoewel zij ook daar zeker zullen rijzen, maar deze conflicten doen zich voor telkenmale de Vlaamse Regering of de Vlaamse Raad een beslissing neemt. Wij mogen telkens verwachten dat men vanuit de nationale regering de beslissingen van de Vlaamse Executieve zeer nauwkeurig gaat onderzoeken om na te gaan of er geen aanleiding is tot een bevoegdheidsconflict.

Bij voorbeeld, de heer Lenssens heeft een voorstel ingediend bij de Vlaamse Executieve in verband met de lawaaihinder van kleine sportvliegtuigjes. De heer De Croo laat ons weten dat dit probleem tot zijn bevoegdheid behoort en dat hij eventueel naar het

Poma

Overlegcomité zal gaan. Wij kunnen er niet onderuit, de nationale Regering blijkt bestendig herrie met de Vlaamse Executieve en met de Vlaamse Raad te zoeken.

Ik ben het ook eens met de verslaggever wanneer hij zegt, dat dit decreet geen zin heeft, indien niet spoedig werk wordt gemaakt van de uitvoering van het decreet op het Vlaams Secretariaat-generaal voor Toerisme, dat reeds in mei van verleden jaar door de Vlaamse Raad werd goedgekeurd.

Hier stelt zich een personeelsprobleem dat ik niet onder mijn bevoegdheid heb, maar wel de Voorzitter van de Executieve. In dat verband ware het best de Voorzitter van de Vlaamse Executieve te ondervragen, maar ikzelf dring aan opdat dit personeelsprobleem zo vlug mogelijk zou worden opgelost, ten einde het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme operationeel te maken.

Ik sluit mij voor het overige aan bij de opmerkingen van de heer Breyne. Wij moeten inderdaad zo vlug mogelijk, wanneer het ontwerp van decreet is aangenomen, de nodige uitvoeringsbesluiten nemen opdat alle thans bestaande mistoestanden ingevolge nationale regelingen, zouden kunnen worden weggewerkt.

Ik kom nu tot het enige amendement dat werd ingediend, namelijk het amendement van de heer Van den Bossche op artikel II.

Zoals de indiener van het amendement heeft gezegd, zou men hebben getracht om in de periode tussen de bespreking van het decreet in de Commissie en de behandeling ervan in Openbare Vergadering, dus vandaag, een oplossing te vinden voor de problemen die in artikel 11 worden opgesomd. Dit is echter niet gebeurd. Ik ben er voorstander van dat de oplossing voor die problemen ook moeten gelden — zoals de heer Van den Bossche zelf heeft betoogd in de verantwoording van zijn amendement — voor het oplossen van de grote verwarring die is ontstaan met de talrijke decreten waarin bepalingen zijn opgenomen ter bestrijding van misdrijven.

Het gaat hier niet zozeer om een politiek voorstel maar om een technisch voorstel waar ik volledig achtersta. Ik heb er nog aan toegevoegd dat het mij voorkomt dat de filosofie van het voorstel duidelijk van liberale signatuur is.

Het zou veel logischer zijn dat door middel van een voorstel of ontwerp van decreet dit probleem ineens voor alle wetten en decreten geldt. Dat zal wel een groot opzoekingswerk vergen want die regeling zou gelden voor heel wat wetten en decreten.

Ik poog een logische en consequente houding aan te nemen en niet zoals men zou kunnen zeggen „une politique des petits paquets”, namelijk dit wijzigen en het vergeten in een decreet en het vergeten voor alle andere.

Ik zou het gewijzigd willen zien, ook in dit decreet, niet naar aanleiding van dit amendement maar naar aanleiding van een voorstel of een ontwerp van decreet dat de algemene filosofie behandelt waarachter ik mij kan scharen. Ik meen dat ook de meeste leden van de Raad het hiermee eens zullen zijn.

De heer Van den Bossche heeft niet een specifiek probleem voor het decreet voor de reisbureaus aangehaald maar wel een algemeen probleem. Het moet op een algemene wijze worden geregeld.

Daarvan zijn trouwens voorbeelden. Vroeger werd bij voorbeeld een wet aangenomen en later gewijzigd door een nieuwe wet die terzelfdertijd een reeks andere wetten wijzigde. Het is mogelijk dit op deze eenvoudige wijze te regelen. Dan komt men tegemoet aan de bekommernis van de heer Van den Bossche, die nu ook de onze is geworden.

Daarom stel ik voor het decreet ongewijzigd goed te keuren. Indien wij vandaag beslissen om dit belangrijk amendement op artikel 11 opnieuw te bespreken in de Commissie, wordt het de tweede helft van april voor het opnieuw in de Vlaamse Raad wordt behandeld terwijl men heeft aangedrongen op spoed om klaarheid te brengen in het geheel van de toeristische sector, en meer bepaald in deze

sector. De mensen die ermee worden geconfronteerd weten niet meer tot wie zich te richten, de nationale Regering of de Executieve. Eens en voor altijd moet dit duidelijk worden geregeld maar dat is slechts mogelijk indien dit decreet snel wordt goedgekeurd.

Laten wij dit decreet goedkeuren zoals het is en maken wij zo vlug mogelijk een ontwerp of een voorstel van decreet dat de algemene regeling van het probleem, zoals het door de heer Van den Bossche is vooropgesteld, definitief behandelt. Ik verklaar nu reeds dat ik mij achter dit voorstel zal scharen. **(Applaus bij de PW en de CVP)**

De Voorzitter : De heer van den Bossche heeft het woord.

De heer L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het antwoord van de Minister verheugt mij gedeeltelijk en langs de andere kant zit ik met een stuk onvrede. Het verheugt mij in die zin dat de Minister de filosofie volgt van wat ik heb uiteengezet en dat ik mij mag verwachten aan zijn steun bij de behandeling van het voorstel van decreet. Ik zal dit voorstel binnen twee à drie weken indienen, voorstel dat tot doel heeft een aantal strafrechtelijke bepalingen te doen verdwijnen.

Ik vraag mij af of wij, het eens zijnde over de filosofie, vandaag nog een verkeerd artikel moeten aannemen. Wij moeten toch eens beginnen met een einde te maken aan een verkeerd stelsel. De consensus was in de Commissie en waarschijnlijk ook in de Raad, vrij groot om te stellen dat wij die nieuwe weg moeten behandelen. Ik stel voor dit vandaag voor het eerst te doen en voorliggend artikel niet goed te keuren zoals de Minister het vraagt, maar het amendement te aanvaarden als duidelijk signaal dat de Vlaamse Raad een nieuwe weg opgaat ten opzichte van dergelijke zinledige strafrechtelijke bepalingen. Ik engageer me van mijn kant tot het indienen van een algemeen voorstel van decreet. Ik hoop dat wij dit zo spoedig mogelijk zullen behandelen in de Commissie om het zo mogelijk nog voor het reces in openbare vergadering te brengen.

Wij moeten de gevolgen dragen van

Van den Bossche

wat wij vandaag doen. Ik pleit ervoor op dit moment te durven breken met de slechte engrainage en vraag vandaag de daad te stellen met het verleden te breken en op die lancé door te gaan met het nieuwe decreet dat ik zal voorstellen, waarbij de strafrechtelijke bepalingen ook voor andere decreten zullen afgeschaft worden. Derhalve vraag ik de goedkeuring van mijn amendement.

Ik weet niet wat mijn fractie zal doen, maar mocht het amendement worden verworpen, zal ik mij onthouden bij de stemming over het decreet omdat ik mij voorgenomen heb geen teksten meer goed te keuren waarin nutteloos bij komende strafrechtelijke bepalingen opgenomen zijn. (*Applaus bij de SP*)

De Voorzitter : Handhaaft u uw amendement, mijnheer Van den Bossche ?

De heer L. Van den Bossche : Zeker, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter : Dan heb ik u goed begrepen.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende het statuut van de reisbureaus.

De tekst aangenomen door de Commissie wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1 luidt :

Dit decreet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

— **Aangenomen.**

Artikel 2

§ 1. Niemand mag een werkzaamheid uitoefenen die erin bestaat reizen of

verblijven tegen een vaste som, onder meer logies inbegrepen, te organiseren, te verkopen of te bemiddelen, zelfs niet als tussenpersoon, zodanige reizen of verblijven, vervoerbiljetten, logies- of maaltijdbons verkopen, tenzij hij het doet als hoofdbezigheid, geregeld en met een vergunning.

§ 2. Voor het uitoefenen van de in § 1 omschreven werkzaamheden kan evenwel vergunning worden verleend aan :

1° de autocarexploitanten die ze niet als hoofdbezigheid uitoefenen ;

2° de verenigingen zonder winstoogmerk die ze in bij komende orde uitoefenen om hun maatschappelijk doel te kunnen bereiken ;

3° de exploitanten van vervoer, per spoor, in de lucht en over zee, die ze in bij komende orde uitoefenen.

— **Aangenomen.**

Artikel 3

Al wie zijn medewerking verleent aan de in artikel 2, § 1 bedoelde werkzaamheid moet de door de Vlaamse Executieve vastgestelde voorwaarden vervullen.

— **Aangenomen.**

Artikel 4

Geen titel die slaat op de uitoefening van de in artikel 2, § 1 vermelde werkzaamheid in verband met de benaming van reisagent of reisbureau, mag gevoerd worden zo men geen houder is van een vergunning afgeleverd overeenkomstig dit decreet.

— **Aangenomen.**

Artikel 5

De vergunning wordt verleend, geweigerd, geschorst of ingetrokken door het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme onder de voorwaarden en volgens de procedure vastgesteld door de Vlaamse Executieve. Die procedure waarborgt de rechten van verdediging, inzonderheid het recht voor de betrokkene om

gehoord te worden en om over een middel van beroep te beschikken bij weigering, schorsing of intrekking van de vergunning.

De Vlaamse Executieve kan categorieën van vergunningen vaststellen die onderworpen zijn aan verschillende voorwaarden naarmate de vergunningen de uitoefening toelaten van geheel of een deel van de in artikel 2, § 1 omschreven werkzaamheid of de uitoefening van een deel van deze werkzaamheid voor de autocarexploitanten.

— **Aangenomen.**

Artikel 6

Voor het verlenen van de vergunning mogen alleen de volgende voorwaarden worden gesteld :

1° wat de aanvrager of de met het dagelijks beheer van de instelling belaste personen, alsook de personen belast met de daadwerkelijke leiding van een bijhuis betreft :

- voorwaarden inzake leeftijd en nationaliteit ;
- andere voorwaarden vastgesteld door de Vlaamse Executieve op voorstel van de Vlaamse Adviesraad voor toerisme, het Technisch comité van de reisbureaus gehoord ;

2° wat de instelling betreft :

- voorwaarden in verband met de financiële mogelijkheden ;
- voorwaarden in verband met de bedragen, de aard en de wijze van stellen van een borgtocht uitsluitend tot zekerheidsstelling van de beroepsverbintenissen ;
- voorwaarden in verband met de technische uitrusting ;

3° het bewijs dat is voldaan aan de verzekeringsplicht opgelegd overeenkomstig artikel 2,4 van de wet van 30 maart 1973 houdende goedkeuring van de Internationale Overeenkomst betreffende het reiscontract (CCV), opgemaakt te Brussel op 23 april 1970.

— **Aangenomen.**

Artikel 7

Door de Vlaamse Executieve kan

Voorzitter

worden bepaald :

1° de regelen betreffende het gebruikmaken en de wijzen van opnieuw samenstellen en teruggeven van de borgtocht, alsmede de rechten van de gewaarborgde schuldeisers en reizigers, desnoods in afwijking van de regelen van het gemeen recht ;

2° de regelen betreffende de plichtenleer ;

3° de statistische gegevens die jaarlijks aan het Commissariaat-generaal voor Toerisme moeten worden verstrekt ;

4° het model van het schild verleend aan de houder van een vergunning afgegeven overeenkomstig artikel 2 en het gebruik dat daarvan moet worden gemaakt ;

5° het bedrag van de jaarlijkse bijdrage die moet worden betaald als aandeel in de beheers- en controlekosten voortkomende uit de toepassing van dit decreet ;

6° de vermeldingen die moeten of mogen voorkomen op de vergunningen, op de beroepsdocumenten en in de reclame ;

7° de regelen betreffende de verzoeningscommissie ;

8° de regelen betreffende het waarborgfonds.

— **Aangenomen.**

Artikel 8

De vergunning kan, naargelang van het geval, geweigerd, geschorst of ingetrokken worden :

1° als de in artikel 2 bepaalde, de door of overeenkomstig artikel 6 vastgestelde voorwaarden, of de krachtens artikel 7 opgelegde verplichtingen niet of niet meer worden nageleefd ;

2° wanneer de aanvrager of de houder van de vergunning, een beheerder, een zaakvoerder of één van de personen belast met het dagelijks beheer van de vestiging :

a) uit hoofde van de omschreven

werkzaamheid in een instelling als bedoeld in artikel 2, § 1 failliet werd verklaard ;

b) wanneer een beheerder, zaakvoerder of persoon belast met het dagelijks beheer failliet werd verklaard op het ogenblik dat hij een vestiging bezat als bedoeld in artikel 2, § 1 ;

c) in België of in het buitenland veroordeeld werd door een in kracht van gewijsde gegane gerechtelijke beslissing voor een der overtredingen bedoeld in boek II, titel III, hoofdstukken I tot V, titel VII, hoofdstukken IV tot VII, titel VIII, hoofdstukken I, IV en VI en titel IX, hoofdstukken I en II van het Strafwetboek.

Er wordt geen rekening gehouden met de voorwaardelijke veroordelingen zolang de uitvoering van de uitgesproken straffen uitgesteld is ;

3° wanneer het bedrag van de betwiste schulden van de houder van de vergunning en gewaarborgd door de borgtocht, het bedrag hiervan bereikt.

— **Aangenomen.**

Artikel 9

Bij het overlijden van de vergunninghouder kan de Vlaamse Executieve tijdelijke vrijstellingsmaatregelen vaststellen, ten einde de continuïteit van de instelling te verzekeren.

- **Aangenomen.**

Artikel 10

De Vlaamse Adviesraad voor toerisme, het Technisch comité van de reisbureaus gehoord, brengt advies uit over alle aangelegenheden betreffende de bij dit decreet bedoelde werkzaamheden die hem zijn voorgelegd door de Vlaamse Executieve.

— **Aangenomen.**

Artikel 11

Met een geldboete van 100 frank tot 2.000 frank, wordt gestraft hij die

1° de in artikel 2, § 1 omschreven werkzaamheid uitoefent zonder de vereiste vergunning ;

2° een overtreding van artikel 4 begeeft ;

3° wederrechtelijk houder is van het in artikel 7 bedoelde schild.

De hoven en rechtbanken kunnen daarenboven de overtreders van de bepalingen van het huidig decreet alsmede van de uitvoeringsbesluiten ontzetten uit het recht om, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks via een tussenpersoon, de in artikel 2, § 1 omschreven werkzaamheden uit te oefenen gedurende een periode van één tot twaalf maanden.

In geval van herhaling kan het verbod definitief worden. Overtreding van dit verbod wordt gestraft met een boete van 500 tot 5.000 frank. Het verbod heeft uitwerking acht volle dagen na de dag dat de beslissing die het uitsprekt, kracht van gewijsde heeft verkregen.

Zij die volgens artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek burgerrechtelijk aansprakelijk zijn, zijn gehouden tot het betalen van de geldboete.

Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn toepasselijk op de misdrijven bij het decreet omschreven.

Bij dit artikel is er een amendement van de heer Van den Bossche dat luidt als volgt :

De Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel stelt het bestaan vast en beveelt de staking van een zelfs strafrechtelijk betugelde tekortkoming aan de bepalingen :

1. van de in artikel 2 paragraaf 1 omschreven uitoefening van werkzaamheid zonder de vereiste vergunning ;

2. van de overtreding van artikel 4 ;

3. van het wederrechtelijk houden van het in artikel 7 bedoelde schild.

De Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel kan aan de overtreder een termijn gunnen om aan de vastgestelde tekortkomingen een einde te maken of de staking van de werkzaamheid bevelen. Hij kan de opheffing van de staking toestaan zodra bewe-

Voorzitter

zen is dat die tekortkomingen verholpen zijn.

De vordering op grond van dit artikel wordt ingediend op verzoek hetzij door de bevoegde Minister, hetzij door het Openbaar Ministerie, hetzij door elke belanghebbende.

De Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel kan voorschrijven dat zijn beslissing wordt aangeplakt, tijdens de hem bepaalde termijn, zowel buiten als binnen de installaties van de overtreder en dat zijn vonnis door middel van dagbladen of op enige andere wijze moet worden bekend gemaakt, dit alles op kosten van de overtreder. Deze bekendmaking mag echter slechts voorgeschreven worden in geval zij van aard zijn bij te dragen tot de staking van de aangeklaagde daad of van haar nawerking. Ze mogen pas geschieden op een tijdstip waarop tegen de desbetreffende beslissing geen hoger beroep meer open staat.

De vorderingen die op grond van dit artikel moeten voor de Rechtbank van Koophandel worden gebracht, worden ingediend op de wijze van het kortgeding.

Er wordt uitspraak gedaan over de vordering niettegenstaande elke vervolging uitgeoefend om reden van dezelfde feiten voor ieder ander rechtscollege.

De uitspraak is uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elk verhaal en zonder borgtocht.

De uitspraak is vatbaar voor hoger beroep, welke de waarde van de vordering ook zij."

De Voorzitter : De stemming over dit amendement en over artikel 11 worden aangehouden.

Artikel 12

Onverminderd de bevoegdheid van de officieren van de gerechtelijke politie worden de personeelsleden van de Rijkswacht, de ambtenaren en agenten van de plaatselijke politie en de ambtenaren die de Vlaamse Executieve aanwijst, ermee belast de

overtredingen van dit decreet op te sporen en door middel van processen-verbaal vast te stellen.

Zij worden aan de bevoegde ambtenaren van het Openbaar Ministerie overgezonden en een afschrift ervan wordt binnen vijftien werkdagen na de vaststelling van de overtreding gezonden aan de overtreder en aan het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme, alles op straffe van nietigheid.

— **Aangenomen.**

Artikel 13

Wie aanvrager of houder is van de vergunning, staat reeds daardoor toe dat het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme haar ambtenaren of beambten ter plaatse het nuttig of nodig geoordeelde onderzoek doet verrichten.

Het bezoek heeft alleen overdag plaats en zal zich tot aan de uitbating van de onderneming voorbehouden lokalen beperken. Het wordt gedaan zonder de exploitatie te verhinderen of het cliënteel te storen.

— **Aangenomen.**

Artikel 14

De wet van 21 april 1965 houdende het statuut van de reisbureaus wordt opgeheven voor wat de Vlaamse Gemeenschap betreft.

— **Aangenomen.**

Artikel 15

De Vlaamse Executieve stelt de overgangsmatregelen vast voor de reisbureaus die werkzaam zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet.

— **Aangenomen.**

De Voorzitter : De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Wij zullen straks de hoofdelijke stemming over het gehele ontwerp van decreet houden alsmede over het aangehouden amendement en het aange-

houden artikel.

BELEIDSNOTA — Een vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid — 294 (1984-1985) — Nrs. 1 en 2

Debat

De Voorzitter : Aan de orde is de beleidsnota — Een vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Smitt, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw C. Smitt (verslaggever) (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, naar aanleiding van de bespreking van de begroting van gezondheidsbeleid op 10 april 1984 bood de Gemeenschapsminister voor Gezondheidsbeleid aan de Commissie een nota aan : Beleidsnota 1984.

De Commissie besprak dit document tijdens vier vergaderingen.

Bij de aanvang van het gesprek werd afgesproken dat de bespreking slechts zou leiden tot een nieuw document waarin de Gemeenschapsminister, rekening houdend met de inbreng van de Commissie, de krachtlijnen van een beleid zou omschrijven, het document voor goedkeuring bij de Vlaamse Executieve aanhangig zou maken en als definitieve beleidsnota aan de Raad zou voorleggen.

De beleidsnota 1984 was onderverdeeld in drie luiken :

- intramurale zorgen ;
- extramurale zorgen ;
- beschouwingen rond nieuwe algemene initiatieven.

De bespreking in de Commissie maakte duidelijk wat volgt.

1. Dat de Commissie onverdeeld achter de „vervlaamsing” van het gezondheidsbeleid staat.

2. Dat voor de toekomst meer aandacht moet besteed worden aan de

Smitt

eerstelijnszorg maar ook aan de preventie, die niet alleen de gezondheid ten goede komt maar ook besparingen betekent.

3. Dat een beter gestructureerd overleg noodzakelijk is.

Op 20 maart 1984 ontving de Commissie van de Gemeenschapsminister een nieuwe tekst onder de Titel : Een vernieuwd Vlaams Gezondheidsbeleid.

In dit commissiestuk werden de concrete beleidsaspecten in de vorm van ontwerp-resoluties samengevat.

De Commissie onderzocht deze tekst in de loop van het tweede kwartaal van 1984.

Op basis van deze besprekingen heeft de Gemeenschapsminister zijn beleidsnota, zoals die thans aan de Raad wordt voorgelegd, geredigeerd.

Bij het opstellen van een „vernieuwd gezondheidsbeleid” is de Gemeenschapsminister uitgegaan van een aantal belangrijke overwegingen, waarvan de eerste is dat het moet kaderen in een globale, coherente gezondheidspolitiek, die uitgaat van de reële behoeften en noden van de bevolking.

Zoals in de beleidsverklaring door de Minister werd gesteld, dient de gezondheidszorg mensgericht te zijn, wat haalbaar is wanneer meer aandacht kan worden gegeven aan de primaire preventie en de uitbouw van de eerstelijnszorgen als toegangspoort van een beleid dat dicht bij de patiënt staat.

Meer dan in het verleden, zegt de Minister, zal de aandacht moeten gaan naar het positief bevorderen en beveiligen van de gezondheid, waarbij mede nadruk wordt gelegd op de eigen inbreng van de burger die verantwoordelijkheid moet kunnen opnemen voor zichzelf en voor zijn omgeving.

In dit perspectief moet gezondheidsvoorlichting en -opvoeding in een ruim opgevatte preventie worden uitgebouwd.

Voorals de sector van ziekenhuisvoor-

zieningen voor acute gezondheidszorgen en de psychiatrische sector zijn aan een heronderzoek en een evaluatie toe, aldus de Minister.

Als laatste punt en dit was ook de uitdrukkelijke vraag van de Commissie, gelet op de respectieve bevoegdheden van Staat en Gemeenschappen inzake gezondheidszorg — is overleg tussen de verantwoordelijke instanties van de Gemeenschappen en de nationale overheid aangewezen.

De concrete beleidsaspecten handelen over : extramuraal beleid ; eerstelijnsgezondheidszorg ; gezondheidsregio's ; intramuraal beleid.

In punt 1 geeft de Minister bijzondere aandacht aan de preventie. Bij de organisatie van deze zal in de toekomst rekening worden gehouden met :

- de bestaande ziekte- en sterfpatronen ;
- de riskante leefgewoonte ;
- er zal speciale aandacht besteed worden aan risicogroepen en kansarmen.

Het preventiebeleid zal geïntegreerd zijn in het totaal gezondheids- en welzijnsconcept en ingebouwd worden onder meer in de eerstelijnszorg, het onderwijs en de media.

In verband met de zuigelingensterfte zegt de Minister dat strengere normen moeten worden opgesteld voor de materniteiten steunend op kwaliteitscriteria zoals : personeelsbezetting, continuïteit van de zorgen, medische apparatuur en andere.

Om de kankeropsporing in nieuwe banen te leiden, heeft de Minister aan de Vlaamse Adviescommissie voor Kankeronderzoek opdracht gegeven daarvoor alle beschikbare krachten zo gecoördineerd en doeltreffend mogelijk in te zetten, zodat — rekening houdend met de beperktheid van de beschikbare middelen — maximale resultaten worden behaald.

Wetenschappelijk onderzoek naar de mogelijkheid meerdere kankervormen op te sporen wordt opgezet via een reeks pilootprojecten. Het op punt stellen van de registratie moet waardevolle informatie opleveren over de oorzaken van verschillende

vormen van kanker.

Voor de sportgeneeskunde wil de Minister dat het accent wordt gelegd op een aangepaste sportmedische begeleiding van de sportbeoefenaars. In de eerste plaats door verdere uitvoering te geven aan het decreet van 2 maart 1977 houdende de regeling van de erkenning en de subsidiëring van de landelijk georganiseerde sportverenigingen.

Wat de extramurale centra voor geestelijke gezondheidszorg betreft, wil de Minister, in overleg met het Vlaams Comité van Advies van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, dat gepoogd zal worden om bepaalde lacunes weg te werken met het oog op de optimalisering van de bereikbaarheid, de organisatie van de crisisinterventie, en de verbetering van de noodzakelijke coördinatie en samenwerking met andere diensten of instellingen uit de regio.

Voor de werking van de eerstelijnsgezondheidszorg, is de Minister duidelijk en zegt dat de bestaande dienstverlening op de eerstelijns moet verzekerd blijven.

Stimuleringsmaatregelen moeten op punt worden gesteld. Dit dient te gebeuren op basis van duidelijke criteria.

Een structureel overleg zal worden op gang gebracht tussen de Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid en de Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg in verband met de voorbereiding van wetgevende maatregelen in de eerstelijnsgezondheidszorg.

Overleg met de nationale overheid is hier eveneens nodig.

Met de gezondheidsregio's beoogt de Minister alle betrokkenen samen te brengen om de bestaande voorzieningen zo doeltreffend, planmatig en voordelig mogelijk op elkaar te doen afstemmen, en dit met participatie van de bevolking.

Een wetenschappelijk onderzoek gevoerd door een interuniversitaire equipe stelt dit op punt.

In het hoofdstuk Intramuraal beleid

Smitt

behandelt de Minister de problemen in verband met de programmeringscriteria van de algemene en psychiatrische ziekenhuisbedden, alsook de problemen van het ziekenhuisbeddenbestand.

Aan de Vlaamse Commissie voor Ziekenhuisprogrammering heeft de Minister gevraagd een advies uit te brengen dat als basis kan dienen voor een meer rationeel opgevatte verpleegstructuur en programmering binnen de Vlaamse Gemeenschap. Aan de onevenwichtige spreiding van de ziekenhuisbedden moet geleidelijk en selectief verbetering worden gebracht. Ter zake zal ook advies worden gevraagd aan de Vlaamse Programmeringscommissie.

Voor de rust- en verzorgingstehuizen zegt de Minister dat een planning moet worden opgesteld omtrent de opvangstructuur voor bejaarde chronische zieken.

In het laatste hoofdstuk wordt nogmaals gepleit voor een permanent en gestructureerd overleg tussen de nationale overheid en de Gemeenschappen.

Tijdens de vier vergaderingen gewijd aan de beleidsnota werden vele concrete vragen gesteld in verband met het huidige gezondheidsbeleid. Voor deze vragen en antwoorden ben ik zo vrij te verwijzen naar het verslag.

Ik hoop dat de Raad, zoals dit gebeurde in de Commissie, de beleidsnota mét eenparigheid zal aannemen. (**Algemeen applaus**)

De Voorzitter : De heer Van Elewyck heeft het woord.

De heer J. Van Elewyck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik wil vooreerst de verslaggever feliciteren met haar bijzonder degelijk verslag en ook voor de toelichting die zij hier in de Raad bij dit verslag heeft gegeven.

Het verheugt de SP-fractie ten zeerste dat Gemeenschapsminister De Wulf erin geslaagd is, rekening houdend met internationale gegevens, een beleidsnota op te stellen die inspeelt op de Vlaamse situatie wat betreft de ge-

zondheidsbehoeften, infrastructuur en budgettaire mogelijkheden.

Meer en meer gegevens wijzen op de ongelijkheid die bestaat ten opzichte van ziekten. Dat wil zeggen dat de socie-economische klasse waar men zich in bevindt in een sterke mate determinerend is voor het ziekte- en gezondheidsniveau. Terecht vindt deze vaststelling een plaats binnen deze beleidsnota. Heel de sociale sector zal moeten inspelen op dit gegeven. Meer specifiek wat de gezondheidszorg betreft zullen voorzieningen moeten gecreëerd worden die inspelen op de gezondheidsproblemen van de lagere sociale klassen, de kansarmen.

Dit kan enkel door een gerichte gezondheidszorg die dicht bij de burger staat en sterk geïntegreerd is in de leef- en beroepsituatie van eenieder.

Enkele markante problemen komen sterk aan bod. Denken we aan de problematiek van de zuigelingensterfte waar toch extra inspanningen in ons land moeten gebeuren, denken we aan eerstelijnsvoorzieningen die moeten uitgebouwd worden, denken we aan het werk van de preventie, denken we aan de gezondheidsvoorlichting.

De beperktheid van de budgettaire middelen zal meebrengen dat enkel structuren en initiatieven kunnen opgezet worden waarvan het nut duidelijk is, dit wil zeggen de nadruk zal liggen op de verantwoordelijkheid van de burger zelf, op zijn eigen verantwoordelijkheid voor zijn eigen gezondheid.

In dat verband wensen wij de hoop uit te spreken dat niet enkel inspanningen zullen worden gedaan binnen de sfeer van de zware medische technologie, inspanningen die de jongste weken sterk in de verf gezet zijn, maar dat ook duidelijk inspanningen zullen gebeuren in de sfeer van de preventieve gezondheidszorg en de eerstelijnsvoorzieningen.

Wij willen de Minister feliciteren met het initiatief voor deze beleidsnota en tevens voor de politieke wil om ze in daden om te zetten.

Alleszins wenst de SP-fractie de hoop uit te spreken dat de Vlaamse Ge-

meenschap in de toekomst de nodige middelen ter beschikking zal krijgen om dit waardevol document ook tot uitvoering te brengen.

De Voorzitter : De heer Van Rompaey heeft het woord.

De heer H. Van Rompaey (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de voorliggende beleidsnota roept door de toevoeging van het adjectief „vernieuwd” verwachtingen op. Het uittekenen van het toekomstperspectief van onze gezondheidszorg is een operatie die omwille van haar belang moet gebeuren op basis van een zo ernstig document als een beleidsnota. Het ontwerpen van de architectuur van deze toekomst is voor een gedeelte gebonden aan financiële middelen maar wellicht nog meer aan creativiteit.

Mevrouw Clara Smitt wil ik feliciteren voor de bondige, overzichtelijke en toch volledige verslaggeving over de besprekingen in de Commissie. Aan de Minister schrijf ik de verdienste toe dat er eindelijk wat gekomen is van dergelijke beleidsnota. Het dient echter niet de gezondheid van ons toekomstig gezondheidsbeleid op dit spreekgestoelte alleen de deugd van de retorische beleefdheid te beoefenen.

Mijnheer de Minister, de beleidsnota mist karakter, ze is iets te veel diagnostisch en te weinig therapeutisch en vooral, ze komt vrij laat. In kritische beschouwingen moet men concreet zijn. Dat wil ik ook doen in de volgende punten. Ik vraag u dan ook uitdrukkelijk dat u in uw antwoord hieraan ook op een concrete manier aandacht zou willen besteden.

In de preventie moet, naast de opsporing de nadruk gelegd worden op de gezondheidsvoorlichting en opvoeding, waarbij vooral het accent wordt gelegd op het aanleren van een gezonde levensstijl, inspelend op ongezonde leefgewoonten. Dit dient te gebeuren door geïntegreerde acties. Deze omschrijving is vrij algemeen. Geïntegreerde acties voeren betekent meer dan bijvoorbeeld het verspreiden van brochures. Welke Minister heeft in dit land niet zijn brochure ? Er blijft echt de vraag hoe deze acties zul-

H. Van Rompaey

len gevoerd worden. Mogen wij vernemen, mijnheer de Minister, welke plannen u op de tekentafel hebt klaarliggen ?

Ten tweede, het medisch schooltoezicht.

Wordt hier niet een open deur ingetrapt na wellicht reeds drie jaar en drie maand er over na te denken ? Sinds ettelijke jaren zijn er de experimenten van het medisch schooltoezicht. Wat gaat er nu uit de bus komen ? Hierbij toch wel de volgende vragen.

1. Hoe zal die toekomstige werking concreet zijn ?
2. Welke samenwerkingsformule wordt geconcipieerd voor de medische schooltoezicht-equipes en de andere begeleidende diensten zoals de PMS ?
3. Wat is de rol van huisarts ?
4. Wat is de taak van de schoolarts ?
5. Uit de beleidsnota citeer ik : „De nadruk wordt gelegd op de preventieve taken, die onder meer in samenwerking met de PMS-centra en de schoolgemeenschappen gericht zijn op de totale gezondheid van de scholier, op de relatie leerling-schoolmilieu”. Vraag is of de relatie leerling-schoolmilieu niet het werkdomein is van andere diensten.

Ten derde, alcohol, drugs of geneesmiddelenmisbruik.

Ik kom tot de vaststelling dat er voldoende instellingen en diensten curatief bezig zijn. Geldt dit wel voor alle regio's in het Vlaamse land, is er niet in heel wat gevallen een acute nood aan een crisisopvang ?

Ten vierde, de thuisbevalling. De huidige opvangstructuur is alleszins niet gericht op thuisbevalling. Slechts 0,5 procent van de bevallingen zouden nu thuis plaatsgrijpen. Twaalf duizend bevallingen worden bovendien begeleid door een huisarts, wat grosso modo neerkomt op gemiddeld één bevalling per huisarts. Klinkt de terugkeer naar de thuisbevalling niet iets te revolutionair en indien de thuisbevalling terug als beleidsopie naar voor wordt geschreven, kan dan de ter be-

schikkingstelling van geavanceerde medische middelen op basis van de thuisformule verzekerd worden ?

Ten vijfde, het kankerbeleid.

In 1982 waren er 6.180 sterfgevallen, in 1954 2.136. Deze sensationele stijging op een periode van amper 30 jaar doet reuzegrote vraagtekens stellen. De tekst blijft nogal algemeen. Welke concrete actiemiddelen gaat u inzetten ?

Ten zesde, de dringende geneeskundige hulpverlening.

Door de nationale Minister Dehaene werd met succes ten experimentele titel een initiatief genomen te Mortsels en Luik. Overweegt ook u, mijnheer de Minister, concrete initiatieven ?

Ten zevende, de sportgeneeskunde.

U pleit voor uitvoering van het decreet van 2 maart 1977. Er is naar uw mening overleg vereist zowel binnen de Gemeenschap als met de nationale overheid. Betreffende welk aspect heeft de nationale overheid zich nog in te laten met de uitvoering van dit decreet ?

Ten achtste, de gezinsverpleging.

Binnen het hoofdstuk extramuraal beleid — de gezinsverpleging heeft ook wel maar dan in een zeer beperkt onderdeel ook elementen van intramuraal beleid, — ontbreekt een toekomstperspectief voor de Geelse gezinsverpleging. Reeds bij de bespreking van uw begroting heb ik dit onderwerp behandeld. Mijnheer de Minister, gaat de Vlaamse overheid op haar beurt de onvergeeflijke flater van de nationale overheid overnemen om de Geelse gezinsverpleging in het gezondheidsbeleid niet de plaats te gunnen die sinds vijftien jaar met klem gevraagd wordt door binnenlandse en buitenlandse geleerden ? De Geelse gezinsverpleging staat sinds tientallen jaren, en nu meer dan ooit, in vedette in internationale wetenschappelijke kringen. Eerst moet er wetgevend werk gebeuren. Deze noodzaak werd wel 135 jaar geleden door het nationaal Parlement aangevoeld. Tegen de rapporten van dokter Guislain van Gent en dokter Rodenbach van Brugge in, besliste het Parlement, welis-

waar na felle controversen, de gezinsverpleging van Geel expliciet te erkennen in artikel 6 van de wet van 1850. In uw antwoord bij mijn vorige uiteenzetting stelde u in het vooruitzicht dat een en ander zou bestudeerd worden. Er zijn niet veel onderwerpen in de gezondheidszorg waar op een zo omslachtige wijze en in multidisciplinair verband over werd gestudeerd als over deze gezinsverpleging. De studie van het Geel-project, waaraan de Columbia University van New York en de universiteiten van Leuven en Antwerpen hebben deelgenomen, liep van 1968 tot 1975. Als nu de toekomst van het gezondheidsbeleid in Vlaanderen wordt uitgetekend, moet ook nu de optie worden vastgelegd om binnen de kortste keren wetgeving, of beter decreetgeving, ter zake tot stand te laten komen. Dit is de eerste maar ook noodzakelijke stap om deze gezinsverpleging, die nergens anders in Vlaanderen en onder die succesrijke vorm ook nergens anders in de wereld bestaat, te restaureren als een „monumentale” vorm van alternatieve en zeer progressieve methode voor de opvang en de integratie van minderen meerderjarige geesteszieken en mentaal gehandicapten. Mijnheer de Minister, u zegt, samen met zoveel wetenschappers, dat deze vorm van verpleging wereldbepaald is. Aan die faam hebben de meer dan 1.000 patiënten maar bitter weinig, wanneer het systeem zelf dreigt te worden gewurgd door een blijvende afwezigheid van een aangepaste wetgeving en normering.

Ten negende, de eerstelijnsgezondheidszorg.

In Vlaanderen zijn zowat 60.000 manschappen opgesteld in de eerstelijnsgezondheidszorg. Een accent leggen op de eerstelijnsgezondheidszorg kan niet door een staatsgreep te plegen op de bestaande structuren en instellingen. Het zal een kwestie worden van betere samenwerking op basis van een algemene consensus met het doel een gepersonaliseerde dienstverlening te garanderen en te komen tot een multidisciplinair aanbod. Heil verwachten van een betere eerstelijnsgezondheidszorg vraagt echter ook een gedragsverandering bij de gebruiker. U breekt een lans voor klein-

H. Van Rompaey

schaligheid. Wordt het begrip kleinschaligheid evenwel niet beter vervangen door het begrip bereikbaarheid? Overleg met uw collega van Welzijnszorg is wellicht ook noodzakelijk. Toch blijft de vraag, mijnheer de Minister, hoe deze eerstelijnszorg concreet zal worden uitgebouwd.

Ten tiende, de gezondheidsregio's.

Op dit vlak moet dringend duidelijkheid worden geschapen. Omdat de ziekenhuisregio's niet altijd beantwoorden aan reële functionele entiteiten, blijkt een regionale planning noodzakelijk, waarbij rekening wordt gehouden zowel met de intramurale als met de extramurale voorzieningen, dit na vaststelling van de behoeften (cf. de bejaardenproblematiek). Dit citeer ik letterlijk uit uw beleidsnota.

De sanering van de ziekenhuissector heeft bijzonder grote onevenwichten in het levengeropen. Mag ik ter illustratie met de meeste aandacht uw aandacht vragen voor de toestand, die zich op dit vlak heeft ontwikkeld bij voorbeeld in een sociaal-economisch noodgebied, met name het Arrondissement Turnhout, vooral dan betreffende de bijzonder grote nood aan rust- en verzorgingstehuizen. De oprichting van rust- en verzorgingstehuizen is gekoppeld aan de sanering van de ziekenhuissector. De niet-ingebruikname van één ziekenhuisbed geeft recht op één verzorgingsbed, terwijl ieder afgeschafte ziekenhuisbed, dat niet wordt vervangen door een ander ziekenhuisbed, recht geeft op twee verzorgingsbedden waarvan minstens één in een rustoord. Midden september 1983 waren er in de Provincie Antwerpen in de algemene ziekenhuizen ruim 1.800 ziekenhuisbedden meer dan voorzien volgens de programmatiecriteria. Binnen de Provincie dienden evenwel aanzienlijke verschillen te worden genoteerd: Antwerpen en Mechelen hadden respectievelijk 2.317 en 378 bedden teveel, terwijl andere regio's de programmatiecijfers niet haalden, waaronder bijvoorbeeld Turnhout (- 37 bedden en Geel - 524 bedden). De behoefte aan rust- en verzorgingsbedden werd vastgesteld op 2 bedden per

1.000 inwoners, wat betekent dat in de regio's Turnhout en Geel 290 en 429 bedden zouden moeten worden opgericht. De oprichting van verzorgingsbedden, die gekoppeld moeten worden aan ziekenhuisbedden waaraan er een tekort is, is zo iets als een tantaluskwelling. Er zijn meerdere regio's waar deze problematiek zich stelt. Welke concrete initiatieven neemt u, mijnheer de Minister, om aan deze toestanden te verhelpen?

Bij de gezondheidszorg in het algemeen zijn mensen betrokken die in nood verkeren of in een verzwakte situatie vertoeven. Het gezondheidsbeleid is te belangrijk om er een louter politiek twistpunt van te maken.

Mijn kritiek, mijnheer de Minister, was niet bedoeld om uw politiek aan te vallen maar wel om een en ander scherp te stellen in de hoop dat daarvoor een betere toekomst zal komen voor de zorgenbehoevenden.

De Voorzitter: De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, graag sluit ik mij aan bij de gelukwensen voor mevrouw Smitt voor haar voorbeeldig verslag.

Vooraleer de beleidsnota zelf te bespreken, veroorloof ik mij te verwijzen naar mijn bijdrage in de bespreking van de begroting van het gezondheidsbeleid die hier op 24 januari gehouden werd.

Ik had het toen over de Belgische diefstal op het domein van de Rijkspychiatrie Instellingen waarbij het boni van 42 miljoen frank aan Vlaamse kant moest dienen om het deficit van 60 miljoen frank aan Waalse kant te dekken.

In het Overlegcomité Regering-Executieve van 17 januari 1984 werd Minister De Wulf om de tuin geleid door hem belangrijke informatie te ontzeggen.

U hebt mij toen geantwoord, mijnheer de Minister, dat u nooit de consensus zou gegeven hebben indien u de ware cijfers had gekend. In de Commissie van november 1984 be-

vestigde u dat u een grondig onderzoek had bevolen naar de schulden van het verleden van de Openbare Psychiatrie Centra,

Op 24 januari antwoordde u mij dat het onderzoek nog niet gesloten was. Daar ik veronderstel dat dit nu wel reeds het geval is, na 3,5 maand, zou ik graag van u vernemen welke de resultaten zijn van dat onderzoek en welke de financiële gevolgen zijn voor de Vlaamse OPC's te Geel en te Rekem?

De beleidsnota „E en Vernieuwd Vlaams Gezondheidsbeleid” vindt de VU in beginsel positiefte meer daar in de definitieve versie rekening gehouden werd met de vele opmerkingen die collega W. Peeters en ikzelf in de Commissie hebben gemaakt.

Ik zeg wel „in beginsel positief” dit wil zeggen dat wij ons akkoord kunnen verklaren met de grote lijnen en prioriteiten zoals de preventie en de eerstelijnszorg, maar dat wij wel vragen stellen bij de praktische uitwerking van dit programma rekening houdend met de schamele financiële middelen die het gevolg zijn van de bespottelijk kleine begroting waarover de Vlaamse Gemeenschap slechts beschikt om haar politiek programma waar te maken.

Zo lezen wij in de beleidsnota méér dan eens de veelbetekende tussenzin „rekening houdend met de beperktheid van de beschikbare middelen.” Daar de volksgezondheid een bij uitstek persoonsgebonden materie is, eist de VU dat het ganse bevoegdheidspakket naar de Gemeenschappen wordt overgebracht met de daaraan gekoppelde financiële middelen, infrastructuur en personeel.

De klachten geuit in de slotbeschouwing van de beleidsnota over de al te beperkte bevoegdheden en de bevoegdheidsbetwistingen zijn de zoveelste bevestiging van de VU-stelling dat de staatsvorming van augustus 1980 een miskleun was.

Ik wil er aan herinneren dat alle VU-amendementen voor een ruimere autonomie en homogene bevoegdheidspakketten door de toenmalige meerderheid werden weggewuifd terwijl onze waarschuwingen nu stuk voor

Als interpellant over dezwijgplicht van de ambtenarenpleitte VU-Volksvertegenwoordiger J. De Mol (links) voor openheid van bestuur. Rechts : de heer J. Caudron (VU), die bij de bespreking van de beleidsnota gezondheidsbeleid eiste dat het gehele bevoegdheidspakket inzake volksgezondheid naar de Gemeenschappen zou worden overgebracht

stuk bittere werkelijkheid worden.

Wat het MST betreft kunnen wij ons akkoord verklaren met de kritiek die geuit werd door de Unie van Huisartsen-Kringen (UHAK-VZW).

De UHAK-VZW kant zich tegen de plannen om alleen geneesheren-hygiënisten of kinderspecialisten voltijds aan te werven.

Eerstgenoemden missen ervaring en de pediaters horen in de tweedelijn thuis.

Als PMS-arts of schoolarts mogen uitsluitend algemene practici aangesteld worden. Alleen deze hebben de daartoe vereiste specifieke opleiding genoten, zeker nu de nieuwe bij scholing van twee jaar van start zal gaan zodat afzonderlijke certificaten van geneesheer-hygiënist nu zeker niet meer nodig zullen zijn.

Het is ook van belang dat elke schoolarts ook de huisartsgeneeskunde zou blijven beoefenen omdat anders het gevaar bestaat dat de schoolgenees-

kunde verenigt tot een geïsoleerde kennis of vakidiotie die de volksgezondheid bezwaarlijk dienstig kan zijn.

De PMS-arts of schoolarts dient in nauwe samenwerking met de eigen huisarts van het gezin te functioneren.

Hij dient beschouwd als de bemiddelaar tussen de schooldirectie en PMS-centrum enerzijds en de ouders met hun huisarts anderzijds.

Wij menen dat de taakverdeling en de bevoegdheidsafbakening tussen de schoolarts of PMS-arts enerzijds en de huisarts anderzijds zoals die omschreven wordt in de UHAK-nota, de juiste is en vragen de Minister daar rekening mee te houden.

In de schoot van de Vlaamse Vereniging van Specialisten Sportgeneeskunde (WSS) is momenteel een discussie aan de gang over de vraag of het verplichte jaarlijks medisch onderzoek in de competitiesport nog wel zin heeft.

De vraag zou wel eens negatief kunnen beantwoord worden omdat dit medisch sportonderzoek meestal toch niet ernstig verricht wordt en omdat men van oordeel is dat sportlui op eigen risico aan sport moeten kunnen doen.

De afschaffing van dit verplicht jaarlijks medisch onderzoek zou een enorme besparing betekenen en het vrijgekomen geld zou nuttiger besteed kunnen worden aan een zinvolle en aangepaste sportmedische begeleiding.

Op 17 mei 1984 interpelleerde ik vanop deze plaats over doping in de sport.

In de beleidsnota wordt mijn stelling overgenomen dat het absoluut noodzakelijk is een Vlaamse antidopingscommissie op te richten, ten einde de lacunes die ondertussen zijn gebleken op te vullen.

Het is evenwel niet voldoende op de absolute noodzaak te wijzen, men moet er liefst echt mee beginnen.

Graag vernam ik van de Minister hoever het nu staat met de oprichting van die geplande Commissie, wie er deel zal van uitmaken en wanneer zij operationeel wordt ?

De jongste evolutie op het gebied van de scanners heeft nogmaals bewezen dat arrogantie en provocatie lonend zijn in dit Koninkrijk. Ik verwijs onder meer naar het geval van dokter Wijnen.

Tot nog toe werden in België door de nationale programmatiecommissie voor zware medische apparatuur 35 scanners toegelaten en erkend. De 15 wilde scanners bevinden zich buiten het Vlaamse Gewest en niettegenstaande zij niet erkend en dus verboden zijn, worden de technische prestaties, weliswaar door het RIZIV terugbetaald ! Of de beloning van de overtreding !

De nationale Minister Dehaene schuift alle verantwoordelijkheid naar de Gemeenschapsministers De Wulf en Urbain. Inmiddels heeft Minister Dehaene een uitbreiding van deze dure apparaten aangekondigd naar rata van twaalf voor de Vlaamse Gemeenschap. Dat het gevecht voor bijko-

Caudron

mende scanners reeds volop bezig is, bewijst het feit dat er voor de twaalf bij komende axiale tomografen reeds meer dan dertig aanvragen binnen zijn.

Ook het stedelijk ziekenhuis van het OCMW van Aalst heeft onlangs zijn reeds vroeger afgewezen aanvraag hernieuwd op basis van drie doorslaggevende argumenten.

1. Het belang van het ziekenhuis in de regio. Het aantal erkende diensten en ziekenhuisbedden verantwoordt volgens internationale aanvaarde normen de aanwezigheid van een axiale tomograaf. Het stedelijk ziekenhuis van Aalst oefent zijn activiteit uit in een gebied van een half miljoen inwoners.

2. Het bestaan en de ontwikkeling van een belangrijke traumatologische dienst. De spoedopnamen stegen de jongste jaren in gevoelige mate onder meer dank zij twee wachtdiensten die 24 uur op 24 uur functioneren.

3. Het in opbouw zijnde stedelijk ziekenhuis is gelegen aan het knooppunt van een aantal belangrijke nationale en secundaire wegen. Het beschikt over en helihaven en de gunstige ligging aan de E5 tussen Brussel en Gent laat de verdere uitbouw van een zwaar traumatologisch centrum toe. In deze optiek wordt overgegaan tot de aanwerving van een neurochirurg en scannerradiologen.

Het tegenargument dat het OCMW-ziekenhuis voor het beurtelings gebruik van de scanner met de Onze-Lieve-Vrouwkliniek tot een overeenkomst moet komen is onhoudbaar bij de wetenschap dat daar reeds een wachtlijst bestaat van 3 tot 6 weken en dat het probleem van het vervoer van soms zwaargekwetsten bij komende problemen stelt.

Als gevolg hiervan worden soms patiënten van Aalst naar Brussel of Gent overgebracht met alle risico's van dien.

Op de vergadering van 3 maart heeft de Raad van het OCMW van Aalst de Parlementsleden van het Arrondissement met aandrang verzocht de aan-

vraag tot het bekomen van een scanner te steunen.

In naam van al mijn collega's Parlementsleden van het Arrondissement Aalst verzoek ik u eerlang onze delegatie samen met de Voorzitter en de Secretaris van het OCMW te willen ontvangen om samen met u het probleem eens rustig te bespreken. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter: De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, vooreerst wens ik de verslaggeefster, mevrouw Smitt, te feliciteren met haar uitstekend verslag. Als bijlage bij dat verslag werd een document gevoegd opgesteld door de werkgroep voor de eerstelijnsgezondheidszorg waarin zeer gedetailleerd een bepaalde organisatie van die eerstelijnsgezondheidszorg wordt voorgesteld. Indien men dat systeem zou willen veralgemenen voor gans Vlaanderen moeten wij daarbij toch enkele bedenkingen maken. In het voorgestelde systeem eist men onder meer een vast samenwerkingsverband tussen de sanitaire helpster, de maatschappelijk werker, de verpleegkundige en de huisarts. Verder spreekt men van het opstellen van een centraal dossier, van geregeld overleg en van samenwerking tussen de betrokken beoefenaars van genoemde beroepen op basis van gelijkwaardigheid.

Ik vraag mij af of een dergelijk systeem ook niet mogelijk is zonder een vaste inschrijving van de patiënten bij een huisarts. Indien dit inderdaad het geval zou zijn dan achten wij die verplichte inschrijving in strijd met de — door ons steeds verdedigde — vrije keuze van de patiënt. De vraag rijst ook of het systeem dat door de werkgroep wordt voorgesteld geen definitieve stap is naar nationalisatie of semi-nationalisatie van de huisartsen-geneeskunde.

Het opstellen van een centraal dossier kan aanleiding geven tot talrijke problemen. Alles hangt ervan af wat men onder een centraal dossier verstaat en wat de inhoud van een dergelijk dossier moet zijn. Indien het de bedoe-

ling is dat de geneesheer alle informatie die hem wordt verstrekt en die gedeckt is door het medisch beroepsgeheim zou vermelden in het centraal dossier, vragen wij ons af in welke mate de geheimhouding van die persoonlijke gegevens kan worden gewaarborgd. Ik heb persoonlijk bezwaar tegen het aanleggen van centrale dossiers op verschillende niveaus. Vooral in deze tijd van de informatica die het mogelijk maakt dat tal van personen, al dan niet daartoe bevoegd, inzicht krijgen in zeer persoonlijke gegevens van de burgers van dit land, moeten wij uiterst voorzichtig zijn. Dat ik, zoals ik daarstraks reeds heb gezegd, daarin niet alleen sta, mag blijken uit de interpellaties die collega Van den Bossche geregeld in de Kamer heeft gehouden met betrekking tot de Rijkswachtcomputer en de bedreiging van de privacy door het vermelden van allerlei inlichtingen op de steekkaarten van de Rijkswacht.

Men vraagt ook samenwerking op basis van gelijkwaardigheid tussen de betrokken beroepsmensen. Samenwerking veronderstelt echter ook een zekere vorm van samen beslissen. Wordt de huisarts die in een dergelijk verband werkt ontslagen van zijn verantwoordelijkheid in verhouding tot de inspraak van de andere betrokken partij en in het samenwerkingsverband ?

Nog steeds in verband met het centraal dossier kan men zich ook afvragen of het medisch beroepsgeheim kan opgeheven worden ten overstaan van de andere leden van het samenwerkingsverband. Is de geneesheer verplicht alle gegevens die hij over de patiënt beschikt, mede te delen of alleen deze gegevens die van nut kunnen zijn voor het samenwerkingsverband ?

In tegenstelling tot wat anderen beweren, wens ik er ook op te wijzen dat maatschappelijk werkers en psychologen slechts in een beperkt aantal gevallen van de eerstelijnsgezondheidszorg nut kunnen hebben. Zij kunnen wel hun nut hebben in een aantal marginale wijken, waar zich meer probleemgevallen voordoen dan bij onze doorsneebevolking. Immers, een groot deel van onze bevolking verwacht alleen gewoon een medische

De Groot

oplossing voor de problemen. Mensen die met keel- of buikpijn te bed liggen willen daarom niet dadelijk het bezoek krijgen van een maatschappelijk werker om hun problemen te bespreken.

In de tekst schrijft men ook dat in onze tijd infecties minder belangrijk geworden zijn. Uit mijn dagelijkse praktijk kan ik afleiden dat infecties, ook in onze tijd nog zeer belangrijk zijn. Het belang ervan mag niet onderschat worden. Hiermee wil ik vanzelfsprekend niet weerleggen dat hart- en bloedvazieken, alsmede kanker enorm aan belang hebben toegenomen in verhouding bij voorbeeld tot de vroegere ongeneeslijke tuberculose enzovoort.

Zonder misschien een zuiver wetenschappelijke vaststelling te zijn constateer ik dat men op dit ogenblik, ondanks de crisis, minder zogenaamde psyche-somatische gevallen voor zich krijgt dan tien jaar geleden.

Wanneer men het systeem zou veralgemenen — ik ga van deze premisse uit — dan vrees ik dat vele mensen het er niet mee eens zullen zijn betutteld te worden door allerlei maatschappelijk werkers, psychologen enzovoort. De mensen aanvaarden trouwens ook geen betutteling meer door de geneesheer, wat vroeger wel het geval was. Het was wel zo dat de geneesheer toen te weinig informatie gaf aangaande de toestand van de patiënt. Wanneer de patiënt voldoende voorgelicht is door de geneesheer moet hij zelf beslissen wat te doen en te laten. Ik meen dat iedereen hiermee akkoord gaat.

Het overleg dat men voorziet houdt ook het gevaar van „kletsuurtjes” in. Ervaringen met allerlei inspraakgroepen hebben mij geleerd dat dit dikwijls tot gevolg heeft dat stapels papier worden verzameld en dat er veel wordt gebabbeld, maar dat de concrete resultaten zeer gering zijn.

Ik vrees ook dat wat het aantal op te richten structuren betreft, de vrijheid en de privacy van de patiënt in gevaar kunnen gebracht worden, zonder daarbij veel baat te brengen.

De structuren die men opricht — men spreekt ook van de oprichting van een nieuw instituut — zouden volgens mij kunnen leiden tot werkelijke onbetaalbaarheid. Ingeval van veralgemening krijgt men weer een sociaal systeem dat onbetaalbaar is en steeds tot hogere bijdragen van de burgers zal leiden. Zoals gezegd acht ik de voorgestelde systemen wel nuttig in probleemgebieden of -wijken waar een permanente teamwerking noodzakelijk kan zijn. In andere gebieden meen ik dat men meer mogelijkheden moet geven aan de OCMW's omdat degenen die op het ogenblik werkzaam zijn in de eerstelijnsgezondheidszorg een beroep zouden kunnen doen op die OCMW's om maatschappelijke hulp te bieden.

Wat het medisch schooltoezicht betreft, kan ik mij volledig aansluiten bij de woorden van de heer Caudron. Verder wil ik daarover niet uitweiden.

In verband met de thuisverzorging heb ik volgende opmerkingen. Verschillende mutualiteiten hebben diensten voor thuisverzorging opgericht. Ik vind dit een goed iets en heb daartegen geen bezwaar. Wel heb ik enkele bedenkingen rond de vorm van reclame maken. Ik vraag mij af of er een bepaalde reglementering bestaat in verband met de publiciteit voor dergelijke thuisverzorging. Ik ontving klachten van zelfstandige verpleegsters die zeggen dat sommige mutualiteiten — ik wil niet veralgemenen — het aan hun leden zo voorstellen dat enkel de thuisverzorging door de diensten van de mutualiteit wordt terugbetaald. Indien dat werkelijk zo is, dan is het onaanvaardbaar en moet daartegen worden opgetreden. Ook wordt van de zijde van de zelfstandige verpleegsters gezegd dat sinds de diensten voor thuisverzorging door sommige mutualiteiten werd opgericht, zij veel moeilijkheden ondervinden om aan hun geld te geraken, dat zij normaal volgens het systeem van de derde betalende zouden moeten bekomen. De moeilijkheden zouden ontstaan door de vele administratieve formaliteiten die moeten worden vervuld. Ik vraag de Minister of hij kan nagaan of dit juist is en indien het inderdaad zo is, hij iets zou doen aan deze oneerlijke concurrentie.

Wat de gezondheidsvoorlichting betreft, hebben verschillende collega's gewezen op het belang hiervan. De gezondheidsvoorlichting is enorm belangrijk, wij zijn daarvan allen overtuigd. Men kan aanvoeren dat op radio en televisie en in de andere media voortdurend aan gezondheidsvoorlichting wordt gedaan. Men spreekt over allerlei revolutionaire technieken, bij voorbeeld open hartoperaties, maar over eenvoudige zaken van dagelijks nut, daarover zwijgt iedereen. Ik stel tot mijn grote verbazing in mijn dagelijkse praktijk vast dat in deze tijden, waar iedereen zo „overgeïnformeerd” is, men blijkbaar niet meer beseft dat een koortstoestand met een eenvoudige aspirine kan worden verholpen. Vroeger wist iedere huismoeder en huisvader dat vaak wel, maar blijkbaar nu niet meer. Men moet dus aan gezondheidsvoorlichting doen ook wat betreft de zelfredzaamheid, om een mooi modewoord te gebruiken. Men moet de eenvoudige kwaaltjes met eenvoudige middelen aanpakken en de ingewikkelde en onbegrijpelijk ke zaken weglaten, zoniet kunnen er grote misverstanden ontstaan.

Zoals ook collega Van Rompaey heeft gezegd, is de voorlichting over een gezonde voeding zeer belangrijk. Dit geldt niet alleen voor gezonde mensen, het volstaat na te gaan welke misverstanden er bij voorbeeld ontstaan bij diabetici en hoe moeilijk het is de mensen ervan te overtuigen dat een aangepaste voeding levensnoodzakelijk is. Er moet dus op een duidelijke manier aan gezondheidsvoorlichting worden gedaan.

Ook wat de hygiëne betreft bij de bereiding van voedingswaren meen ik te moeten stellen dat het dringend noodzakelijk is dat al degenen die, bij voorbeeld in scholen, in bejaardentehuizen of andere grote gemeenschappen eten bereiden, zouden worden ingelicht over de hygiënische voorwaarden waarin dat moet geschieden. Ik hoef maar te verwijzen naar de recente gevallen van voedselvergiftiging die we hebben gekend opdat voor iedereen duidelijk zou worden dat het belangrijk is, ook in deze tijd van overinformatie, zeep en water te gebruiken. Ik dacht dat het inderdaad be-

De Groot

langrijk was nog maar eens de nadruk te leggen op deze eenvoudige principes van hygiëne.

Tot zover, mijnheer de Minister, mijn opmerkingen in verband met het gezondheidsbeleid. Ik meen dat daar toch een aantal interessante dingen inzitten. Ik verwacht niet dat u het op alle punten met mij eens zult zijn, maar ik hoop dat u er toch zult over nadenken. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, waarde collega's, over de nota van de Minister wil ik enkele opmerkingen maken.

Mijnheer de Minister, u gaat uit van een paar gezonde principes waarmee ik akkoord ga, namelijk het benadrukken van de eerstelijnsgezondheidszorg waarvoor hoofdzakelijk de huisarts instaat.

Ik wil hier een paar opmerkingen maken namens verscheidene huisartsen. Gisterenavond nog was ik aanwezig op een vergadering van huisartsen, waar een voordracht werd gehouden over TIA, dit is het frequent voorkomen van cerebro-vasculaire aandoeningen of dreigende aandoeningen op het cerebrale vlak.

De huisartsen krijgen stilaan de indruk dat zij van het terrein worden verdrongen door bepaalde maatregelen die reeds zijn genomen en door maatregelen die in het vooruitzicht worden gesteld. Men heeft daarstraks kritiek geuit op bepaalde aspecten van de schoolgeneeskunde. Ik kan niet genoeg onderlijnen hoe belangrijk de rol van de huisarts is in de schoolgeneeskunde. Het zou dan ook verkeerd zijn om hem daar te laten verdringen door specialisten of pseudo-specialisten. U weet ook dat uw collega op nationaal niveau plannen koestert om de huisarts min of meer opzij te zetten in de rust- en verzorgingstehuizen en te laten vervangen door specialisten in geriatrie of psyche-geriatrie. Ik meen dat de plaats van de huisarts ook in die rusthuizen is, zonder dat men voor alles en nog wat nieuwe specialiteiten

moet creëren, want zodoende — daar kom ik straks op terug — is men volop bezig een massa „-peuten” en „-logen” mede in te schakelen in de gezondheidszorg (**Gelach**). Wij hebben al een plethora aan huisartsen, die zich terecht afvragen wat er straks voor hen nog zal overblijven. Wij moeten consequent zijn. Indien wij de nadruk leggen op de eerstelijnsgezondheidszorg, in dit geval de huisartsen, dan moeten wij ook ruimte en financiële middelen ter beschikking stellen en dan mag zeker niet worden gedaan wat vandaag de dag gebeurt, met name de huisarts van het terrein verdringen. Tot daar mijn eerste opmerking.

Mijnheer de Minister, uw tweede uitgangspunt is terecht de inbreng van de burger die verantwoordelijkheid moet opnemen voor zichzelf en voor zijn omgeving. Daar zijn wij het mee eens. Wat betreft de gezondheidszorg dient niet alleen de arts maar ook de burger zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Dat principe heeft de Volksunie altijd verkondigd. Ook financieel heeft de burger een verantwoordelijkheid. Ik ga helemaal niet akkoord met een recente maatregel van uw collega op nationaal niveau, namelijk de uitbreiding van de derdebetalersregeling waar, eens te meer, de weg terug wordt bewandeld. In plaats van de burger financieel meer verantwoordelijkheid op te leggen, wordt die verantwoordelijkheid volledig afgewenteld op de gemeenschap. Dit is verkeerd. Wij stellen vast dat enerzijds de carensdag opnieuw wordt ingevoerd. Daarmee wordt opnieuw verantwoordelijkheid gelegd bij de burger. Deze laatste moet weten dat, wanneer hij ziek is, hij daardoor een zeker nadeel kan ondervinden. Inzake de medische verzorging kampen wij reeds met een grote overconsumptie en fantastische tekorten bij de ziekenfondsen en toch wordt verder de verkeerde weg opgegaan. Daar moet men het roer radicaal omgooien. Het is onze taak om dit nu reeds duidelijk te onderstrepen.

Wat betreft de preventie, daar kan ik soms ook de nationale overheid niet begrijpen. Er wordt gezegd dat het alcoholverbruik toeneemt zowel bij ons als elders. Dat heeft niet belet dat er een „borrelwet” is gekomen. Over die

wet zijn alle milieus die zich bezighouden met de bestrijding van overdreven alcoholverbruik, het eens dat die maatregel het alcoholverbruik in de hand werkt. Er blijkt van overheidswege geen visie te bestaan op een echt gezondheidsbeleid. Dit geldt zeker voor het tabaksverbruik. Wanneer daarover vragen worden gesteld aan de Minister, dan worden zeer vage antwoorden gegeven. Nochtans hebben wij uit de statistieken die een paar weken geleden werden gepubliceerd, vernomen dat in de Verenigde Staten het aantal vrouwen dat sterft aan longkanker voor de eerste maal het aantal vrouwen overtreft dat sterft aan borstkanker omdat er meer en meer vrouwen roken. Ik meen dat er een duidelijk verband kan worden gelegd. Ik ben vandaag nog naar de begrafenis van een collega gegaan die gestorven is aan longkanker. Hij was ook een verwoed roker. Het is bijna een hobby geworden : ik vraag aan iedereen of de aan longkanker overledene een verwoed roker was. Het waren altijd kettinkrokers.

De Minister die belast is met het preventiebeleid zou maatregelen moeten treffen die het „tabagisme” tegen gaan. Wij weten dat dit voor de Staat een zeer aangename bron van inkomsten is maar ook hier moet er een beleid zijn ; men kan niet tegelijkertijd uit twee ruiven eten.

Collega Caudron heeft het druggebruik naar voren gebracht. Het blijft op het ogenblik min of meer stationair. Ik spreek uit de praktijk. Toch valt het op dat er nog heel wat druggebruik is, ook op het platteland, wat jaren geleden niet het geval was. Ik meen dat het nuttig zou zijn mocht een commissie zich over dit probleem buigen.

Wat de voedingsgewoonten betreft, schiet de overheid tekort. In de scholen bij voorbeeld wordt er ter zake bijna geen voorlichting gegeven. Daar moet men beginnen ; daar moet men aantonen hoe de voedingsgewoonten moeten zijn.

Wat het toenemen van zelfmoord betreft, meen ik dat de tijdsomstandigheden daar een zeer grote rol spelen, de werkloosheid bij voorbeeld, de wanhoop, de radeloosheid. Daar is

Valkeniers

vooral preventie belangrijk maar het is vandaag niet altijd mogelijk te helpen.

Ik meen dat u inzake de 900-diensten ook achter het initiatief van Mortsel staat. Daarin speelt de huisarts een rol.

Mijn vraag is of u van plan bent deze initiatieven verder aan te moedigen en of daarvoor financiële middelen zijn ingeschreven. Is de 900-dienst uw bevoegdheid of deze van Minister Dehaene? Wij zijn van oordeel dat hij onder uw bevoegdheid moet ressorteren. Deze dienst moet toch een Gemeenschapsgebonden materie zijn. Staat u achter deze initiatieven en welke zijn uw plannen ter zake? De wetgeving bepaalt dat men de zieken moet afvoeren naar de dichtstbijgelegen ter zake uitgeruste gezondheidsinstelling. Ik meen — en dat is vooral voor de streek van Brussel — dat ook de taal een rol speelt. Wanneer een zwaargekwetste man wordt opgenomen in een gezondheidsinstelling en wanneer men niet in staat is om hem te woord te staan — indien de patiënt zelf nog kan spreken — is er een groot probleem. Hij kan zelfs niet zeggen waar hij pijn heeft.

Ik veronderstel dat vele collega's niet geïnteresseerd zijn in de volksgezondheid. (**Mevrouw G. Devos protesteert**) Ik spreek niet over degenen die luisteren maar over degenen die niet luisteren. (**Gelach op sommige banken**) Het doet me plezier dat de collega's weten dat ik het over hen heb.

Wat de dienst 900 betreft, kent de Minister de specifieke problemen in en rond Brussel. Vanuit zijn Kabinet zouden ter zake initiatieven moeten uitgaan opdat gekwetsten, die in het Brusselse worden afgevoerd met de dienst 900, terecht komen in een instelling waar ze in hun eigen taal te woord worden gestaan.

Enkele opmerkingen over de centra voor geestesgezondheid. Ten eerste, men heeft gesproken over reclame en inderdaad wordt door deze centra heel veel publiciteit gevoerd, onder meer voor gratis geneeskunde. Ik vraag me af in hoever zulks verantwoord is want eigenlijk is de genees-

kunde niet gratis: men verzorgt de patiënten tegen terugbetalingstarieven. Wanneer men een patiënt dus een- of tweemaal per week laat terugkomen, kost dit niets aan de patiënt maar aan de ziekteverzekering en dus aan de gemeenschap. Ik pleit tegen dergelijke publiciteit.

Ten tweede, om erkend te worden dient onder meer een contract van samenwerking te worden opgemaakt met intramurale diensten. Aanvankelijk mocht een arts niet tegelijkertijd in intra- en extramurale diensten werken maar thans is men de andere richting meer genegen en geeft men er de voorkeur aan dat een arts in beide centra werkt omdat er anders helemaal geen samenwerking is.

Dit gebrek aan samenwerking doet zich zowat overal voor. In Asse, waar ik werk, is er een dienst gezondheidszorg. De Minister heeft mij indertijd persoonlijk gevraagd dat de kliniek haar aanvraag zou intrekken en zou samenwerken met het centrum voor geestesgezondheid van het OCMW. Wij hebben onze aanvraag ingetrokken nadat wij de uitdrukkelijke belofte hadden gekregen dat wij zouden samenwerken en dat het centrum zou worden beheerd door beide instellingen. Zodra wij echter onze aanvraag hadden ingetrokken, is er geen enkele samenwerking meer geweest, nooit meer, en werd elk gesprek geweigerd. Op de vijf à zes jaren dat het centrum functioneert, moet ik nog mijn eerste intramurale zieke krijgen die doorverwezen werd door dit centrum voor geestesgezondheid. Geen samenwerking dus maar competitie of concurrentie, hoe u het ook noemt.

Ten derde rijzen vragen over de efficiëntie van die centra, die zeer veel geld kosten aan de overheid. De Minister weet dat er ter zake geen enkele wettelijke bepaling is. Of men in een instelling twee zieken per week heeft of tweehonderd, dit doet niets af aan de erkenning. De erkende instelling blijft erkend.

Als de Staat Gemeenschapsgelden besteedt aan Gemeenschapsvoorzieningen vind ik het maar logisch dat er controle en efficiëntie is. De centra voor geestesgezondheid bieden u thans, mijnheer de Minister, geen en-

kele waarborg. Nu ze al zoveel jaren functioneren vraag ik u bepaalde normen uit te vaardigen waaraan ze moeten voldoen om verder erkend te blijven.

In verband met de eerstelijng gezondheidszorg spreekt u, mijnheer de Minister, over een gelijkwaardige inbreng van alle disciplines. Ik moet collega De Groot bijvallen, want ook ik heb het gevoel dat de huisarts van zijn terrein wordt verdrongen en uiteindelijk wordt gelijkgesteld met personen die hiërarchisch onmogelijk op hetzelfde niveau kunnen staan. Ik stel mij voor dat uw beleid bepaald wordt door u zelf en dat u zich laat bijstaan door uw kabinetmedewerkers. Het functionele wordt behartigd door eenvoudige werkers. Ik kan me niet goed voorstellen dat u morgen zou zeggen dat het beleid van uw Kabinet voortaan zou worden bepaald door alle kabinetleden, de Minister inclusief. Als gevolg van de jarenlange samenwerking met verpleegsters, psychologen, sociale werkers en ergotherapeuten — en wij hebben minstens een vergadering per week — kan ik zeggen dat de opmerkingen van collega De Groot zeer juist zijn. Men moet praatbarakken waar meer tijd wordt verloren met praten dan met werken, vermijden. Ik geef u, mijnheer de Minister, de goede raad in Nederland te gaan kijken waar deze systemen sinds lang functioneren. Men zal u daar zeggen dat het grote gevaar van deze multidisciplinaire equipes is dat er meer gepraat wordt dan gewerkt. We mogen ons nog gelukkig prijzen dat dit alles nog niet voor morgen is. Alleszins is grote voorzichtigheid geboden. U zult mij nog gelijk geven ook Trouwens, in het verleden heb ik u nogal raad gegeven die niet zo slecht was om u te behoeden voor uitgaven die zeer veel geld kosten en overbodig zijn. Laat ons realistisch zijn. Is onze huisarts in België niet goed? Ik heb reeds vele continenten bezocht en kan u uit ervaring zeggen dat de doorsneel Belgische huisarts zeer goed is, ook zeer sociaal bewogen. Onderzoeken hebben uitgewezen dat 84 procent van de Belgische bevolking tevreden is over de huisarts. Waarom moet men dan plots zeggen dat de geneeskunde niet goed genoeg meer is, dat ze meer humaan en meer multidisciplinair moet zijn?

Valkeniers

Ik pleit voor de Belgische huisarts. Hij doet een goede job en wij moeten niet proberen hem van zijn terrein te verdringen, noch naar boven, noch naar onder. De huisarts heeft zijn plaats en bekleedt die zeer waardevol. Ik breek hier een lans voor hem en durf dat gerust zeggen.

Ik kan akkoord gaan met de gezondheidsregio's. Die moeten er inderdaad zijn. Maar in een regio moet men elkaar verstaan. Ik kan aannemen dat bepaalde politici onder druk worden gezet door een bepaald ziekenhuis om te pleiten voor een bepaalde apparatuur. Ik kan ook aannemen dat men zich onder druk laat zetten. Maar ik denk niet dat men daar als Minister moet aan toegeven. Ik ben realistisch. Het is niet omdat een bepaalde stad, een OCMW-ziekenhuis of een kliniek van de eerwaarde zusters niet sinds tien jaar, maar sinds vijftien jaar mekaar in de haren vliegen, dokters niet met elkaar spreken, verpleegsters elkaar mijden, dat men als Minister moet toegeven aan de plaatsing van dergelijke zware apparatuur. De tijd is gekomen om mekaar te verstaan over deze zware apparatuur. Zij die ze absoluut willen, moeten ze maar zelf aanschaffen.

Mijnheer de Minister, ik heb daarstraks reeds de vraag gesteld of het nodig is die zware medische apparatuur te betoelagen. Ik beweer dat een scanner die op de juiste plaats staat, op de goede manier wordt gehanteerd en waarbij niet aan overconsumptie wordt gedaan, zichzelf bedruipt. Ik pleit hier vandaag tegen de betoelaging van de scanners. Die is overbodig want zij werkt de plaatsing van te veel scanners in de hand. Schaf die betoelaging af, mijnheer de Minister. Degenen die er echt een nodig hebben zullen hem zelf kunnen aanschaffen en betalen. Met het enveloppesysteem kan ik nog akkoord gaan, maar wij kunnen niet aanvaarden dat de gemeenschapsgelden worden verkwist. De bedoeling van de honderd procent betoelaging was juist dat alleen de scanners zouden geplaatst worden die er moesten komen. Vandaag zien wij dat er heel wat scanners aangeschaft worden die er helemaal niet nodig zijn. Toch blijft men ze betoelagen.

De basis waarop de reglementering was gefundeerd, vervalt dus helemaal. Ik herhaal nogmaals dat de betoelaging van de scanners niet nodig is. Ik spreek niet over de NMR-scanners waarvoor de indicaties meer beperkt zijn. Er hoeven echter in België geen zeven NMR-scanners te zijn, dat is onzin.

Wat de niersteenverbrijzelaar betreft raad ik u aan voorzichtig te zijn. Laat u niet op sleeptouw nemen door concurrerende klinieken of gezondheidsinstellingen in bepaalde stadjes van Vlaanderen. Al wat hier moet primeren is het belang van onze bevolking en van onze gemeenschap.

In verband met de rust- en verzorgingstehuizen wens ik eveneens een opmerking te maken.

Mijnheer de Minister, wanneer men eerlijkheid en rechtvaardigheid wil nastreven en de bedoeling heeft de bejaarden of hun familie tegemoet te komen, moet men realistisch zijn en een ligdagprijs vaststellen voor alle bejaardentehuizen van het land.

Thans creëert men rust- en verzorgingstehuizen waar de ligdag veel beterkoop is dan in de gewone rusthuizen en in de hospitalen.

Reeds in het verleden heb ik gezegd dat ik persoonlijk geen voorstander ben van het betoelagen van ligdagen in bejaardeninstellingen, want u kan niet betalen voor allen. Wij beschikken daarvoor niet over de financiële middelen en wanneer u niet betaalt voor iedereen is dat op zichzelf reeds een discriminatie. De heer Hancké zal het daarmee wel eens zijn. Indien u geen nieuwe discriminaties wil invoeren waardoor de politiekers eens te meer onder druk kunnen komen te staan om een oom, tante, grootmoeder, grootvader op te nemen, mag u niet betoelagen. Er zijn andere mogelijkheden, maar ik zal daar vandaag niet over uitweiden.

Nog een laatste opmerking, mijnheer de Minister.

Uw antwoord op mijn vraag van daarstraks heeft aangetoond dat ik gelijk heb wanneer ik zeg dat tussen de nationale Ministers en de Gemeenschapsm Ministers onvoldoende overleg

wordt gepleegd. De hele zaak van de scanners heeft doen blijken dat iedereen zijn beleid voert zonder rekening te houden met de collega's.

Ik zal een paar zinnen voorlezen uit uw antwoord op mijn vraag van deze namiddag. U zegt : „De Minister van Sociale Zaken heeft aangekondigd” — het gaat dus over de nieuwe criteria — „dit in de nabije toekomst te zullen doen.”

Met andere woorden, de Minister van Sociale Zaken heeft het wel aangekondigd, maar uzelf, mijnheer de Minister, had niets te zeggen.

„Ten tweede, ik twijfel aan de grondigheid van de prioriteit die aldus aan de zware medische apparatuur wordt verleend, rekening gehouden met de beperkte financiële middelen die voor de totaliteit van een gezondheidsbeleid beschikbaar zijn.” U twijfelt eraan maar u hebt ter zake geen inspraak. De nationale Minister beslist dat er twaalf nieuwe scanners komen in Vlaanderen en u dient ze te betalen. Of u daarvoor over de nodige fondsen beschikt of niet interesseert hem niet. Met andere woorden, er is geen overleg geweest.

Ik citeer verder „De Minister van sociale zaken heeft mij samen met de Franstalige Gemeenschapsm Minister ingelicht over zijn voornemen om het advies van de Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen in een koninklijk besluit om te zetten”. Indien u zou samenwerken zou u kunnen zeggen dat u samen werd ingelicht over het advies van de Nationale Raad. U zegt echter : „De Minister heeft mij ingelicht”, en niet „wij werden ingelicht”. Dat is ook weer het bewijs van een gebrek aan samenwerking.

Een ander punt komt tot uiting in het volgende : „Ik heb op die bijeenkomst akte genomen van de informatie die de nationale Minister van Sociale Zaken mij heeft verstrekt”. U hebt akte genomen, u heeft niet gediscussieerd en u bent niet tot een consensus gekomen. Men heeft u gezegd ; zo is het en niet anders en u heeft hier niets in de pap te brokken. Dat is de toestand.

Op die ene bladzijde kan ik vier plaat-

Valkeniers

sen aanwijzen waar u zelf toegeeft dat er geen overleg is of alleszins onvoldoende.

Ter zake hebben de Ministers van de Vlaamse Gemeenschapsregering, naar mijn mening, ook akte genomen van de manier waarop zij door de nationale Regering worden behandeld.

Mijnheer de Minister, ik kan uw standpunt bijtreden wanneer u zegt dat deze materie moet worden gecommunautariseerd en dat het niet opgaat, zoals bij voorbeeld met de scanners gebeurt, dat men nationaal programmeert en dat men communautair of regionaal moet betalen.

Het is duidelijk dat de grondwetsherziening moet worden bijgeschaafd en worden herzien en dat het gezondheidsbeleid, daarover bestaat geen twijfel, moet worden gecommunautariseerd. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : De heer Geyselings heeft het woord.

De heer F. Geyselings (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, het gaat niet goed met de volksgezondheid. Weliswaar zit de Westering reeds vrij goed wat de gemiddelde leeftijdsverwachting betreft, maar daarbij dient toch onmiddellijk te worden gezegd dat steeds meer jonge mensen geplaatst worden door ernstige kwalen en dat het grootste aantal bejaarden voortdurend in doktersbehandeling is. Dit kan de bedoeling van ons leven niet zijn.

De achteruitgang van de gezondheid van de bevolking vindt ontegensprekelijk zijn oorsprong in vele factoren maar vooral in de moderne opvatting inzake levensvisie, voedingsproductie en voedingsverbruik.

Met deze stelling staat AGALEV zeker niet alleen. Ook Minister De Wulf is zich blijkbaar van deze negatieve evolutie duidelijk bewust. In zijn concrete beleidsaspecten, het deelvak „Preventie” in zijn „Vernieuwd Vlaams Gezondheidsbeleid”, geeft hij toe :

Ten eerste, dat het alcoholverbruik een bijna epidemisch karakter krijgt ;

ten tweede, dat de stijging van longkanker, hart- en vaatziekten parallel loopt met het stijgend tabakverbruik;

ten derde, dat er meer druggebruik wordt vastgesteld en dit op steeds jongere leeftijd.”

Het eindresultaat van zo'n verwaalde levensingesteldheid eindigt niet zelden in zelfdoding of moordpogingen die helaas vooral in de industriële landen in stijgende lijn gaan.

Zoals gezegd zijn er een waslijst oorzaken die aan de basis liggen van de huidige ontwortelde maatschappij.

Lang, veel te lang heeft men gedacht dat ziekte, van welke aard en vorm ook, te genezen was door middel van geneesmiddelen. Dat deze visie niet waar is, wordt met de dag duidelijker. Andere, meer humane middelen en toepassingen die te lang over het hoofd werden gezien zijn belangrijker, doeltreffender dan de harde vaak afschrikkende therapieën die niet zelden de oorzaak zijn van nevenverschijnselen. Genezen is de oorzaak aanpakken en uitschakelen, en geen symptomatische benadering.

Reeds herhaaldelijk heb ik op deze tribune aangedrongen op een degelijk preventiebeleid. Ik heb u gevraagd, mijnheer de Minister, meer aandacht te schenken aan een volwaardige voeding, wat in feite heel wat méér impliceert dan een gezonde voeding waarmee te pas en te onpas wordt uitgekapt. Volwaardige voeding wil zeggen, een integrale voeding, zoals ze tot rijpheid kwam. Een voeding die niet kapot wordt gemaakt door dure raffinage- en verfijningsprocessen. Volwaardige voeding is een voeding die vrij is van schadelijke residuën en contaminanten die thans, helaas, in heel onze voedselketen voorkomen.

Antibiotica en hormonen in voedsel afkomstig van dieren, gecontamineerde vis gevangen in beoedeld water, groenten en fruit die door middel van groei- en sproeimiddelen tot wasdom komen, vormen vandaag de dag steeds meer een bedreiging voor de volksgezondheid. Onze drank, die in vele opzichten niet meer gezond kan

worden genoemd maar eerder een belasting voor ons functioneel lichaam is geworden, maakt het gezondheidsprobleem nog ingewikkelder.

Het is evident dat, wanneer de basis, dus voeding en drank, eerder afbrekend dan opbouwend werkt, de gevolgen hiervan niet uitblijven.

Door gebrek aan vitale stoffen enerzijds en een ophoping van spijsverterings- en stofwisselingslakken anderzijds — die wegens onmacht van de primaire uitscheidingsorganen niet tijdig en/of onvoldoende kunnen worden afgevoerd, verzwakt de biologische veerkracht. Men voelt zich niet meer fit. De miljoenen die thans aan voorjaarsmoetheit lijden of hebben geleden zouden beter de gezondheidsregels nalezen in plaats van allerlei pilletjes en drankjes te slikken.

Om leed en miserie te vergeten denken velen soelaas te vinden in alcohol, tabak en drugs die uiteindelijk leiden tot misbruik van geneesmiddelen. Aldus gaat het van kwaad naar erger en zoals ik reeds zei, niet zelden eindigt zo'n decadent leven in een triestig einde. Veel ellende is te zoeken in verkeerde leef- en voedingsgewoonten en deze miserie wordt niet opgelost door middel van Japmiddelen”, waaronder dure geneesmiddelen, maar veeleer door een wijziging van de voedings- en leefwijzen.

Het is waar dat het merendeel van de bevolking geen of onvoldoende kennis heeft van het bijzonder belang van een goede voeding en leefwijze en vaak veel te veel en te lang beroep doen op curatieve middelen. Met een ondoordacht bestrijden van acute kwalen wordt vaak de basis gelegd van chronische, veel moeilijker te bestrijden ziekten.

Het is duidelijk dat, als we de gezondheid van de bevolking willen opvijzelen en deze van onze kinderen voor de toekomst willen veilig stellen, er veel en hoogdringend wat moet gedaan worden aan preventie.

Mijnheer de Minister, ik weet dat mijn zorg voor een vredige en gezonde maatschappij u bekend is en dat u tegenover een aantal door mij opgeworpen suggesties niet afkerig staat.

Geyselings

Ik citeer terloops uw **regeerprogramma's** in verband met een gezondere voeding en de campagne tegen het gebruik van tabak. Wat u hier hebt gedaan kan alleen maar toegejuicht worden. Toch moet ik aanstippen dat het duidelijk merkbaar is dat uw beleid een bepaalde kennis — of moet ik zeggen ervaring — mist van deskundigen die reeds jaren blijf geven van hun grote kennis inzake preventiebeleid. Ik denk hier vooral aan onze natuurgerichte artsen die naast hun universitaire kennis ook nog de patiënt aangepaste richtlijnen verstrekken inzake een gezonde levenswijze, volwaardige voeding, beweging, kleding, lichaamshygiëne, gezinsrelatie en zoveel meer. Reeds lang houden zij zich intens bezig met de eerstelijnszorg. Reeds lang weten ze dat vele ziekten hun oorsprong vinden in een psychische overbelasting en dat een positief resultaat maar kan worden bereikt door zowel de geest als het lichaam aan een grondig onderzoek te onderwerpen en na het stellen van diagnoses zich vooral beroepen op natuurlijke middelen en handelingen. Zulke humane benadering, die meestal gestoeld is op ervaringstherapieën, is wellicht de belangrijkste reden dat de niet-toxisch gerichte medicus vandaag de dag zo'n overweldigende belangstelling kent.

Een patiënt heeft niet alleen behoefte aan een degelijke medicatie maar ook en vooral aan menselijkheid, goede en oprechte voorlichting, wat de samenwerking en het vertrouwen tussen patiënt en arts ten goede zal doen komen. Ik geloof er rotsvast in dat dit alles maar alleen te bereiken is op voorwaarde dat de mensen die hierbij een opdracht te vervullen hebben in de eerste plaats mens- en dienstvaardig blijven.

Het is waar dat vele patiënten tijdens de behandeling thuis of in instellingen geen vertrouwen kunnen stellen in de steeds meer **gesofisticeerde** behandelingsvormen en hun uitvoerders; het koude en het complexe ervan schrikt de patiënten af en hun angstige vragen blijven niet zelden onbeantwoord.

Mijnheer de Minister, in het verslag

van de Commissie voor **Gezondheidsbeleid** — uw beleidsnota — wordt vooral de aandacht gevraagd voor de eerstelijnszorg en de preventie.

Het verheugt mij te lezen dat volgens u de nadruk moet worden gelegd op een coherente gezondheidspolitiek die meer mensgericht moet zijn en dat de aandacht vooral moet gaan naar de primaire preventie. Deze primaire preventie begint alleszins met de hulp en de steun van een volwaardige en gifvrije keuken, met een goede gezinsrelatie, met het bevorderen van menselijke werkvoorwaarden en een gezond werkmilieu, met een positief ingestelde vrijetijdsbesteding. Daarbij aansluitend moet zo nodig een beroep kunnen worden gedaan op mensen met gezonde idealen die hun kennis en medewerking volledig in het teken stellen van diepmenselijkheid.

Individuele helpers, zelfhulpgroepen, verpleegkundigen en huisartsen kunnen wanneer ze van hun belangrijke opdracht overtuigd zijn en daarin door de verantwoordelijke overheid worden aangemoedigd, een onschatbare rol spelen in de bevordering van de volksgezondheid.

Iedereen heeft een taak te vervullen in de eerstelijnszorg. Vooral de Minister die verantwoordelijk is voor het gezondheidsbeleid moet de gezondheidsproblemen op de voet volgen en ingrijpen waar het moet.

Initiatieven die de gezondheid kunnen bevorderen mogen niet uitblijven. Desnoods moet de Minister over de grenzen heen kijken om zijn beleid eventueel bij te sturen en efficiënter te maken. De Minister mag zich ook niet laten afschrikken om middelen of projecten ter beschikking te stellen of uit te werken als die de gezondheid kunnen dienen.

Klaarblijkelijk doen bepaalde Ministers uit de buurlanden dat ook, en krijgen ze gelukkig meer aandacht voor een gezonde levenswijze en volwaardige voeding.

Tijdens het weekend gingen in West-Berlijn belangrijke studiedagen door die in het teken stonden van „Gezondheid 1985”. Talrijke biologische artsen en andere deskundigen, alsmede

de Minister die bevoegd is voor voeding en leefmilieu, hebben dit initiatief gesteund en gepropageerd.

Mijnheer de Minister, wat ik hiervoor heb gezegd, is het begin van de oplossing; de tweede stap zal dan de concretisering moeten zijn. Deze laatste stap mag niet uitblijven want dan is het de zoveelste slag in het water.

Naast een aangepaste voorlichting en de eerstelijnszorg moeten ook maatregelen worden getroffen om de mens te beschermen tegen de gevaren die de gezondheid bedreigen, zoals alcohol, drugs, tabak, misbruik van geneesmiddelen, slechte voeding, snoepgoed en andere. In dit verband wens ik te herinneren aan mijn voorstellen van decreet met betrekking tot de beperking van het tabakverbruik in de openbare instellingen en het verbod van verkoop van suikerhoudende dranken en andere in de scholen. Deze voorstellen van decreet werden voor het bepalen van de bevoegdheden naar de Raad van State verzonden. Ik hoop dat u bij de Raad van State zal aandringen om met de meeste spoed het advies te bekomen.

— **Mevrouw G. Devos, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.**

Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, zoals reeds gezegd, ben ik verheugd met deze beleidsnota, die alleszins goede perspectieven biedt. Wanneer nu nog een beroep wordt gedaan op natuurgerichte deskundigen, dan geloof ik dat, naast het resoluut uitwerken van deze beleidsnota, een flinke stap in de goede richting is gezet.

Deze beleidsnota draagt dan ook de goedkeuring van AGALEV weg.

De Voorzitter : Minister De Wulf heeft het woord.

Minister R. De Wulf (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, geachte collega's, eerst en vooral wil ik de verslaggever, mevrouw Clara Smitt, danken en feliciteren met haar uitstekende weergave van de besprekingen die in de Commissie hebben plaatsgehad. Gewoonlijk is het een traditie en over het algemeen ook een formaliteit de verslaggever te danken en de feliciteren. Deze keer is dit niet het geval.

De Wulf

Mevrouw Smitt had een zeer moeilijke opdracht te vervullen. Inderdaad, deze bespreking, die zeer diepgaand en grondig werd gevoerd, heeft in de Commissie ongeveer een jaar in beslag genomen en is bovendien in drie fasen verlopen, namelijk : eerst een onderzoek van de algemene inventaris en de probleemstelling in verband met ons gezondheidsbeleid. Ten tweede, een eerste beleidsnota waarin de krachtlijnen werden afgetekend. Ten derde, in het kader van de geformuleerde opmerkingen een **herwerkte** tekst die dan ook nog in de Vlaamse Regering is besproken geworden en uiteindelijk, na enkele verfijningen, de algemene consensus in de Commissie heeft bekomen.

Mevrouw Smitt heeft de verdienste dat op een klare en duidelijke manier te hebben weergegeven. Zij heeft ook de algemene bekommernis die ten grondslag lag van de besprekingen weergegeven, met name de opbouwende geest die de gedachtenwisseling in de Commissie heeft beheerst en het gezamenlijk streven met de beperkte middelen en mogelijkheden waarover zij beschikken, om een maximum aan krachtlijnen te kunnen afbakenen wat ten slotte toch wel de hoofdbedoeling was en waarvoor de Commissie moet worden bedankt.

De heer Van Elewyck wil ik bedanken voor de opbouwende bedenkingen die hij in zijn uiteenzettingen heeft geuit en waarmee in de verdere uitbouw van het gezondheidsbeleid zeker rekening zal worden gehouden.

Wat de uiteenzetting van de heer Van Rompaey betreft verzoek ik hem mij te willen verontschuldigen. Inderdaad, mijnheer Van Rompaey, het is mij niet mogelijk u vandaag op de tien punten die u hebt aangehaald te antwoorden. Ik meen ook niet dat dit de bedoeling was, want dan zouden wij een tiental vergaderingen van de Commissie moeten herbeginnen.

Ik wil er echter toch wel de nadruk op leggen, wanneer u stelt dat de nota te weinig therapeutisch is, dus te weinig concrete voorstellen omvat, dit niet de bedoeling was. Het was wel de be-

doeling de krachtlijnen weer te geven die bepalend zouden zijn voor de verdere ontwikkeling in de toekomst van ons gezondheidsbeleid.

Het is nogal duidelijk dat op de basis van die krachtlijnen in de nabije toekomst concrete voorstellen zullen worden ingediend. Wanneer het zal gaan over ontwerpen van decreet zullen zij in de Commissie worden besproken. Wanneer het zal gaan over uitvoeringsmaatregelen zullen die samen met de collega's van de Vlaamse Regering worden onderzocht.

Dat betekent toch niet, mijnheer Van Rompaey, en dat geldt ook voor tal van andere vragen die door de collega's Valkeniers, De Groot en Caudron werden gesteld, dat er intussen niets is gebeurd. Integendeel.

Inderdaad, wat de preventie betreft, zijn er intussen verschillende bijkomende GVO-pakketten klaargekomen zonder meer in het kader van de voorlichting in de scholen zowel wat de lagere als de middelbare cyclus betreft.

U is allen op de hoogte van het succes dat een eerste samenwerking met de BRT heeft gekend in verband met de actie „Gezonde Voeding”. Er zijn 80.000 aanvragen binnengekomen voor de brochure zodat wij tot driemaal toe een herdruk moesten laten doen. Zoiets was, volgens de BRT-normen, nog nooit gebeurd. Ik zal er straks nog een woord over zeggen maar ik kan u nu reeds aankondigen dat wij voor het najaar een nieuwe campagne in het vooruitzicht hebben gesteld waarin vooral de nadruk zal worden gelegd op de riskante leefgewoonten, vooral bij de jeugd. Tal van andere acties die op het gebied van preventie, gezondheidsvoorlichting en opvoeding worden genomen tonen aan dat wij zeker niet bij de pakken zijn blijven zitten.

Mijnheer Van Rompaey, inzake de opsporing van kanker kan ik u meedelen dat de door mij opgerichte Commissie volgende maand een monografie zal uitgeven bestemd voor de huisartsen, zodanig dat zij meer en meer bij de kankeropsporing worden betrokken. Ook wat de eerstelijnsgeneeskunde betreft is thans het besluit

in voorbereiding om de samenwerkingsverbanden te stimuleren. In verband met alcohol, drugs en geneesmiddelen kan ik erop wijzen dat de Vlaamse Regering zich reeds akkoord heeft verklaard om een Vlaamse Commissie op te richten. Dat besluit zal eerlang in het Staatsblad verschijnen en zijn uitvoering krijgen. Men mag dus niet beweren dat er intussen niets wordt gedaan en dat wij ons enkel zouden bezighouden met academische onderzoeken en verklaringen. U weet dat ik nogal pragmatisch ben aangelegd. Wij zullen trachten in de eerstvolgende maanden nog een en ander verder uit te bouwen. Dit geldt eveneens voor het medisch schooltoezicht, waarover verschillende leden hebben gesproken. De besprekingen hieromtrent verlopen zeer moeilijk en vergen veel tijd, maar gaan nu toch naar een eindfase toe, zodat ik hoop dat probleem spoedig te kunnen afhandelen, de experimentele fase te kunnen stopzetten en vanaf volgend schooljaar naar een definitieve regeling te kunnen overstappen.

Mijnheer Van Rompaey, u heeft gezegd dat het gezondheidsbeleid te belangrijk is om als een louter politiek twistpunt te dienen. Ik ben het daarover met u eens. Dat is ook de reden waarom de uitwerking van bepaalde maatregelen soms zoveel tijd vergt.

U weet hoe delicaat de meeste sectoren van het gezondheidsbeleid liggen, welke de filosofische en ideologische benaderingen zijn, die soms erg verschillen van de ene tot de andere groep. Indien men evenwel iets wil opbouwen dat berust op een zo algemeen mogelijke consensus, dan moet men daarvoor de nodige tijd uittrekken en tal van raadplegingen houden. Ik tracht voor elk van de onderdelen de inspraak en de raadpleging van alle geledingen zoveel mogelijk te bevorderen. Maar dan spreekt het voor zich dat men niet op één dag tot een beslissingsconsensus kan komen. Ondanks tal van kritische bemerkingen die hier naar voren werden gebracht verheugt het mij dat er toch een vrij algemeen akkoord tot uiting is gekomen inzake de krachtlijnen van deze beleidsnota.

Mijnheer Caudron en mijnheer Valkeniers, ik zal niet ingaan op uw vragen gesteld buiten de context van de-

Hancké

Nieuwe Scène onder dezelfde voorwaarden valt, want geen enkele voorstelling van deze groep gaat voorbij zonder muzikale begeleiding.

Mijnheer de Minister, ten slotte is er nog een element van sociale aard waarop ik uw aandacht wil vestigen. Dit element is u bekend maar het lijkt mij onaanvaardbaar. U weet dat dit theater een aantal mensen full-time en aan aantal part-time in dienst heeft. Verleden jaar hebben zij voor financiële moeilijkheden gestaan, zij hebben een aantal van de half-time personeelsleden moeten ontslaan en sommige van de full-time medewerkers zijn moeten gaan stempelen. Hoe dan ook, dat belet niet — ondanks al de inspanningen waarvan u moet toegeven dat ze groot zijn, zoals inzake het aantrekken van het publiek — dat deze acteurs, waarvan sommige op rijpere leeftijd zijn en grote kinderen hebben, sedert jaren 23.000 frank per maand verdienen en daar niet bovenuit stijgen. Welnu, dat lijkt mij een sociaal onaanvaardbare toestand.

In het licht van die toestand en van de inspanningen die dit gezelschap zich blijft getroosten en de internationale uitstraling die het heeft verkregen — denk maar aan de rondreizen die het in de Sovjet-Unie met groot succes heeft kunnen maken vraag ik u te overwegen om, na het optrekken van de subsidie verleden jaar met 2,3 miljoen frank, wat aanzienlijk was, na te gaan of er voor de bijzondere werkvormen van dit gezelschap geen bijkomende subsidie kan worden gevonden.

Ik zou u bijzonder dankbaar zijn indien u op dit laatste verzoek, eveneens als op datgene wat ik heb geformuleerd inzake het EWT-theater, zou willen ingaan.

Mijnheer de Minister, met heel veel belangstelling kijk ik naar uw antwoord uit.

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het decreet dat de erkenning en eventuele subsidiëring van toneelge-

zelschappen regelt bepaalt dat alléén binnen de perken van de beschikbare middelen toelagen kunnen worden toegekend ; dat daarenboven door de theaters aan welbepaalde materiële eisen moet worden voldaan al naargelang hun categorie ; en ten slotte dat de Minister zijn beslissingen neemt op grond van adviezen uitgewerkt door de voorziene Raad van Advies.

Wanneer in het verleden, bij de toekenning van subsidies, de begrotingscijfers overschreden werden door de Raad van Advies voor toneel, wat na indiscreties onnodige discussies heeft teweeg gebracht, dan heeft de nieuw-zetelende Raad zich strikt aan de beschikbare bedragen gehouden. Van de vroegere Raad heb ik bij voorbeeld een advies gekregen waarin werd gezegd dat zij niet de som die in de begroting ingeschreven stond, maar een andere som zouden verdelen. Met dergelijke adviezen kan ik niets doen. De Raad moet bij de adviezen rekening houden met de gelden die daartoe zijn bestemd volgens de begroting.

De nieuwe Raad doet wat hem is gevraagd, en houdt rekening met de begroting. Bovendien heeft hij de criteria, naast de zuivere materiële, aangevuld met gegevens op het gebied van „dienst van de Gemeenschap”, die het toneel toch moet verlenen. Deze nieuwe criteria werden door de Raad ingevoerd met het doel het theaterlandschap te saneren. Ik ben de mening toegedaan dat daar nu inderdaad een sanering nodig is. Een niet haalbaar financieel tekort van meerdere miljoenen frank, een gebrek aan respons van het publiek, het niet-nakomen van het opgelegde quorum in verband met produkties en/of voorstellingen waren meerdere argumenten om negatieve beoordelingen te formuleren.

Deze criteria en conclusies gelden inderdaad voor alle gezelschappen. De D-gezelschappen zijn naar hun gevoelen in zoverre méér bedreigd omdat ze in het decreet bestempeld worden als „experimenteel of vormingstheater”, notie die de meeste zelf niet meer willen of kunnen waar maken. Voor de overgang naar een andere categorie zijn dan weer specifieke eisen te vervullen.

Collega Hancké, u zelf heeft gezegd dat de gezelschappen in feite maar voor drie jaar worden opgericht. Welnu, ik heb navraag gedaan hoelang bepaalde D-gezelschappen bestaan. Het Brusselse Kamertoneel BKT 10 jaar, Vertikaal 10 jaar, De Korre 10 jaar, Collectief Internationale Nieuwe Scène 10 jaar, De MannenvandeDam 10 jaar, Het Trojaanse Paard 10 jaar, Het Nieuw Vlaams Theater 10 jaar, theater Malpertuis 10 jaar, Werkgroep voor Vormingstheater 10 jaar, Theater Tentakel 9 jaar, theater Stekelbees 8 jaar, De Zwarte Comedie 7 jaar, Theater 19 en het Speeltheater eveneens 7 jaar. U zult met mij akkoord gaan dat hier een totaal ongezonde toestand aan het groeien is wanneer voornoemde experimentele theaters reeds zeven à tien jaar bestaan.

Ik heb aan de Raad van Advies gevraagd een lijst op te maken van alle theaters, in rangorde, met de vermelding welke theaters het meest in aanmerking komen om te worden overgeschakeld naar een C-gezelschap en wie uiteraard niet meer in aanmerking zou komen als experimenteel theater. Ook hier moet de toestand worden gesaneerd. Zolang evenwel het decreet, waarbij de Raad van Advies een nieuwe aangepaste redactie voorbereidt, niet is herzien, dient met de bestaande formuleringen verder te worden gewerkt.

Wat de acht gezelschappen betreft waarover u heeft gesproken, is het niet juist dat deze gezelschappen niet tijdig werden ingelicht. Meerdere gezelschappen hebben zelfs op hoorzittingen hun plannen en problemen voor de Raad van Advies kunnen toelichten. Vóór het zomerreces 1984 werden de acht bedreigde theaters ervan op de hoogte gebracht dat in 1985 een evaluatie zou worden gemaakt. Deze werd in de vorm van een advies uiterlijk in de maand februari 1985 aan de acht theaters medegedeeld. Voor zoveel het om een negatief advies ging, hield zulks in dat geen nieuwe erkenning en subsidiëring voor het speeljaar 1985-1986 zou worden overwogen, wat betekende dat alle voorzorgen moesten worden genomen in functie van deze feitelijke nieuwe toestand.

Welke zijn deze acht theaters ? Ten

Hancké

situatie van het Experimenteel Werktheater uit Deurne, omdat dezelfde krant, De Standaard, vorige week een even goede recensie heeft uitgebracht over een recente toneelopvoering van dit gezelschap. Ik heb daar mijn licht opgestoken over de werkwijze die gevolgd werd. Vooreerst heeft men aan het EWT verleden jaar laten weten dat de ongunstige beoordeling te wijten was aan de onvoldoende kwaliteit van de opvoeringen. Er werd toen ook gezegd dat men zou laten weten wat de beslissing zou zijn van de Raad van Advies.

In september of oktober — dat is de tweede fase — werden toelichtingen gevraagd over de programmering van het EWT. Deze toelichtingen werden verzonden naar de Raad van Advies. Er werd een gesprek gevoerd en men heeft, naar mijn mening niet ten onrechte, het EWT verweten dat het gedurende té lange tijd hetzelfde blijspel heeft opgevoerd.

Mijnheer de Minister, deze situatie vindt haar oorsprong in het feit dat men in de gouden jaren heeft getracht om vanuit deze gezelschappen te werken met twee plateaus. Het gezelschap dat in Deurne is gevestigd heeft een tweede plateau in de Drink te Borgerhout opgericht. Het was bijgevolg noodzakelijk om via voorstellingen voldoende inkomsten te verwerven om deze investeringen te bekostigen. Men ontkent dus niet dat er in deze programmatie een zeker populistisch karakter is geslopen met de bedoeling eerder tot een grote toeloop van het publiek te komen dan te waken over de kwaliteit van de voorstellingen.

Op 3 januari 1985 werd de nieuwe beleidsnota en de programmering 1984-1985 door het EWT bij de Raad van Advies ingediend en besproken.

Bij die gelegenheid heeft men u een brief gestuurd waarin werd gezegd dat er een negatief advies was voor het EWT. U erkende nochtans dat er waardering moest worden opgebracht voor de inspanningen die dit gezelschap zich heeft getroost om de programmering om te buigen

Er bestaat nog een probleem in verband met het financieel tableau van het gezelschap. De raad van beheer van het EWT heeft u dan een nota gestuurd over de financiële situatie van het gezelschap. U heeft deze nota ontvangen begin februari. In het raam van de inspanningen voor het tweede plateau staat het EWT voor een investeringsschuld ten belope van 5 miljoen frank. Men zegt mij dat één derde daarvan momenteel is afgelost en dat de overige schuld binnen twee, ten hoogste, drie jaar zal worden afbetaald.

Ten slotte heeft men laten weten dat ongeveer tussen 15 en 30 maart, eindelijk de beslissing zal worden getroffen over het lot van het EWT. Dat is ook nodig. Want, indien men dat niet doet zouden de personeelsleden van dat gezelschap in het ongewisse blijven over hun arbeidszekerheid in de toekomst. Ten slotte gaat het toch om een vrij aanzienlijk aantal mensen, namelijk 10 gesubsidieerde acteurs, één van het eerste plan, drie van het tweede plan en zes van het derde plan.

Er zijn ook werkingssubsidies ten belope van 13 miljoen frank.

Mijnheer de Minister, het is evident dat, indien u die subsidies niet zou toekennen en u de kraan dicht draait, het gezelschap moet verdwijnen.

Ik durf op twee gronden pleiten voor een herziening van het advies van de Raad van Advies. Ten eerste, de kwaliteit van de opvoeringen is aanzienlijk beter, waarvoor ik verwijs naar de recensies in de kranten. Ik meen ook dat dit tot uiting komt in de tussentijdse beoordeling van de Raad van Advies. Ten tweede, men verzekert mij dat er een oplossing werd gevonden voor de financiële moeilijkheden en dat men, met het behoud van de subsidies uit de moeilijkheden zal komen.

Ten slotte wil ik u vragen een gezelschap in een kritieke periode, u weet welke moeilijkheden er geweest zijn met de directie, te evalueren op langere termijn

Wil u ook nagaan of het niet mogelijk is deze gezelschappen, bij voorbeeld tot 1988 in leven te houden, tussen-

tijdse evaluaties te maken, en uw beslissing gedurende die periode uit te stellen.

Tot daar wat het EWT betreft.

Ik wil nog enkele woorden zeggen over de Internationale Nieuwe Scene, ook een gezelschap in de D-categorie. Ik heb er verleden jaar reeds over gesproken. Het is vanal de gezelschappen op de 33 duidelijk datgene met het hoogste dekkingscoëfficiënt van inkomsten ten overstaan van uitgaven. Het jongste seizoen, dat iets minder goed was dan het voorgaande, geeft nog altijd een dekkingscoëfficiënt van 47 procent.

Dit gezelschap heeft nochtans te kampen met een aantal financiële moeilijkheden. Ik verberg u dat niet. Ten eerste is er het probleem van de huisvesting. U weet dat, dankzij de zorgen van de Stad Antwerpen de Internationale Scene kan beschikken over lokalen in het voormalige Zuiderpershuis. Het opknappen ervan gebeurt in eigen beheer. Dat kost nogal wat geld. Er was verleden jaar een schuld van 6,6 miljoen frank. Dat is niet onoverkomelijk

Ik heb verleden jaar gepleit voor het toekennen van een aparte subsidiëring voor de tent. Ik weet dat u zo vriendelijk bent geweest dat probleem grondig te willen onderzoeken. Ik kom erop terug omdat ik vind dat moet worden aangestipt dat opvoeringen in een tent in Vlaanderen een fenomeen blijven. Dat komt onder meer tot uiting in het feit dat men ook buiten het seizoen voorstellingen kan blijven geven. Dat is een unieke prestatie.

Het is ook drempelverlagend. Het roept ook speciale arbeidsomstandigheden op voor de acteurs. Ik denk dat dit apart zou moeten worden gehonoreerd. U zou dat kunnen doen binnen het kader van de tien miljoen frank waarin u voorziet voor experimenten in het theater. U zou dat ook kunnen doen op dezelfde post, waarbij u aan het Arenatheater van Gent 1,4 miljoen frank afzonderlijke toelagen verstrekt wegens de muzikale begeleiding van de voorstellingen.

Het is evident dat de Internationale

Hancké

Men heeft hieraan gekoppeld het voeren van een eigen dramaturgie of het opvoeren van origineel Nederlandstalig werk als elementen die een gunstige beoordeling in de hand werken, in tegenstelling tot gebrek aan creativiteit en dergelijke. Origineel in het advies van deze Raad van Advies was ook dat men eigenlijk een systeem van beloningen en bestraffingen heeft ingevoerd. Alle gezelschappen, of ze nu een gunstige, een ongunstige of een neutrale beoordeling kregen, ontvingen — rekening houdend met de achtergebleven werkmiddelen — een verhoging van de werkmiddelen voor het huidig seizoen.

Maar diegenen die een neutrale vermelding ontvingen kregen daarbij ook een indexaanpassing van de salarissen toegewezen. De gunstig beoordeelde kregen een extra bijdrage bovenop.

Het advies van de Raad van Advies — en dat is mijn hoofdbezwaar tegen wat gebeurd is — heeft betrekking op momentopnamen. In een periode van negen weken heeft men alle gezelschappen bezocht. Op basis van een voorstelling die werd bijgewoond, werd een advies gegeven. Dat is een erg willekeurig gegeven. Men heeft immers in het theatergebeuren af te rekenen met incidentele slechte jaren of toevallig slechte voorstellingen. Toch heeft de Raad van Advies gemeend een rode kaart, zoals dat heet, te moeten toekennen aan een achttal gezelschappen met de waarschuwing dat indien er in het seizoen 1984-1985 niet drastisch wordt ingegrepen zowel in de kwaliteit van de voorstellingen als in het management, er geen subsidiëringmogelijkheden voor het seizoen 1985-1986 in overweging kunnen worden genomen. In mei 1984 heeft men zelfs onmiddellijk een rode kaart getrokken voor twee gezelschappen, namelijk Kroontheater Limburg en De Kelk uit Brugge die onmiddellijk uit de C-categorie zijn verdwenen. Ik denk dat ik op deze manier vrij correct heb weergegeven wat er is gebeurd.

Acht gezelschappen hebben toen zoals ik zei, de verwittiging gekregen — misschien kan men hier beter van

een gele kaart dan van een rode kaart spreken — dat zij zonder verandering in het optreden uit de D-categorie zouden worden gesloten. Die acht gezelschappen zijn: Het Reizend Volkstheater, Antigone, Experimenteel Werktheater, Brialmont Jeugdtheater en Brialmont Theater, de Korre, Vertikaal, Tentakel, De Mannen van de Dam en Het Merksems Kamertoneel. Het moet toch pijnlijk zijn voor de Minister te moeten vaststellen dat er op acht, vijf Antwerpse gezelschappen zijn.

Alvorens op de twee concrete gevallen in te gaan, wil ik het hebben over de werking van de Raad van Advies. Ik heb verleden jaar gezegd dat dit advies zo goed mogelijk moest worden gevolgd en er is geen reden om hiervan af te wijken. Na ongeveer één jaar ervaring heb ik mijn mening ter zake wat genuanceerd, zonder vanzelfsprekend de oprechtheid en de inzet van de raadsleden in het gedrang te brengen. Ik moet toch vaststellen dat het bezoeken van 33 gezelschappen in 9 weken, Paasvakantie inbegrepen, en het houden van 8 vergaderingen wel een erg expeditieve manier van werken is. De algemene kritiek luidt nu wel dat de criteria waarop de Raad van Advies zich steunt erg vaag zijn en dat er geen lijn inzigt voor buitenstaanders.

Bovendien kan men zich afvragen waar de grens ligt tussen neutraal en ongunstig. Alles bij mekaar is die grens vrij vaag. Ik verneem bijvoorbeeld dat sommigen menen dat de Koninklijke Vlaamse Schouwburg te Brussel en de Koninklijke Nederlandse Schouwburg van Antwerpen eigenlijk dezelfde vermelding verdienen, hetgeen in het advies van de Raad niet tot uiting komt.

Ik vraag mij vooral af of het wel verantwoord is het advies, dat voor de gezelschappen zo levensbelangrijk is, te laten afhangen van een zo korte evaluatieperiode. Zoals ik reeds heb gezegd, worden sommige gezelschappen gevat op een ogenblik waarop zij in een crisis verkeren. Het is dan toch wel erg willekeurig om zulke periode als uitgangspunt te nemen voor de beoordeling 'en de subsidiëringmogelijkheden in de toekomst.

Sommigen vragen zich af waarom die Raad van Advies geen andere belangrijke elementen in aanmerking neemt zoals bij voorbeeld de muziekkeuze, de kwaliteit van de decors, de keuze van de tekst, de vertalingskwaliteit, de verhouding tussen het volume van de publiciteitsuitgaven en de opkomst van het publiek en dergelijke meer.

Over het algemeen stelt men zich ook vragen omtrent de bekwaamheid van de Raad van Advies om zich over de kwaliteit van het management uit te spreken. De raadsleden zijn theatermensen, dat kan ook niet anders en het lijkt mij zeer gezond. Maar men kan zich toch afvragen of die Raad van Advies, wat het economisch aspect van het theaterbeleid betreft, wel de nodige bekwaamheid bezit.

Mijnheer de Minister, ik hoor in die milieus allerlei geruchten. Men vraagt mij bij voorbeeld of het zo onredelijk is dat de gezelschappenvragen stellen omtrent de ongunstige beoordeling van het Nieuw Vlaams Theater. Volgens de criteria van de Raad van Advies is het brengen van origineel Nederlandstalig werk een enorm pluspunt. Welnu, dit theatergezelschap doet niets anders dan origineel Nederlandstalig werk brengen en nochtans krijgt het een ongunstig advies opgeplakt. U begrijpt, mijnheer de Minister, dat daar nogal wat reacties zijn in verband met de werkwijze van de Raad van Advies. Men heeft geen duidelijkheid over de criteria en men heeft een beetje het gevoel alsof daar zwaarden van Damocles worden gehanteerd boven de hoofden van sommige gezelschappen.

Sedertdien hebben bepaalde theatergezelschappen wat zoete weerwraak kunnen nemen. Ik lees de toneelrecensies in de kranten. Zo schrijft bij voorbeeld de Standaard zeer uitdrukkelijk in een artikel over de voorstellingen van De Mannen van de Dam en van het Brialmonttheater dat „beide gezelschappen de rode kaart zeker niet verdienen”. Dat staat in de titel van het artikel. Nochtans hebben deze gezelschappen de rode kaart gekregen en zij zijn in hun bestaan bedreigd indien het advies van de Raad van Advies eerstdaags niet verandert.

Deze toestand brengt mij ook tot de

Voorzitter

Dupré J.
Flamant E.
Franck B.
Galle M.
Geens G.
Geyselings F.
Hancké L.
Heughebaert M.
Horlait D.
Kelchtermans T.
Lahaye H.
Laridon A.
Lefebvre O. (Mevr.)
Marchand C.
Marmenout G.
Meyntjens O.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Pans L.
Pede J.
Piot F.
Poma K.
Rutten M.
Seeuws W.
Smet M. (Mevr.)
Smitt C. (Mevr.)
Somers J.
Steverlynck A.
Steyaert R. (Mevr.)
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Taelman W.
Tant P.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van Belle I.
Van Daele M.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Van Der Niepen P.
Vandersmissen E.
Van Elewyck J.
Van Grembergen P.
Vangronsveld F.
Van Herreweghe M.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Van Nevel A.
Van Ooteghem O.
Van Puymbroeck M. (Mevr.)
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Steenkiste F.
Van Wambeke H.
Verberckmoes F.
Verhaegen G.
Verhofstadt G.

Vermeiren F.
Vervaeke D.
Weckx H.

Dientengevolge keurt de Raad de beleidsnota goed.

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de dreiging tot niet-subsidiëring en derhalve tot sluiting van een aantal theatergezelschappen in categorie D en de onzekerheid waarin deze voor de nabije toekomst verkeren

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Hancké tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de dreiging tot niet-subsidiëring en derhalve tot sluiting van een aantal theatergezelschappen in categorie D en de onzekerheid waarin deze voor de nabije toekomst verkeren.

De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik heb op 28 juni van vorig jaar geïnterpelleerd over de D-theaters, meer bepaald in verband met de Internationale Nieuwe Scene. Ik heb aan de hand van het theaterdecreet van 13 juni 1975, de memorie van toelichting en het daarbijhorend verslag gepet naar de overheidsvisie op het subsidiebeleid van deze sector.

Ik wens even in herinnering te brengen dat het theaterdecreet vier categorieën toneelgezelschappen omvat : categorie A, repertoiregezelschappen, vier in aantal die ongeveer 160 miljoen frank subsidie krijgen ; categorie B, spreidingsgezelschappen, drie in aantal en samen goed voor ongeveer 80 miljoen frank ; categorie C, kamergezelschappen, acht in aantal en goed voor 124 miljoen frank ; categorie D, experimentele en vormings-theaters, achttien gezelschappen goed

voor 87 miljoen frank ; of samen in Vlaanderen 33 toneelgezelschappen die 450 miljoen frank subsidie genieten.

Ik wil er ook aan herinneren dat het eigenlijk opzet van het decreet was na verloop van drie jaar te beslissen wat met categorie D zou gebeuren. Men kan dat afleiden uit artikel 12 van de Cultuurpactwet. De Minister heeft — dat moet eerlijkheidshalve worden erkend — een situatie geërfd want er zijn nu in de categorie D een aantal instellingen, die aanzienlijk langer dan drie jaar tot deze categorie behoren. Dat heeft natuurlijk ook tot gevolg dat deze gezelschappen, die slechts kunnen beschikken over een forfaitair bedrag dat wordt toegekend na advies van de Raad van Advies, jarenlang in grote onzekerheid leven.

Op 26 maart van vorig jaar heeft de Minister de nieuwe Raad van Advies voor Theaters geïnstalleerd met de opdracht om enerzijds het decreet te herzien of de herziening ervan voor te bereiden en anderzijds een advies uit te brengen over de subsidieaanvragen voor het seizoen 1984-1985.

Ik vestig er uw aandacht op dat deze nieuwe Raad van Advies met bekwaame spoed heeft gewerkt want tussen 26 maart en 29 mei heeft hij voor de 33 gezelschappen een advies uitgebracht. Hij heeft niet alleen al deze gezelschappen bezocht maar ook 8 werkvergaderingen gehouden. Op 29 mei werd de Minister een vertrouwelijk document ter hand gesteld, zo vertrouwelijk... dat ik het ook in mijn bezit heb gekregen.

De Raad van Advies heeft zijn advies over de subsidiemogelijkheden voor het huidig seizoen opgemaakt aan de hand van een drietal elementen : een beleidsnota 1983-1984 van de gezelschappen en de vooruitzichten voor het huidig seizoen, een administratief verslag over de exploitatiesituatie van ieder gezelschap en ten slotte een individuele beoordeling door de Raad van Advies, met de artistieke appreciatie en een uitspraak over het management op basis van wat men genoemd heeft, wat dit eerste betreft, een „intersubjectieve vorm van objectiviteit”.

Voorzitter

Beerden G.
Belmans J.
Beysen E.
Bockstal E.
Boel H.
Bosmans J.
Bourgeois A.
Breyne P.
Bril L.
Buchmann J.
Cardoen G.
Caudron J.
Coppens E.
Cortois W.
Daems J.
De Baere A.
De Batselier N.
De Beul A.
Debusseré F.
De Clercq C.
Declercq R.
De Cooman C.
Decoster M.
De Groot E.
Deleek H.
De Loor H.
De Loore-Raeymaekers J.
Demeester-De Meyer W.
De Mol J.
Deneir A.
Denys A.
Deprez P.
Desutter E.
Detiège L. (Mevr.)
Devos G. (Mevr.)
De Wulf R.
Diegenant A.
Dupré J.
Flamant E.
Franck B.
Galle M.
Geens G.
Geyssels F.
Hancké L.
Hughebaert M.
Horlait D.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Lahaye H.
Laridon A.
Lefebvre O. (Mevr.)
Marchand C.
Marmenout G.
Meijntjens O.
Moors C.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Pans L.
Pede J.

Piot F.
Poma K.
Rutten M.
Seeuws W.
Smet M. (Mevr.)
Smitt C. (Mevr.)
Somers J.
Steverlynck A.
Steyaert R. (Mevr.)
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Taelman W.
Tant P.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van Belle I.
Van Daele M.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Van Der Niepen P.
Vandersmissen E.
Van Elewyck J.
Van Grembergen P.
Vangronsveld F.
Van Herreweghe M.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Van Nevel A.
Van Ooteghem O.
Van Puymbroeck M. (Mevr.)
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Steenkiste R.
Van Wambeke H.
Verberckmoes F.
Verhaegen G.
Verhofstadt G.
Vermeiren F.
Vervaeke D.
Weckx H.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging worden overgezonden.

BELEIDSNOTA — Een vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid — 294 (1984-1985) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijk ke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijk ke stemming over de beleidsnota

Een vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
103 leden hebben ja geantwoord.

Ik kondig hiermede de uitslag van de stemming aan.

JA hebben geantwoord :

Akkermans P.
Anciaux V.
Anthuenis G.
Baldewijns E.
Beerden G.
Belmans J.
Beysen E.
Bockstal E.
Boel H.
Bosmans J.
Bourgeois A.
Breyne P.
Bril L.
Buchmann J.
Cardoen G.
Caudron J.
Coppens E.
Cortois W.
Daems J.
De Baere A.
De Batselier N.
De Beul A.
Debusseré F.
De Clercq C.
Declercq R.
De Cooman C.
Decoster M.
De Groot E.
Deleek H.
De Loor H.
De Loore-Raeymaekers J.
Demeester-De Meyer W.
De Mol J.
Deneir A.
Denys A.
Deprez P.
Desutter E.
Detiège L. (Mevr.)
Devos G. (Mevr.)
De Wulf R.
Diegenant A.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De Voorzitter : Dames en heren, vóór wij tot de stemmingen overgaan, wil ik u namens het Bureau het volgende mededelen.

Met het oog op de goede werking van de Raad en mede ten gevolge van recente onaangename ervaringen inzake postbestelling heeft het Bureau beslist dat het samenstellen van de agenda's voor commissie- en openbare vergaderingen voortaan in de week voor die vergaderingen's woensdags om 16 uur wordt afgesloten, zodanig dat die agenda's dezelfde dag nog kunnen worden verzonden.

Zulks brengt mee dat alle stukken betreffende de punten welke op die agenda's voorkomen, eveneens tot 16 uur 's woensdags worden ingewacht om dezelfde dag te worden verzonden. Is een bepaald stuk, bijvoorbeeld een ontwerp of voorstel van decreet ofwel een commissieverslag, op dat tijdstip niet in het bezit van het Secretariaat, dat wil zeggen gedrukt zoals het hoort, dan wordt het betrokken agendapunt geschrapt en naar een volgende vergadering verschoven.

Vooralsnog in afwijking van artikelen 66 en 67 van het Reglement van Orde, geldt hetzelfde voor mondelinge vragen en interpellaties. Indien de tekst ervan om 16 uur 's woensdags niet bij het Secretariaat is ingediend, ook al werd het onderwerp ervan of de intentie daartoe voordien reeds aangekondigd, dan wordt de betrokken vraag of interpellatie niet op de agenda vermeld en wordt zij naar een volgende vergadering verschoven.

Deze Bureaubeslissing zal aan alle leden nog schriftelijk worden bevestigd.

Geen opmerkingen ? **(Neen)**

Dan is aldus besloten.

ROUWHULDE

De Voorzitter (voor de staande Vergadering) : Dames en heren, met versla-

genheid heb ik daareven het overlijden vernomen van de heer Jef Claes, Directeur bij de Dienst Beknopt Verslag van de Senaat, die jarenlang, zelfs sedert de beginperiode van de toenmalige Cultuurraad, trouw zijn medewerking aan onze werkzaamheden heeft verleend.

Wij hebben hem allen leren waarderen als een toegewijd en integer ambtenaar, maar hij zal ook in onze herinnering blijven als een **edelmoedig** mens, vlot in de omgang en bewust van het feit dat eerbied voor ieders overtuiging een eerlijke basis voor verstandhouding kan betekenen.

Mag ik u verzoeken enkele ogenblikken stilte te zijner nagedachtenis in acht te nemen ? **(De Raad neemt één minuut stilte in acht)**

ONTWERP VAN DECREET houdende het statuut van de reisbureaus – 192 (1982-1983) – Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemming

De Voorzitter : Aan de orde is vooreerst de aangehouden stemming over artikel 11 en het amendement op dit artikel van het ontwerp van decreet houdende het statuut van de reisbureaus.

Op artikel 11 is er een amendement voorgesteld door de heer Van den Bossche c.s.

Wordt het amendement gesteund ? **(Ja)**

Het amendement wordt gesteund.

Is de Raad het eenparig eens met dit amendement ? **(Instemming)**

Dan is het amendement aangenomen.

De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen : Mij nheer de Voorzitter, ik ga akkoord om het amendement eenparig te laten goedkeuren, maar ik zou desbetreffend toch een korte verklaring willen afleggen.

Het komt wel meer voor dat op het

laatste ogenblik een verbetering aan een tekst moet worden aangebracht en sommige collega's hebben reeds de vraag gesteld of het in ons eenkamerstelsel niet beter zou zijn de gelegenheid te krijgen tot een **bepaalde** reflexieperiode. Ik denk dat in het geval dat thans ter stemming wordt gelegd weer een voorbeeld wordt gegeven van de noodzaak om te komen tot een dergelijke reflexieperiode. Omdat daarover in onze groep enige aarzeling bestond ben ik bereid onmiddellijk het initiatief van onze collega's fractieleiders te volgen en ter zake mede een voorstel van decreet in te dienen.

De Voorzitter : Mijnheer Beysen, ik denk dat reeds een voorstel tot wijziging van het Reglement in die zin werd ingediend.

Wij stemmen thans bij zitten en opstaan over het geamendeerd artikel 11.

De leden die artikel 11 wensen aan te nemen, worden verzocht op te staan.

De tegenproef.

Artikel 11 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende het statuut van de reisbureaus.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
105 leden hebben ja geantwoord.

Ik kondig hiermede de uitslag van de stemming aan.

JA hebben geantwoord :

A kermans P.
Anciaux V.
Anthuenis G.
Baldewijns E.

De Wulf

en moet goed geïnformeerd en gemotiveerd zijn. Dit is een essentiële voorwaarde opdat die gezondheidszorg vruchten zou kunnen afwerpen. Ik mag hier nog herinneren aan de slogan die wij met het oog op deze filosofie hebben ontworpen : „Gezond leven : Uw beslissing”.

4. Gezondheid kan echter alleen gerealiseerd worden als men, naast het tot stand brengen van deze mentaliteitsverandering, komt tot een multisectoriële samenwerking, dit wil zeggen een samenwerking tussen verschillende departementen, als daar zijn welzijn, leefmilieu en de sociale politiek in de ruime zin van het woord.

De gezondheidsrisico's die vandaag bestaan in onze fysieke, economische en sociale omgeving kunnen immers enkel worden verminderd door een globale politieke aanpak die voor de mens een zo gezond mogelijke omgeving schept, voldoende middelen en een welvaartsgraad verschaft die een onafhankelijk bestaan en een redelijk welzijn mogelijk maakt.

5. De gezondheidszorg moet duidelijk de nadruk leggen op de eerstelijnsgezondheidszorg die door zijn gemakkelijke toegankelijkheid, zijn kleinschaligheid en zijn mogelijkheden tot bevolkingsparticipatie, moet uitgebouwd worden om een humaan, doelmatig en betaalbaar antwoord te geven op de essentiële gezondheidsproblemen.

Alleen een ernstige uitgebouwde eerstelijnsgezondheidszorg, met een goede samenwerking zowel naar de nulde lijn als de tweede en derde lijn toe, die slechts trapsgewijs kunnen benaderd worden, kan de uitdaging van de toekomst aan.

Denken we maar aan de vergrijzing van de bevolking, de nood aan veralgemeende preventie en het inspielen op de gezondheidsproblemen van kansarme groepen.

6. Ten slotte wil ik toch nog even terugkomen op de verantwoordelijkheid van de burger zelf in het tot stand komen van een vernieuwd beleid.

Het is duidelijk dat het gezondheidsniveau slechts fundamenteel zal verbeteren als het gezondheidsgedrag, dit wil zeggen de levensstijl van eenieder gaat wijzigen.

De ziekten die ons vandaag zorgen baren zijn hoofdzakelijk beschavingsziekten, dit wil zeggen ziekten die wij onszelf voor een belangrijk deel aandoen, door onze levenswijze, onze leef- en woonsituatie, onze arbeidsomgeving, onze voeding, onze sociale gewoonten, enzovoort. Zonder ieder individu zelf verantwoordelijk te willen maken voor deze situatie, zou iedereen toch de nodige verantwoordelijkheid moeten kunnen opbrengen voor zijn gezondheid.

Fundamenteel is dus, het evolueren naar een gezondheidsbevorderend gedrag — zowel gemeenschappelijk als individueel. In een maatschappij die streeft naar medezeggenschap en participatie heeft die bewuste en verantwoorde inbreng ook gevolgen voor ons zelf en onze eigen gezondheid. Rechten brengen immers ook plichten mee.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, net zomin als de beleidsnota zelf, heeft deze toelichting de bedoeling volledig te zijn. In zekere zin mag men er echter van uitgaan dat ieder welkend mens zich met grote lijnen en de basisfilosofie akkoord kan verklaren.

De weg om die basisideeën tot stand te brengen is echter geen makkelijke, vooral omdat er heel wat historische misgroeiingen moeten overwonnen worden en dat het, zoals u weet, nog makkelijker is iets nieuws tot stand te brengen dan iets wat reeds bestaat om te buigen.

Bovendien zijn onze mogelijkheden om zulks te doen eerder beperkt, zowel wat de middelen als de bevoegdheden betreft.

Wat er binnen deze marge gedaan werd en gedaan zal worden staat in de beleidsnota, waarvan alleen nog moet gezegd worden dat ze werd opgesteld uitgaande van de eerder geschetste en door de meesten geaccepteerde coherente visie van een noodzakelijk te vernieuwen gezondheidsbeleid. (Ap-

plaus)

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron : Mijnheer de Voorzitter, ik kan aannemen dat de Minister geen antwoord kan geven op al de gestelde vragen. Toch zou ik hem deze ene preciese vraag willen stellen : „Hoever staat het met de oprichting van de Vlaamse anti-dopingscommissie ?”

Minister R. De Wulf : Ik heb daarop geantwoord, misschien hebt u niet aandachtig geluisterd op dat ogenblik. Ik heb gezegd dat de Vlaamse Executieve dat besluit reeds heeft goedgekeurd en dat zodra het verschijnt in het Staatsblad, die Commissie operationeel zal worden gemaakt.

De Voorzitter : Zijn er nog opmerkingen omtrent de beleidsnota ? **(Nee)**

Wij zullen zo dadelijk de hoofdelijke stemming over de beleidsnota houden.

Mevrouw C. Smitt (CVP), Secretaris van de Raad, bracht verslag uit over de beleidsnota gezondheidsbeleid

De Wulf

ze beleidsnota, met name de kritieken op collega's uit de nationale Regering en het probleem inzake de scanners, alhoewel ik de heer Caudron kan meedelen dat ik te gepasten tijd en wanneer er echt materie voorhanden is waarover vruchtbaar van gedachten kan worden gewisseld, uiteraard zeer graag een delegatie uit het Aalsterse zal ontvangen.

Mijnheer De Groot, ik meen reeds te hebben geantwoord op uw vragen in verband met het medisch schooltoezicht. Ik heb ook nota genomen van uw opmerking als zou de thuisverzorging concurrentievervalsend werken. Ik zal dit probleem laten onderzoeken. U weet echter dat de thuisverzorging niet enkel verband houdt met het gezondheidsbeleid maar dat men zich daar soms ook op het domein bevindt van de welzijnszorg waarvoor collega Steyaert bevoegd is. Ik zal dan ook samen met collega Steyaert nagaan of áergelij ke praktijk ken inderdaad bestaan en zo ja, onderzoeken welke maatregelen moeten worden genomen om deze te verhelpen.

In verband met uw bedenkingen betreffende de eerste-lijnsgezondheidszorg moet ik er wel op wijzen dat het document dat in bijlage bij het verslag is gevoegd geen beleidsvisie weergeeft. U heeft zelf opgemerkt dat het hier gaat om een document van de werkgroep eerstelijnsgezondheidszorg. Het is trouwens slechts het eerste verslag dat intussen reeds werd verfijnd en aangepast. Dit wil niet zeggen dat het de grondslag zal zijn voor de uitbouw van de eerste-lijnsgezondheidszorg. Ik heb echter wel uw bezwaren, kritische bedenkingen en suggesties dienaangaande goed geteerd en ik zal daarmee rekening houden in de verwerking van de gegevens waarover ik beschik. Dit geldt ook voor het pleidooi van de heer Valkeniers voor de huisartsen en de manier waarop zij verder moeten betrokken blijven bij de uitbouw van de gezondheidszorg in zijn geheel, wat uiteraard niet beperkt is tot de eerste lijn.

De heer Valkeniers heeft ook een concrete vraag gesteld in verband met de centra voor geestelijke gezondheidszorg. De Commissie is bijna klaar met

de evaluatie die ik haar dienaangaande had gevraagd. Zij heeft enkele suggesties gedaan die ik zal aanvullen met andere bedenkingen ten einde te komen tot een nieuwe structuur en een verbetering van de werkings- en samenwerkingsmethoden van de verschillende centra voor geestelijke gezondheidszorg.

Ten slotte ga ik akkoord met de verschillende punten in het betoog van collega Geyselings. Ik kan het echter niet eens zijn met de globale lijn van zijn uiteenzetting waarin hij ons, gewoontegetroou, het beeld schetst van een ideale wereld op het gebied van gezondheidsbeleid. Wij weten echter dat wij dat niet kunnen bereiken en dat wij moeten roeien met de riemen waarover wij beschikken.

– De heer J. Pede, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op.

Mijnheer de Voorzitter, deze beleidsnota heeft niet de ambitie noch de pretentie in te gaan op alle facetten of problemen van de Vlaamse Gezondheidszorg.

Wel werd, rekening houdend met de internationale gegevens, de Wereldgezondheidsorganisatie-richtlijnen, binnenlands wetenschappelijk onderzoek en resultaten van tientallen werkgroepen en adviescommissies, een document voorgesteld waarin, naast een coherente visie op het toekomstig Vlaams Gezondheidsbeleid, de voor ons noodzakelijke klemtonen worden gelegd en de mogelijke verschuivingen aangegeven.

De nota werd intens bediscussieerd en gecommentarieerd in de Commissie Gezondheidsbeleid van de Vlaamse Raad en in de Vlaamse Executieve. Deze discussies hebben aanleiding gegeven tot de nota die vandaag voorligt.

Verschillende, volgens mij fundamentele ideeën liggen aan de basis ervan.

1. Gestreefd moet worden naar zoveel mogelijk gezondheid voor zoveel mogelijk mensen, wat trouwens het programma is dat de Wereldgezondheidsorganisatie vooropstelt, met name „Gezondheid voor iedereen in het jaar 2000”. Dit betekent voornamelijk

dat iedereen dezelfde toegangsmogelijkheid tot de gezondheidszorg moet hebben of dat, in andere woorden, de ongelijkheid tegenover ziekte en dood zo klein mogelijk moet worden gehouden.

Dit betekent ook dat voor Vlaanderen inspanningen zullen moeten gedaan worden om dit probleem nader te onderzoeken en dat binnen een globale politiek naar oplossingen zal moeten worden gezocht om de oorsprong van die sociale ongelijkheid aan te pakken, dat aangepaste gezondheidsvoorzieningen moeten gecreëerd worden voor kansarme groepen, dat de gezondheidszorg zo nauw mogelijk moet aansluiten bij de mens in zijn totaliteit, waarbij niet alleen fysieke gesteldheid maar ook de psychische zowel als de sociale situatie moet betrokken worden.

De gezondheidszorgen moeten inderdaad besteed worden aan degenen die ze werkelijk nodig hebben en tegemoet komen aan de ware noden en behoeften van de mens. Dit lijkt vandaag niet altijd het geval te zijn.

2. De bevolking moet een positieve ingesteldheid over gezondheid worden bijgebracht.

Het accent moet dus gelegd worden op de promotie van gezondheid en op de preventie van ziekten, evenals op de noodzaak van de eigen verantwoordelijkheid van de burger, voor zichzelf en zijn naaste omgeving.

Deze strategie mag niet repressief autoritair zijn, dit wil zeggen niet moreel belastend, maar moet ervoor zorgen dat de mens zich betrokken en verantwoordelijk voelt voor zijn fysieke en mentale ontwikkeling.

Een positieve aanpak van de preventie vinden we trouwens reeds terug in verschillende GVO-initiatieven zoals in de GVO-pakketten in het basisonderwijs, in de vernieuwing van het medisch schooltoezicht en in de specifieke aanpak van de campagnes tandhygiëne en voeding, en straks ook „riskante leefgewoonten” gericht op de schoolgaande jeugd.

3. De gezondheid is dus ook de zaak van de bevolking zelf. Zij moet actief participeren aan die gezondheidszorg

Poma

eerste, het Reizend Volkstheater. De Raad van Advies zegt het volgende — en ik lees de voornaamste zin : „De Raad wenst dan ook uitdrukkelijk een nieuwe evaluatie per vijftien januari 1986.” Dat wil zeggen dat het Reizend Volkstheater nog één jaar krijgt om verder te werken.

Inzake het Westvlaams Theater Antigone adviseert de Raad van Advies dit theater het volgende seizoen niet langer als B-gezelschap maar als een C-gezelschap te erkennen, wat dan ook gebeurd is.

Inzake het EWT-Randstadtheater wil ik het advies volledig voorlezen omdat u daarbij, meer dan bij de andere theaters, is blijven stilstaan. De Raad is er zich ten volle van bewust dat de problemen waarmee het EWT-Randstadtheater wordt geconfronteerd voor het grootste deel te wijten zijn aan het door de vorige directie en Raad van Beheer gevoerde management. Hoewel de Raad waardeert dat de huidige ploeg hard werkt om het tijt te keren vindt de Raad in het huidige gevoerde artistieke beleid noch in de voorliggende programmatie voldoende argumenten voor een definitieve redding. Deze pogingen worden loodzwaar gehypothekeerd door de schuldenlast, en ik onderstreep dit laatste. De Raad beseft dat de tewerkstelling binnen de theatersector door de opheffing van het EWT-Randstadtheater op een belangrijke wijze dreigt te worden aangetast en heel wat sociale problemen met zich brengt. Toch dwingt de logica van een haalbaar en verantwoord kunstbeleid de Raad de Minister negatief te adviseren. U weet, geachte collega's, dat ik intussen nog altijd geen beslissing heb genomen en uitstel heb verleend. Het toeval wil dat precies vandaag, wanneer deze interpellatie doorgaat, ook de Raad van Advies voor het Toneel bijeenkomt. Ik vermoed dus dat de Raad van Advies mij vandaag zal adviseren en dat ik dan uiteindelijk een definitieve beslissing zal moeten nemen. Wij hebben vooral uitstel verleend in verband met het probleem van de schuldenlast omdat daarover talrijke tegenstrijdige gegevens bij de Raad zijn binnengekomen. Ik hoop dat er nu een uiteindelijke beslissing

komt.

Wat het Merksems Kamertheater betreft weet u dat dit theater door ons werd gesubsidieerd voor 1 miljoen. Dat was voldoende om de directeur te betalen. Ik heb dus gezegd dat dit zo niet verder kon gaan, dat het moest verdwijnen, tenzij de Stad Antwerpen mij voor het Merksems Kamertheater dat nu, na de fusie, een stadstheater is geworden, de nodige waarborgen kan geven. Dan kan daarvan een C-gezelschap worden gemaakt met de nodige acteurs enzovoort. Kan de Stad Antwerpen dat niet, dan kan het Merksems Kamertheater niet worden behouden. Kan de Stad dat wel dan zullen wij trachten daarvan een C-gezelschap te maken.

Wat Theater Vertikaal betreft schenkt de Raad duidelijk het vertrouwen aan dit theater.

Inzake „De Korre” wil de Raad zich per 15 januari 1986 opnieuw uitspreken. Dus, zoals voor het Reizend Volkstheater is er een jaar uitstel.

Wat het Theater Brialmont betreft beveelt de Raad aan bij de Brusselse instanties de nodige stappen aan te wenden om binnen een geschikte theaterinfrastructuur een samenwerkingspatroon tussen vergelijkbare partners uit te werken met toevoeging van een gedeelte extra-middelen. Tegelijkertijd moet nog een gedeelte van de middelen worden voorbehouden voor specifieke initiatieven op het vlak van het jeugdtheater in het Vlaamse theaterlandschap. Hier gaat het dus om een samenvoeging.

Voor het theater Tentakel wordt er voorgesteld geen subsidies meer uit te trekken tenzij de heer Eddy Vereyken nog altijd de leiding ervan op zich zou nemen. Het lijkt nochtans dat hij zou overgaan naar het NTG.

Dat was de toelichting die ik u wenste te geven in verband met de acht gezelschappen die een rode kaart hebben gekregen.

Tot besluit kan ik u meedelen dat wij trachten een sanering door te voeren in het theatergezelschap via de adviezen van de RAT. Ook willen wij een einde stellen aan problematiek van die D-gezelschappen. Natuurlijk gaat

dat zo maar niet in één jaar. Er werd reeds een begin gemaakt met de saneringsmaatregelen. Nu reeds zijn er twee gezelschappen die een uitstel van één jaar hebben gekregen tegen mijn verwachting in.

In elk geval, bij de heersende financiële tekorten heeft het geen zin ten koste van goedlopende theatergezelschappen bezuinigingen door te voeren alleen om initiatieven zonder publieke en/of artistieke respons verder te betoelagen. In aanwezigheid van de Voorzitter van de Executieve belast met het economisch beleid zou ik een vergelijking durven maken met de bedragen die vroeger door de nationale Regering werden gestopt in bedrijven waarvan men na enkele maanden toch moest toegeven dat ze niet rendabel waren en dit uitsluitend om sociale redenen. Om de tewerkstelling gedurende enkele maanden te behouden heeft men miljoenen geïnvesteerd in bepaalde bedrijven die ten slotte toch teloorgingen. Laat ons die weg hier niet opgaan en laat ons niet uit emotionele of sociale redenen gezelschappen tijdens een of twee jaar verder in leven houden als de specialisten van mening zijn dat er toch geen redding is. De gelden die niet aan dit afgeschreven theater worden besteed kunnen dan gebruikt worden voor de bloeiende theaters, die daar recht op hebben.

Mijnheer Hancké, inzake de Nieuwe Scene bestaat er geen probleem. Dit theater heeft een zeer gunstige beoordeling gekregen en wordt bovendien door de Stad Antwerpen op een substantiële wijze gesteund vermits het in het Zuiderpershuis een onderkomen vindt, wat voordien een stadsgebouw was. Dit draagt mijn volledige goedkeuring weg, en is helemaal niet als kritiek bedoeld. De Nieuwe Scene doet het goed en wordt door de Stad Antwerpen gesteund, wat ik ten zeerste apprecieer.

U heeft eveneens gesproken over het probleem van de tent. Ik wil dat probleem opnieuw voor advies aan de RAT voorleggen en zal mij aan haar advies houden. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik heb nog één fundamentele opmerking die u, mijnheer de Minister, hopelijk zal aanzetten tot nadenken.

U was zo vriendelijk de lijst voor te lezen van de acht betrokken theatergezelschappen met vermelding van de voorstellen die de Raad van Advies heeft geformuleerd. In tegenstelling met wat men vorig jaar had kunnen denken, valt het op het ogenblik slechts voor één gezelschap de bijl, namelijk voor het EWT.

Minister K. Poma : Mag ik u doen opmerken dat de Raad van Advies ook de bijl had laten vallen voor het Merksams Kamertoneel. Ik heb dat willen verhinderen op voorwaarde dat het gezelschap zou samenwerken met de Stad Antwerpen. Ik gaakkoord met de Raad wat de huidige situatie betreft. Het gaat inderdaad niet op een bedrag van 1 miljoen frank toe te kennen aan de directeur. Dit gezelschap zal ofwel op een degelijke manier moeten werken ofwel zal het moeten verdwijnen.

De Raad heeft ook een negatief advies uitgebracht voor het EWT, zoals u daarstraks trouwens hebt gezegd. Voor Brialmont werd een ongunstig advies verstrekt. Het gezelschap werd verplicht tot samenwerking. Ook voor Tentakel was het advies ongunstig.

De Raad heeft in feite vier negatieve adviezen uitgebracht. Twee gezelschappen kregen nog één jaar respijt, één gezelschap werd gedegradeerd, namelijk theater Antigone, en voor theater Vertikaal werd een positief advies uitgebracht.

De heer L. Hancké : Hoe dan ook, mijnheer de Minister, uit uw synthese van de adviezen van de Raad blijkt dat de Raad getracht heeft oplossingen te vinden om het voortbestaan van de theatergezelschappen te verzekeren mits ingrijpende wijzigingen plaatsvinden. Op dit punt ben ik het volkomen met u eens.

Voor sommige gezelschappen heeft men de evaluatie met één jaar uitgesteld terwijl andere werden gedegradeerd. Ik accepteer de voorgestelde samenwerking van het Merksams Ka-

mertoneel met de Stad Antwerpen. Ik aanvaard ook dat een gunstig advies voor Brialmont afhankelijk wordt gesteld van samenwerking. Voor EWT oordeelde men echter dat de programmatie wel verbeterd was maar dat de schuldenlast te zwaar zou worden.

Minister K. Poma : Dat is inderdaad het probleem.

De heer L. Hancké : Ik heb u gewezen op de oorsprong van het tweede plateau. Op het ogenblik wordt gestreefd naar sanering van de toestand. Ik kan echter niet beoordelen of hun bewering dat zij binnen twee jaar hun schulden zullen hebben afbetaald, juist is. Is het in deze omstandigheden en rekening houdend met de houding die ten aanzien van andere gezelschappen werd aangenomen, niet mogelijk een nieuwe evaluatie te doen op 15 januari 1986 ? U hoeft dat gezelschap voor mij niet in stand te houden om sociale of emotionele redenen. Het is niet het enig gezelschap in Antwerpen. Onze Megalomanie zal er niet onder lijden of dit theater verdwijnt dan wel of het zou blijven. De evaluatie moet beslist gebeuren op grond van artistieke criteria. Ik herhaal echter mijn suggestie om dit theatergezelschap nog een kans te geven en de situatie te evalueren op 15 januari 1986.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de zwijgplicht van de ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Mol tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de zwijgplicht van de ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, collega's, alle politieke partijen hebben de mond vol van inspraak en participatie, maar in de praktijk wordt hieraan weinig gedaan. De informatie is één van de essentiële elementen vooraleer er van inspraak of participatie sprake kan zijn. Zelfs deze informatie wordt zo bekrompen, op een archaisch aandoende wijze geïnterpreteerd, dat men aan de vele woorden weinig waarde moet hechten. Zelfs indien wettelijke of decretale bepalingen het informatierecht op een erg restrictieve wijze regelen, probeert men dit nog te beknotten of onmogelijk te maken. Het moge volstaan om hier te verwijzen naar het wettelijk voorziene inzage-recht van gemeenteraadsleden. Raadsleden moeten soms heroïsche gevechten leveren met machtswellustige schepencolleges en meerderheden. Men zou het nochtans anders mogen verwachten. In een periode waarin de mondigheid van de burger als versterkend element van de democratie wordt beschouwd, blijkt de praktijk er toch anders uit te zien.

Wie gedacht had op het vlak van informatie, inspraak en participatie in een zelfstandig wordend Vlaanderen nieuwe geluiden en stellingen te horen, heeft het duidelijk bij het verkeerde eind. De gewettigde hoop dat Vlaanderen de bestuurszaken opener engerichter zou aanpakken, is niet bewaarheid. Degenen die dachten dat de geslotenheid van het bestuur te wijten was aan de Belgische, centralistische administratie en politiek, komt bedrogen uit. Vlaanderen heeft nu op een aantal terreinen de bevoegdheid om een opener beleid te voeren ; het heeft de kans om de burger actief te betrekken bij het beleid. In werkelijkheid is er weinig veranderd ; we hebben nog steeds met politici te maken die de burger enkel nuttig achten bij verkiezingen. Eenmaal deze periode voorbij, moet de burger zich niets meer aantrekken, hij zal wel bestuurd worden. Deze stellingname wordt uiteraard niet met zoveel woorden vermeld ; men is wat handiger en doet hetzelfde en presenteert het in geschenkenverpakking. De politici beschouwen hun verkiezing als een mandaat om, zonder enige bemoeiing

De Mol

van de burger te besturen. In deze optiek wordt elke vraag, elk verzoek van de individuele burger of van verenigingen ostentatief afgewezen. Over participatie, inspraak en informatie mag wel worden gepraat, maar dient zeker niet te worden toegepast.

Het is onbegrijpelijk dat men de burger niet ernstig neemt bij zijn pogingen om inspraak te hebben of te participeren. Het is onvoorstelbaar dat men de burger zelfs elke informatie onthoudt. Deze opstelling geldt zowel voor de inzage van stukken die wettelijk zijn toegelaten, als voor stukken die beslissingen, opties ondersteunen. Wanneer besturen of individuele ambtenaren menen dat informatie moet overgemaakt worden aan de burgers, worden ze bedreigd met sancties allerhand. De ambtenaar die meent dat de democratie beter geëind is met het inlichten en informeren van de burger stelt zich bloot aan een echte heksenjacht. Dit repressief optreden hangt dikwijls samen met het dekken en verbergen van politieke beslissingen of opties. Het heftig reageren op het uitlekken van documenten is nauw verbonden met onrechtmatige, onrechtvaardige of zelfs onwettelijke politieke beslissingen. Veelal wordt de heksenjacht georganiseerd na dat, via het uitlekken van documenten, bepaalde politici in het gedrang worden gebracht.

Binnen onze maatschappij is er een sterke stroming om een grotere openheid van bestuur en administratie te bereiken. De grote mondigheid van de burger zorgt ervoor dat de participatie en de informatieverstrekking dringend moet geheroriënteerd worden. Deze beweging wordt echter op verschillende beleidsniveaus en besturen zwaar tegengewerkt. In de plaats van in te spelen op deze participatiewens poogt men met alle middelen deze tendens tegen te gaan. Wie gedacht had dat het in de Vlaamse Administratie anders zou toegaan, komt bedrogen uit. De personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap worden met omzendbrieven over de zwijgplicht om de oren geslagen. Er is ons zelfs een dienst bekend waar de personeelsleden een zwijgplichtverklaring moesten onder-

tekenen. Deze praktijken en toestanden zou men in het Vlaanderen van nu niet meer mogelijk achten. Wanneer men deze omzendbrieven leest, wordt de verwondering nog groter. Deze omzendbrieven zijn in dergelijk agressieve taal gesteld, dat men zich in andere regimes en in andere tijden waant.

Ter illustratie lezen we de omzendbrief SG/84-4, die in februari 1985 aan de personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werd overgemaakt, voor :

„Artikel 9 van het statuut van het Rij kspersoneel, dat tevens van toepassing is op de personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, schrijft onder meer voor dat het de ambtenaren verboden is feiten bekend te maken die zij zouden kennen ter oorzaak van hun ambt, en die van nature uit, of wegens de voorschriften van de hiërarchische overheid van geheime aard zouden zijn.

Dit verbod geldt eveneens voor de ambtenaren die niet meer in dienst zijn. Het doel van de verplichte geheimhouding van bepaalde feiten is erop gericht de actie van de overheid te beschermen, maar tevens, en niet minder, de geadmistreerden en de gemeenschap te beveiligen.

De in overheidsdienst geldende verplichting tot geheimhouding is niet beperkt tot de feiten waarvan de ambtenaren in de uitoefening van zijn functie kennis kan krijgen. Ze geldt evenzeer voor al datgene wat hij ter oorzaak van zijn ambt verneemt, ongeacht de omstandigheden van plaats of tijd. Vanzelfsprekend kunnen niet alle feiten worden opgesomd die van nature uit of wegens de voorschriften van de hiërarchische overheid van geheime aard zouden kunnen zijn.

Principieel zijn de ambtenaren door de zwijgplicht gebonden met betrekking tot alle feiten die zij als noodzakelijk of onvermijdelijke vertrouweling vernemen, door mededeling of ontdekking, en waarvan de ruchtbaarheid of de openbare bevestiging hetzij :

— de nationale of internationale belangen van het land alsook van de

Vlaamse Gemeenschap kan schaden ;

— het regeringsbeleid of het beleid van de Vlaamse Executieve kan hinderen of de normale werking van de administratie kan belemmeren ;

— het vertrouwen van het publiek in de openbare overheid of in de overheidsdiensten kan schokken ;

— de rechtmatige belangen van particuliere personen of bedrijven kan schaden.

Vandaar dat het de ambtenaren verboden is verklaringen af te leggen die schadelijk kunnen zijn voor het belang van de Staat en van de Vlaamse Gemeenschap, voor de regeringsactie of voor de normale werking van de openbare diensten, of die de gewettigde belangen van particulieren in het gedrang kunnen brengen.

Derhalve is voorzichtigheid geboden, telkens wanneer op officiële wijze mededeling gedaan wordt van inlichtingen, van welke aard dan ook, aan politieke partijen, aan de pers, aan beroepsverenigingen, aan drukkinggroepen, aan binnenlandse of buitenlandse instellingen, groeperingen of personen.

In alle ministeriële departementen wordt het principe gehuldigd dat officiële mededelingen naar buiten toe door de Minister zelf worden gedaan, of door de ambtenaar die hij daartoe nadrukkelijk heeft gemachtigd.

Het is de ambtenaar van onze Administratie om die redenen verboden, anders dan op de wijze die door de Secretaris-generaal van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zal worden bepaald, mondelinge of schriftelijke verklaringen die de Administratie, zijn personeel of zijn actie betreffen, beschikbaar te stellen van politieke partijen, de pers, beroepsverenigingen, drukkinggroepen, binnenlandse of buitenlandse instellingen, groeperingen of personen.”

Deze brief getuigt van weinig openheid ; het is het tegengestelde van een glazenhuishouding. Bepaalde delen van de omzendbrief zijn voorwaar grotesk te noemen. Zo onder meer wordt gesteld dat de geheimhouding van bepaalde feiten erop gericht is de

De Mol

actie van de overheid te beschermen, maar tevens, en niet minder, de **geadm**inistreerden en de **gemeenschap** te beveiligen. Volgens ons is deze zin het beste bewijs hoe men enerzijds door de geslotenheid zaken, opties of beslissingen afschermt van de openbaarheid en anderzijds het algemeen belang als alibi hiervoor gebruikt. Immers in hoeveel en in welke gevallen wordt door de geslotenheid de **gemeenschap** beschermd? Geslotenheid van bestuur leidt tot **geheimdo**nerij en mogelijk al dan niet ter zake doende verdachtmakingen. Een echte democratie bewijst zijn sterkte door de openheid waarmee gewerkt wordt. Een gesloten bestuur en Administratie is uiteraard het ideale middel om bepaalde aanvechtbare beslissingen af te schermen. Volgens ons is dit de grond van de zaak. Dit is des te meer het geval wanneer men weet hoe deze omzendbrief van februari 1985 is tot stand gekomen. Het uitlekken van de resultaten van bepaalde onderzoeken is de directe aanleiding voor deze omzendbrief. Dit wordt het best geïllustreerd door de aanduiding dat een bekendmaken of zelfs een bevestiging „het regeringsbeleid of het beleid van de Vlaamse Executieve kan hinderen of de normale werking van de Administratie kan belemmeren”. De vraag stelt zich of de openbaarmaking, de openheid van bestuur, het beleid kan hinderen. Dit is volgens ons pas mogelijk wanneer men feiten en onderzoeken wil verbergen, omdat de politiek onverantwoordelijk ken enerzijds willen afwijken van een binnen bepaalde beleidsregels en -grenzen uitgewerkt advies van de Administratie, anderzijds omdat ze **wetenschap**pelij ke onderzoeken of adviezen niet willen aanvaarden.

Het probleem van de openbaarheid heeft met andere elementen te maken; het richt zich tot politieke **ver**antwoordelijk ken die naargelang de persoon, het dossier, de inhoud, voldoende vrijheid willen behouden om aangepaste beslissingen te treffen. De beslotenheid dient meestal de belangen van de **gemeenschap** niet, maar is er juist mee in tegenspraak.

Deze geslotenheid van bestuur is het best aanvoelbaar in de opgelegde

zwijgplicht van de ambtenaar. Deze zwijgplicht is inherent verbonden met het wantrouwen vanuit het politiek beleid naar de administratie toe. De administratie kan de dossiers aan de vastgelegde beleidsgrenzen toetsen, maar dan stelt de politieke wereld zich in de plaats van de administratie en doet de toetsing nogmaals over op basis van andere overwegingen die niets meer te maken hebben met de algemeen vastgelegde **beleidsgrenzen**. U begrijpt dat er problemen rijzen wanneer uit de toetsing met de algemene beleidsregels of met de wetenschappelij ke onderzoeken blijkt dat de door de Minister genomen beslissing of optie hiermee flagrant in tegenspraak is. De zwijgplicht van de ambtenaar is nodig om te voorkomen dat de politici voor joker komen te staan. Aan de ambtenaren wordt geenszins gedacht; of hij de toetsing van een dossier aan wettelijke en reglementaire beschikkingen en aan beleidsgrenzen op een degelijke wijze doet, speelt geen enkele rol. De politici willen vrijheid van handelen om specifieke aanpassingen aan te brengen. Deze werkwijze brengt mee dat veel degelijke ambtenaren ontgoocheld worden en tegen deze dikwijls onrechtvaardige en soms onwettelij ke werkwijze protesteren door lekken te voorzien. Of deze stellingname zo fout is, durven we sterk betwijfelen; het is volgens ons een plicht om op deze wijze feiten aan te klagen en de burger te informeren.

Daarom dient een decreet over de openbaarheid van bestuur dringend te worden goedgekeurd. Onze fractie heeft in de Kamer reeds een dergelijk voorstel ingediend; we zullen de nodige stappen zetten opdat het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en alle aanhangende besturen een daadwerkelijke spreekrecht en spreekplicht hebben.

Naast het spreekrecht en -plicht van de ambtenaar moet de openbaarheid van documenten de hoofdregel worden en wordt de geheimhouding de uitzondering. Het moet toch eens duidelijk worden dat een politicus verkopen wordt. Om het met een citaat van Burkens uit het werk „Openheid en Openbaarheid van Bestuur” te zeggen: „Een democratisch functione-

rend bestel vraagt meer dan een politieke gang naar de stembus”. Het is enkel in een openbaarheid van besturen dat het vertrouwen van de burgers in het bestuur kan worden vergroot.

Dit is niet enkel een democratisch element, maar is een voorwaarde voor het goed functioneren van het bestuur zelf. Door de openbaarheid van bestuur kan de burger, individueel of via een vereniging, voor de eigen en de gemeenschappelijke belangen opkomen. Deze openheid heeft niet alleen te maken met een betere overheidsvoorlichting, maar vooral met de openbaarheid van overheidsdocumenten. We zouden in Vlaanderen al wat gelukkig zijn indien van de overheidsvoorlichting eindelijk werk werd gemaakt. We hoeven nauwelijks te vermelden dat overheidsvoorlichting totaal verschilt van politieke persgeilheid. Dit laatste heeft weinig met voorlichting of overdracht van informatie te maken.

De aftandse omzendbrief over de zwijgplicht van de ambtenaar is niet alleen om zijn inhoud onaanvaardbaar, maar is vooral moeilijk te aanvaarden wanneer hij wordt overgemaakt om op een repressieve wijze „lekken” te dichtten. Deze zwijgplicht dient de **gemeenschap** niet, integendeel ze dient meestal om een beleidsverantwoordelijke af te dekken en te beschermen. De ambtenaar is hiervan de klos; hij blijft met de frustratie over deze onrechtvaardigheden zitten. Meestal verhoogt men deze frustratie nog door het droppen van politieke creaturen op hoge posten, in diensten waarvan ze zelfs het ABC nog niet kennen. Op deze wijze zorgt men voor een totale demotivatie van de ambtenaar en voor een slecht functionerende administratie. Met deze werkwijze is de **gemeenschap** evenmin gediend; enkel via een echte openbaarheid van overheidsdocumenten kan het vertrouwen van de burger in het democratisch bestel hersteld worden. De spreekplicht van de ambtenaar zou de regel moeten worden. Dit vergt van onze politieke beleidsverantwoordelijk ken een andere ingesteldheid en vooral geloof in de burger. De participatie van de burger moet verder reiken dan éénmalig naar de stembus trekken.

Minister R. De Wulf (SP) beantwoordt de vragen die door woordvoerders uit alle fracties werden gesteld tijdens de bespreking van zijn beleidsnota „Een vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid”

Mijnheer de Minister, u bent verantwoordelijk voor het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, maak er een administratie van die als administratie kan functioneren. Neem de verschillende huidige demotivatiefactoren weg en stel duidelijk naast de ambtelijke deontologie vooral de politieke deontologie in relatie tot de administratie. Daarom is het de eerste taak om deze oubollige omzendbrief in te trekken en te vervangen door nieuwe frisse ideeën over de openheid van bestuur. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte vergadering, de term „zwijgplicht” wordt niet gebruikt in het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel.

Het toepasselijk artikel is artikel 9, 2de lid, dat luidt als volgt :

„Het is hun- de ambtenaren- verbo-

den feiten bekend te maken die zij zouden kennen ter oorzaak van hun ambt, en die uiteraard of krachtens voorschriften van hiërarchische meerdere geheim zijn. Dit verbod geldt mede voor rijksambtenaren die hun ambt hebben neergelegd.”

De toepassing van voormeld artikel heeft sedert het bestaan van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap nooit aanleiding gegeven tot enige moeilijkheid, zodat beweringen als zou de Vlaamse Executieve — ik citeer de interpellant — „de ambtenaren moeten bevrijden van een repressief toegepaste zwijgplicht of van een ware heksenjacht”, zonder voorwerp en bijgevolg ongepast zijn.

Voor het overige weet het geacht lid dat de Executieven, overeenkomstig artikel 87 § 3 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen verplicht zijn dezelfde statuutregelingen toe te passen als de nationale overheid. De vaststelling van die statuutregelingen is evenwel een bevoegdheid van de Koning, zodat interpellaties hierom-

trent in het nationale parlement thuis horen.

De Voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) Mijnheer de Voorzitter, in het antwoord van de Minister waren er slechts twee elementen. Ik dacht dat mijn interpellatie toch wel wat verder reikte dan die twee elementen.

Het eerste element had betrekking op de vraag of er al of niet een heksenjacht wordt georganiseerd op ambtenaren die bepaalde geheimen laten uitlekken. Het woord heksenjacht dekt voor de Minister wel verschillende ladingen.

Minister G. Geens : Mijnheer De Mol, uw insinuaties ben ik moe omdat zij komen van iemand die er zich hier op de tribune op beroemt bepaalde documenten te hebben ontfutseld aan ambtenaren om hier Ministers in het gedrang te brengen. Dat heb ik hier beleefd van uwentwege.

De heer J. De Mol : U vraagt mij om feiten aan te halen, maar u uit zelf bepaalde beschuldigingen te mijnen opzichte. Ik verwacht dan ook dat u die aantijgingen ook met feiten zult staven.

Minister G. Geens : Luidens de handelingen van de Vlaamse Raad hebt u hier zelf gezegd dat u bepaalde documenten in handen hebt gekregen die zelfs de Ministers niet hadden.

De heer J. De Mol : Wanneer heb ik dat gezegd ? Het is het eerste dat ik erover hoor. U zult uiteraard niet het voorbeeld kunnen aanhalen waarop uw aantijging betrekking heeft.

Minister G. Geens : Ik wil daarover niet verder discussiëren.

De heer J. De Mol : Ik kan u wel onmiddellijk voorbeelden geven van de heksenjacht die wordt gehouden, mocht dat nodig zijn. Het is misschien dat probleem dat voor u wat moeilijk ligt.

Het ander element van uw antwoord had betrekking op de vraag of de ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap hetzelfde statuut hebben als dat van de centrale

De Mol

overheid. Dat is een andere kwestie dan het voeren van een open beleid. Dat is toch wat anders dan het flexibel toepassen van aftandse omzendbrieven waaruit ik heb voorgelezen. Dat is toch geen uit de lucht gegrepen feit. Op die opmerking hebt u eigenlijk geen antwoord gegeven. U geeft wel toe dat men nogal op een restrictieve manier de omzendbrieven toepast. Naar mijn informatie is deze omzendbrief ontstaan op basis van drie concrete voorbeelden waarbij blijkbaar informatie zou zijn uitgelekt.

Ik heb de term „waarbij de beleidsverantwoordelijke voor joker komt te staan” gebruikt. Dat is volgens mij de grond van de zaak. Wanneer op dergelijke manier een heksenjacht wordt georganiseerd om de ambtenaren te pakken te krijgen en de lekken te dichtten, is het woord „heksenjacht” inderdaad goed gekozen en bevestigt het wat ik zeg.

Ik betreur dat u ten opzichte van deze interpellatie, die zeker niet negatief is bedoeld, geen enkel positief element hebt aangebracht inzake de ambtenaar. U wijst in de omzendbrief op de deontologie van de ambtenaar ; ik heb gewezen op de deontologie van de politici ten opzichte van de Administratie. Deze wordt telkens voor schut gezet door nieuwe beslissingen over bepaalde dossiers nadat toetsing is gebeurd in de Administratie binnen beleidsgrenzen en wettelijke afbakeningen, beslissingen die eventueel in strijd zijn met wetenschappelijke onderzoeken en die de demotivatie van de ambtenaar met zich meebrengen.

Ik heb het in het kort gehad over het droppen van politieke creaturen. Met dit element moeten wij in de verpolitiseerde administratie nog altijd zwaar rekening houden. Deze gedropte kandidaten kennen soms niet eens het ABC van de desbetreffende

dienst. En dan verwacht men dat die Administratie goed functioneert !

Ik betreur het dat u niets positiefs hebt aangebracht. **(Applaus bij de W)**

Indiening van moties

De Voorzitter : Door de heer O. Van Ooteghem werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omkleede van afkeuring ingediend die idt als volgt :

„De Vlaamse Raad,

— gehoord de interpellatie van de heer De Mol over de zwijgplicht van de ambtenaren van het Ministerie van Vlaamse Gemeenschap, en het antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Regering ;

— vraagt dat dringend werk zou worden gemaakt van het afschaffen van de aftandse zwijgplicht en dat de openbaarheid van het bestuur de regel zou worden.”

Door mevrouw G. Devos en de heer Vandersmissen werd tot besluit van deze interpellatie een eenvoudige motie ingediend die luidt als volgt :

„De Vlaamse Raad,

— gehoord de interpellatie van de heer De Mol tot de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de zwijgplicht van de ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;

— gehoord het daarop door de Gemeenschapsminister verstrekte antwoord ;

— gaat over tot de orde van de dag.”

Overeenkomstig artikel 51, punt van ons Reglement zal de Raad zich daarover tijdens een volgende openbare

vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden.

Ik stel voor het bepalen van datum, uur en agenda voor de volgende openbare vergadering aan het Bureau en uw Voorzitter over te laten.

Geen bezwaar ? **(Instemming)**

De vergadering is gesloten.

— **De vergadering wordt gesloten om 18.25 uur.**

Trefwoordenregister

Ambtenaren Ministerie Vlaamse Gemeenschap

Zwijgplicht, blz. 1018

Beleidsnota

Een vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid, blz. 995, 1012

Belgisch-Mexicaans Cultureel Akkoord

Uitvoering, blz. 973

Boek

Eenheidsprijs, blz. 965
Stand van zaken vaste prijs, blz. 966

Boek Wegwijs Gezondheid

Hoge bescherming Vlaamse Executieve, blz. 917

BRT-berichtgeving

Anti-raketenbetoging van 17 maart 1985, blz. 984

De Brakke Grond

Werking en programmering, blz. 972

Dringende vraag

Zie BRT-berichtgeving
Plaatsing nieuwe scanners

Drinkwatervoorziening in Vlaanderen

Uitbreiding, blz. 922

Gebied DARSE

Inplanting nieuwe stortplaats gewoon huisvuil, blz. 970

Hageland

Stortplaatsen huishoudelijk afval, blz. 964

Ingekomen stukken

Advies van de Raad van State, blz. 964
Interpellaties, blz. 964
Jaarverslag, blz. 964
Motie, blz. 964
Ontwerp van decreet, blz. 901, 917, 963
Schriftelijke vragen, blz. 90 1, 964
Verslagen, blz. 901, 963
Voorstel van decreet, blz. 963

Ingetrokken stukken

Voorstel van decreet, blz. 901

Instituut Voortdurende Vorming Middenstand

Personeelsbestand, blz. 967

Interpellaties

Zie Ambtenaren Ministerie Vlaamse Gemeenschap
Boek Wegwijs Gezondheid
Drinkwatervoorziening in Vlaanderen
Jeugdhuisen voor kansarmen
Leefmilieusituatie te Tessenderlo
Plateau van Kastert te Riemst
Ruimtelijke ordening
Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen
Sociale huisvesting
Theatergezelschappen

Jeugdhuisen

Subsidiëring, blz. 969
Ontoereikende kredieten, blz. 975

Leden

Berichten van verhindering, blz. 901, 917, 963, 983

Leefmilieusituatie te Tessenderlo

Algemeen en stankhinder Phillips Petroleum, blz. 927

Lokale besturen

Goedkeuringstoezicht, blz. 975

Mededeling Voorzitter

Agenda's en stukken, blz. 1011

Moties

Indiening, blz. 1022

Muziekonderwijs

Ronde-tafelconferentie, blz. 972

Nationale Landmaatschappij

Wachttijd inzake leningsaanvragen, blz. 975

Ontwerpen van decreet

Statuut reisbureaus
Uitbanning vrouwendiscriminatie
Vlaamse Adviesraad voor toerisme
Voorzieningen voor bejaarden
Wielervedstrijden

Plaatsing nieuwe scanners, blz. 983

Plateau van Kastert te Riemst

Waarde en prioritaire aankoop, blz. 955

Polder Beneden-Dender

Grenswijziging, blz. 902

Reconversieprojecten in nationale sectoren

Aanwenden Vlaams geld, blz. 97 1

Rouwhulde, blz. 1011

Ruimtelijke ordening

Spoorlijn Genk-Maasmechelen en superstort te Bilzen, blz. 958

Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen

Niet-vertegenwoordiging gezinsorganisaties, blz. 919

Sociale huisvesting

Uitvoeringsbesluiten, blz. 950

Statuut reisbureaus, blz. 985, 1011

Stemmingen

Aangehouden stemming
Statuut reisbureaus, blz. 1011

Hoofdelijke stemmingen

Beleidsnota vernieuwd Vlaams gezondheidsbeleid, blz. 1012
Bepaling minimum-leeftijd deelnemers wielervedstrijden, blz. 937

Erkenning en subsidiëring voorzieningen voor bejaarden, blz. 949
Oprichting Vlaamse Adviesraad voor toerisme, blz. 936
Statuut reisbureaus, blz. 10 11
Verdrag New York uitbanning vrouwendiscriminatie, blz. 938

Televox-uitzending

Overname door de BRT, blz. 901

Theatergezelschappen

Niet-subsidiëring en sluiting categorie D, blz. 1013

Uitbanning vrouwendiscriminatie

Goedkeuring Verdrag van New York 1979, blz. 911, 938

Vlaamse Adviesraad voor toerisme

Oprichting, blz. 903, 933, 936

Voorzieningen voor bejaarden

Regeling erkenning en subsidiëring, blz. 911, 939, 949

Vragen

Zie Belgisch-Mexicaans Cultureel Akkoord
Boek
De Brakke Grond
Gebied DARSE
Hageland
Instituut voor Voortdurende Vorming van de Middenstand
Jeugdhuisen
Lokale besturen
Muziekonderwijs
Nationale Landmaatschappij
Polder Beneden-Dender
Reconversieprojecten in nationale sectoren
Televox-uitzending
Werkbezoek Franse Cultuurminister
Zuiveringsstation Antwerpen-Middensector

Werkbezoek Franse Cultuurminister

Concrete resultaten, blz. 974

Werkzaamheden

Regeling, blz. 916, 961, 964, 982, 1022

Wielervedstrijden

Bepaling minimum-leeftijd deelnemers, blz. 906, 937

Zuiveringsstation Antwerpen-Middensector

Werking, blz. 966

